

Tiina Rytky

**KAKSI HUOLTA YLITSE MUIDEN:
ILMASTONMUUTOS JA SEN TORJUNTA**
Analyysi Vihreän Langan ja Perussuomalaisen
ilmastouutisoinnista

Informaatioteknologian ja viestinnän tiedekunta

Pro Gradu -tutkielma

Huhtikuu 2020

TIIVISTELMÄ

Tiina Rytty: Kaksi huolta ylitse muiden: ilmastonmuutos ja sen torjunta. Analyysi Vihreän Langan ja Perussuomalaisen ilmastouutisoinnista
Pro gradu -tutkielma, 82 s.
Tampereen yliopisto
Journalistiikan maisteriohjelma
Huhtikuu 2020

Pro gradun tutkimuskohteena on puoluelehdet ja vuoden 2019 eduskuntavaaleja edeltänyt ilmastonmuutokseen ja ilmastopoliittikkaan keskittyvä uutisointi. Vihreän Langan ja Perussuomalaisen uutisoinnista muodostetaan kaksi tutkimusaineistoa, joista tunnistetaan ilmastonmuutosta ja ilmastopoliittikkaa käsitteleviä kehyksiä. Tutkimusaineisto on julkaistu vihreiden ja perussuomalaisten puoluelehtien painetuissa versioissa korkeintaan vuosi ennen vaalipäivää. Kehysten perusteella etsitään vastauksia seuraaviin kysymyksiin: miten puolueiden aateperinteet vaikuttavat ilmastouutisoinnin kehystämiseen? Miten puoluelehdet toteuttavat journalismin rooleja vuoden 2019 eduskuntavaaleissa?

Tutkimuksen teoriaosuudessa käsitellään puoluelehtien historiaa ja tulevaisuutta osana suurempaa median ja politiikan muutosta. Teorialuvuissa esitellään myös vihreiden ja perussuomalaisten poliittisia periaatteita, jotka ohjaavat puoluelehtien aihevalintoja ja näkökulmia. Tutkimuksessa hyödynnetään kehysanalyysiä, joka kertoo, miten lehdet kehystävät ilmastokeskustelun ja puolueensa ilmastopoliittiset linjaukset. Tutkimusta täydennetään oikeuttamisanalyysillä, joka kertoo, mihin moraalisiin argumentteihin jutuissa vedotaan. Aineiston analysointia varten rakennetaan työkalu, johon yhdistetään kehysanalyysi ja oikeuttamisanalyysi.

Vihreästä Langasta tunnistetaan kolme kehystä ja Perussuomalaisesta neljä. Yhteisiä kehyksiä ei ole. Aineistoissa käsitellään kahta teemaa: ilmastonmuutosta ja ilmastopoliittikkaa sekä poliittista peliä ja vaaleja. Kehykset myötäilevät puolueidensa poliittista agenda. Molemmat puoluelehdet käyvät aktiivista keskustelua ilmastopoliittikan keinoista. Puoluelehdet toistavat puolueidensa aatehistoriaa johdonmukaisesti: Vihreä Lanka kyseenalaistaa rajattoman talouskasvun ja Perussuomalainen korostaa kansallistunnetta sekä juopaa kansan ja eliitin välillä. Suurimmat erimielisyydet liittyvät ilmastopoliittikkaan: ilmastonmuutoksen torjunnan keinoihin, kiireellisyyteen ja rahoitukseen. Yhtä mieltä ollaan siitä, että yksilön kulutusvalinnat eivät ratkaise ilmastonmuutosta, vaan vastuu on poliittisilla päättäjillä.

Puoluelehdet vetoavat eri moraalisiin argumentteihin. Vihreä Lanka vetoaa ekologisuuteen ja kritisoi markkinoiden maailmaa, Perussuomalainen vetoaa markkinoihin ja kritisoi ekologisuuden maailmaa. Ne molemmat asemoivat itsensä kansan etujen puolustajaksi. Julkisen oikeuttamisen analyysin tulokset kertovat puolueiden arvoalunnoista ja siitä, miksi nämä kaksi puoluetta, vihreät ja perussuomalaiset, yleensä asetetaan poliittisen kartan eli reunoille.

Lehdet toteuttavat journalismissaan erityisesti yhteistyön roolia. Kyseessä on yhteistyösuhde, johon media osallistuu halukkaasti, joskus jopa innostuneesti. Roolin korostuminen on loogista, sillä puoluelehtien tehtävä on olla puolueellinen.

Asiasanat: kehysanalyysi, oikeuttamisanalyysi, puoluelehdet, journalismin roolit, ilmastonmuutos, ilmastopoliittikka, Vihreä Lanka, Vihreät, Perussuomalainen, Perussuomalaiset, eduskuntavaalit

Sisällysluettelo

1 Johdanto	1
2 Puoluelehdet osana suomalaista mediakenttää	7
2.1 Puoluelehden roolit	9
2.1.1 Monitoroiva rooli.....	9
2.1.2 Fasilitoiva rooli	11
2.1.3 Radikaali rooli.....	12
2.1.4 Yhteistyön rooli.....	14
2.1.5 Yhteisön rakentajan rooli.....	15
2.2 Puoluelehtien epävarma tulevaisuus.....	17
3 Vihreä liike, oikeistopopulismi ja ilmastopolitiikka	21
3.1 Vihreän liikkeen periaatteet.....	22
3.2 Oikeistopopulistisen, kansallismielisen politiikan periaatteet.....	26
3.3 Ilmastopolitiikka jakaa tunteet ja sukupuolet	30
4 Analyysityökalujen teoreettinen viitekehys	33
4.1 Kehysanalyysi	33
4.2 Oikeuttamisanalyysi	34
4.3 Ekologisuuden ja kansalaisuuden maailmat	36
5 Tutkimusaineisto ja sen analysointi	39
5.1 Tutkimusaineisto	39
5.2 Aineiston analysointi	42
6 Tutkimustulokset	48
6.1 Vihreän Langan kehukset.....	51
6.1.1 Ekologinen jälleenrakennus	52
6.1.2 Ilmastovaalit	55
6.1.3 Ilmastoahdistus	58
6.2 Perussuomalaisen kehukset	61
6.2.1 Tolkun ilmastopolitiikka	62
6.2.2 Populismi ja salajuonet	66
6.2.3 Duunarin palkkapussi.....	68
6.2.4 Infraäänät.....	71
7 Johtopäätökset	73
7.1 Miten aateperinteet vaikuttavat ilmastouutisoinnin kehystämiseen?	76
7.2 Mitä journalismin rooleja puoluelehdet toteuttivat vuoden 2019 eduskuntavaaleissa?	78
7.3 Tutkimuksen arviointia	81
7.4 Jatkotutkimusaiheet	83
8 Lähteet	85

Taulukkoluetelo

Taulukko 1. Perustietoja Vihreästä Langasta ja Perussuomalaisesta	42
Taulukko 3. Julkisen oikeuttamisen analyysiesimerkki	44
Taulukko 4. Aineistosta tunnistetut kehykset ja juttujen lukumäärät	49
Taulukko 5. Ekologinen jälleenrakennus	53
Taulukko 6. Ilmastovaalit	56
Taulukko 7. Ilmastoahdistus	58
Taulukko 8. Tolkun ilmastopolitiikka	63
Taulukko 9. Populismi ja salajuonet	66
Taulukko 10. Duunarin palkkapussi	69
Taulukko 11. Infraäänät	71

1 Johdanto

Tutkin tässä Pro gradu -tutkielmassa poliittista journalismia. Olen valinnut tutkimuskohteekseni puoluelehdet ja tapausesimerkiksi niiden vuoden 2019 eduskuntavaaleja edeltäneen, ilmastonmuutokseen ja ilmastopolitiikkaan keskittyvän uutisoinnin.

Ilmastonmuutos nousi vaaleissa keskusteluun suuremmalla voimalla kuin koskaan ennen ja se oli yksi vuoden 2019 eduskuntavaalien pääteemoista. Tutkimuksellani selvitän tapoja, joilla kaksi erilaista puoluelehteä käsittelevät teemaa. Tutkin vihreiden pää-äänenkannattaja Vihreää Lankaa sekä puolueensa nimeä kantavaa Perussuomalainen-lehteä. Tutkimusaineisto koostuu lehtien painetuista numeroista vuoden ajalta ennen vaalipäivää. Valitsin puoluelehdet aineistoksi niiden avoimen poliittisuuden vuoksi. Niissä puolueen edustajat voivat esitellä kantojaan vapaammin ja runsaammin kuin sitoutumattomassa mediassa. Siksi aineisto on rikkaampaa ja mielekkäämpää analysoida.

Tutkimusideani syntyi alun perin ihmettelystä, miksi vihreä liike ja vasemmistopuolueet hylkivät ydinvoimaa osana ilmastonmuutoksen ratkaisua¹. Ajatus on vuosien mittaan jalostunut laajemmaksi pohdinnaksi eri keinojen ja erityisesti energian roolista ilmastonmuutoksen torjunnassa ja hyvinvoinnin lähteenä. Minua hämmentää edelleen se, että ne poliittiset toimijat, jotka kovimpaan ääneen vaativat kunnianhimoista ilmastopolitiikkaa, eivät ole varauksetta valmiita edistämään historian valossa kaikkein toimivinta työkalua, jolla energiantuotannon päästöjä on pystytty vähentämään. Ironiseksi asetelman tekee, että ydinvoiman merkitystä korostavat tässä ajassa eniten ne, jotka eivät halua kiristyvää ilmastopolitiikkaa.

¹ Vihreät suhtautuvat puolueena nykyään jonkin verran vähemmän kielteisesti ydinvoimaan kuin Vasemmisto. Vasemmiston periaateohjelmassa linjataan: ”Fossiilisten polttoaineiden ja ydinvoiman käyttö on asteittain lopetettava ja siirryttävä uusiutuviin energialähteisiin.” Vihreiden tavoiteohjelma 2019–2023 linjaa: ”Ilmastonmuutoksen torjumiseksi Vihreät suhtautuu avoimesti kaikkeen vähäpäästöisen ja ympäristöystävällisen teknologian tutkimukseen ja kehittämiseen. Viimeisimmät Suomessa tehdyt ydinvoimahankkeet ovat olleet hitaita ja ongelmallisia. Sellaisia emme halua lisää.”

Päästötön ydinenergia mahdollistaa runsaan energian saatavuuden ja kulutuksen. Suokko ja Partanen (2017) esittävät, että energiankulutuksen kasvu johtaa yleensä energiatehokkuuden kasvuun, mikä johtaa talouskasvuun ja jälleen energian kulutuksen kasvuun. Talouden ja työn tuottavuuden kasvu taas on mahdollistanut muun muassa ammattiyhdistysliikkeen, keskiluokan ja nykyisen hyvinvointivaltiomme synnyn. Käytettävissä olevan energian määrän kasvu korreloikin talouden ja hyvinvoinnin kasvun kanssa. (Suokko & Partanen 2017, 36, 121–137.) Energia nähdään vihervasemmistolaisessa diskurssissa silti yleensä asiana, jonka käyttö pitäisi minimoida sen sijaan, että se vapauttaisi työläisen raskaan, fyysisen työn ikeestä kevyempiin ja mielekkäämpiin tehtäviin. Ajattelun taustalla lienee ymmärrys vähäpäästöisten uusiutuvien energianlähteiden rajallisuudesta.

Globaaleista kasvihuonekaasuista valtaosa aiheutuu energiantuotannosta. Päästöttömän ydinvoiman massiivinen lisärakentaminen edistäisi fossiilisten energianlähteiden korvaamista ja siirtymistä vähähiiliseen hyvinvointiyhteiskuntaan, mutta aiheesta kuulee harvoin keskusteltavan ainakaan ympäristöpiireissä. Mielestäni asetelma on ristiriitainen varsinkin, kun ydinvoimaa edelleen tuotetaan Euroopassakin lähes saman verran kuin kaikkia uusiutuvia yhteensä (European Environment Agency 2020). Vihreiden poliittiseen aateperintöön kuuluva varovaisuusperiaate liittyyne tähänkin ilmiöön. Menneiden vuosikymmenten ydinvoimaonnettomuudet ovat jättäneet ympäristöihmisiin ydinvoimaa kohtaan epäluottamuksen, josta vasta nyt ilmastokriisin kynnyksellä on havaittavissa lientymisen merkkejä. Merkille pantavaa on myös se, että vaikka perussuomalaiset on avoimen ydinvoimamyönteinen puolue, se ei kannata Suomelle tiukkaa ilmastopolitiikkaa. Puolueen ajattelussa Suomen runsas ydinenergian tuotanto tuntuu antavan oikeutuksen olla tekemättä muita ilmastotoimia, kuten liikenteen päästövähennyksiä tai kiertotalouden edistämistä. Ydinvoimakanta ei ole aina ollut puolueessa selkeä, vaan se muodostui vuonna 2011 uusien voimalaitosten periaatepäätösten myötä (Turun Sanomat 9.3.2011). Nykyisessä puolueessa selkeä ydinvoimamyönteisyys on varmasti myös tapa tehdä pesäero muihin eduskuntapuolueisiin.

Tässä Pro Gradu -tutkielmassa ydinvoima on kuitenkin vain sivujuoni. Tutkimukseni keskittyy ilmastopolitiikkaan ja politiikkaan yleensä. Kerron, kuinka politiikan

perinteinen vasemmisto–oikeisto-jakolinja on menettämässä merkitystään ja korvautumalla osin arvoliberaali–arvokonservatiivi-akselilla. Siksi Vihreä liitto ja Perussuomalaiset ovat mielenkiintoinen tutkimuspari – ne edustavat tämän uuden jakolinjan eduskuntapuolueiden ääripäitä (vrt. Becker 2019; Westinen, Kestilä-Kekkonen & Tiihonen 2016, 273–297).

Vuoden 2019 eduskuntavaaleissa ilmastopolitiikka nousi todelliseksi vaaliteemaksi. Kansainvälisen ilmastopaneelin erikoisraportti julkaistiin vuoden 2018 syksyllä. Raportissa kiirehdittiin ilmastotoimia, ja kiire tarttui myös valtaosaan eduskuntapuolueista. Ilmastopuhe synnytti odotetusti vastareaktion, ja kisa toisaalta tiukempaa ilmastopolitiikkaa vaativien ja toisaalta koko keskustelun turhaksi kokevien äänestäjien suosiosta kasvoi vaalikevättä leimaavaksi aiheeksi.

Vihreät ajoi ilmastonmuutosta voimallisesti vaalien pääteemaksi (Vihreät 22.8.2018), sillä puolue on ilmastokeskustelussa kotikentällään ja etulyöntiasemassa. Tavoite onnistui: molemmat tämän Pro Gradun tutkittavat puoluelehdet kävivät aktiivista keskustelua ilmastonmuutoksen torjuntaan liittyvistä asioista. Vihreän Langan #entäsilmasto-kampanja tuki vahvasti vihreiden tavoitetta asettaa ilmastonmuutos eduskuntavaalien pääteemaksi. Päätoimittaja Riikka Suomisen ja ilmastotoimittaja Lasse Leipolan lehden Facebook-sivuille lanseeraama kampanja oli suunnattu erityisesti toimittajille. Kampanjan viestin mukaan ilmastonmuutos ei saa olla erillinen ja irrallinen teema, joka jätetään tiedesivuille, vaan päästövaikutukset on huomioitava kaikessa uutisoinnissa.

Pääministeri Juha Sipilä kutsui marraskuussa 2018 kaikki eduskuntapuolueet keskusteluun, jonka tavoitteena oli saavuttaa parlamentaarinen yhteisymmärrys Suomen ilmastopolitiikasta (Sipilä 8.10.2018). Perussuomalaiset jättäytyivät yhteisen ilmastokonsensuksen ulkopuolelle. Puolueen vetäytyminen sai osakseen huomiota mediassa, ja Perussuomalainen-lehdessä asiaan palattiin useita kertoja. Ulosmarssi ja sitä seurannut oman ilmasto-ohjelman julkistaminen muodostui puolueen suurimmaksi ilmastoaiheiseksi teoksi vaalien alla, ja lehti viittasi siihen lukuisia kertoja.

Ilmastonmuutos on toimiva vaaliteema. Siinä kaikki keskustelevat samasta tavoitteesta, mutta keinojen ja kiireen asteessa puolueiden välille syntyy eroja. Perussuomalaisten luomaa kehystä, jossa suomalaiset puolueet olivat vaalien alla ”ilmastohysterian vallassa”, toistettiin laajalti myös kansainvälisessä mediassa (Vihreä Lanka 24.6.2019). Repiväksi muuttunut ilmastoväittely hyödyttikin erityisesti vihreitä ja perussuomalaisia. Taloustutkimuksen tutkimuspäällikkö Juho Rahkonen kuvaa asetelmaa osuvasti: ”Vihreitä huolestuttaa ilmastonmuutos ja perussuomalaisia ilmastonmuutoksen torjunta. Toisaalta huolestuttaa ympäristön tila, toisaalta on angstia, että viedäänkö meiltä vähäkin ilo tästä elämästä” (Waris 10.8.2019).

Vaalien tulos on jo historiaa, ja sen perusteella muodostettiin SDP:n, keskustan, vihreiden, vasemmiston ja RKP:n voimin Antti Rinteen / Sanna Marinin hallitus. Sen hallitusohjelman ensimmäinen sana on ”ilmastonmuutos”. Ilman perussuomalaisten tarttumista aiheeseen ei ilmastosta olisi varmasti noussut vaalien pääteema. Poliitiikka elää vastakkainasettelusta, ja konsensuksen rikkova, vaalien kärkisijoista kisaava populistipuolue tarjosi vastakkainasettelua koko rahan edestä.

Puoluelehdet ovat poliittisten puolueiden virallisia äänitorvia, ja niiden uutisointi ja näkökulmavalinnat muokkaavat puolueaktiivien ja äänestäjien ajattelua. Puoluelehdet kertovat, mikä puolueessa on tärkeää ja pinnalla. Lehtien pitkästä perinteestä ja historiasta huolimatta niiden kulta-aika on jo selvästi takana päin. Puoluelehtien elinvoimaisimmat ajat ajoittuivat aikaan ennen internetin läpilyömistä ja yleisempää median murrosta. Suomenmaa, Nykypäivä ja Demokraatti ovat varjoja entisestä, Uusi Suomi on ollut jo pitkään vainaa (Vasara 2010, 395). Tämän tutkimuksen teon aikana vihreät päätti lopettaa Vihreän Langan rahoittamisen, mikä käytännössä tarkoittaa lehden lakkauttamista (Nalbantoglu 23.10.2019).

Ilmastonmuutos on monimutkainen ja merkitykseltään valtava asia, jota edes harva sitä työkseen tutkiva pystyy kokonaisuudessaan hallitsemaan. Siksi siitä keskustellaan usein tavallisen ihmisen arjen valintojen kautta – oma kotitalous on mittakaava, jonka jokainen pystyy käsittämään. Globaalit ilmastoneuvottelut ja sopimukset jäävät sen sijaan helposti hyvin etäisiksi. Ilmastonmuutoksen torjunta on kuitenkin ennen kaikkea demokraattisesti valittujen päättäjiemme vastuulla. Heidän

työtään on neuvotella kansainväliset sopimukset ja muokata Suomen ilmastopolitiikka vastaamaan näitä sopimuksia. Siksi on tärkeää ja mielenkiintoista selvittää, millaista ilmastopolitiikkaa eri poliittiset puolueet kansalle lupaavat. Miltä Suomi mahdollisesti näyttäisi, jos jompikumpi onnistuu tulevaisuudessa nousemaan suurimmaksi puolueeksi? Miltä niiden ihanneyhteiskunta näyttäisi, jos poliittisia kompromisseja ei vaadittaisi? Puoluelehtien sivuilta voi löytää vastauksia näihin kysymyksiin.

Tutkimuskysymykseni on:

Miten Vihreä Lanka ja Perussuomalainen kehystävät ilmastomuutoskeskustelun?

Tunnistamieni kehysten avulla etsin lisäksi vastauksia seuraaviin kysymyksiin:

Miten puolueiden aateperinteet vaikuttavat ilmastouutisoinnin kehystämiseen? Miten puoluelehdet toteuttivat journalismin rooleja vuoden 2019 eduskuntavaaleissa?

Analysoin aineistoa kehysanalyysilla, joka on yleisesti käytetty tutkimusmenetelmä journalismin tutkimuksessa. Kehysteorian alkuperäisenä keksijänä viitataan yleensä Erving Goffmaniin. Tässä tutkimuksessa hyödynnän Gamsonin ja Laschin (1983) esittelemää, Goffmanin teorian pohjalta kehittämää kehysmallia. Erittelen sen avulla tapoja, joilla puoluelehdet kehystävät ilmastomuutosta ja ilmastopolitiikkaa uutisoinnissaan. Täydennän kehysanalyysin tuloksia oikeuttamisanalyysin avulla, joka kertoo, millä moraalisisilla argumenteilla vaatimuksia jutuissa perustellaan. Ranskalaisten Boltanskin ja Thévenot'n 1991 esittelemästä teoriasta analyysimenetelmän ovat jalostaneet Luhtakallio ja Ylä-Anttila (2011). Hyödynnän niin ikään tätä julkisen oikeuttamisen analyysiä työssäni.

Työssäni käsittelen puoluelehtien historiaa ja nykyisyyttä sekä niiden rooleja osana journalistista mediaa. Käyn läpi vihreiden ja perussuomalaisten poliittisia periaatteita, jotka ohjaavat puoluelehtien aihevalintoja ja näkökulmia. Tutkimusosassa esittelen

tutkimusteoriat ja niistä johdetut analyysityökalut, joita hyödynnän varsinaisessa tutkimuksessani. Kerron myös tutkimusprosessini etenemisestä. Tutkimusaineiston esittelyn jälkeen käyn läpi keskeiset tutkimustulokset, joista yhteenvedon kautta teen johtopäätökset vertaamalla niitä teorialuvuissa esittelemiini teorioihin.

2 Puoluelehdet osana suomalaista mediakenttää

Poliittisilla puoluelehdillä on oma, erityinen asemansa suomalaisessa mediakentässä. Tässä pääluvussa käyn läpi puoluelehtien rooleja sekä julkiseen keskusteluun että teoriaan pohjaten sekä sitä, miten nämä roolit näyttäytyvät tutkimusaineistossani.

Suomessa on ollut runsas kirjo eri puolueiden poliittisia julkaisuja. Niiden määrä on harventunut aikojen saatossa, kun useimmat alueelliset puoluelehdet on joko muutettu sitoutumattomiksi päivälehdiksi tai lakkautettu lukijoiden puutteessa. Jäljelle jääneet ovat pyrkineet löytämään oman paikkansa mediakentässä, mikä ei yleensä ole ollut helppoa.

Journalismin voi Schudsonin [1999] mukaan jaotella kolmeen eri tyyppiin. Nämä ovat kannattaja (advocacy), markkinat (market) ja luotettu (trustee) (ref. Christians ym. 2009, 115). Näistä ensimmäinen on tyypillinen poliittisesti sitoutunut puolueellinen media, toinen kaupallisesti toimiva, viihteellinen media ja kolmas korkeatasoinen journalistinen media, joka täyttää sille demokratiassa asetetut tiedonvälityksen vaateet itsenäisellä ja riippumattomalla tavalla. Suomalaiset puoluelehdet sijoittuvat kannattajamedian ja luotetun median välimaastoon. Journalistin ohjeisiin sitoutuneet julkaisut tekevät journalismia siinä missä muutkin. Näkökulmiin ja aihevalintoihin vaikuttavat lukijakunnan odotukset, historia sekä omistussuhteet ja niiden mukanaan tuomat läheiset sidokset puolueeseen.

Puoluelehtien suosion romahdukselle on etsitty vastausta poliittisen ilmapiirin muutoksesta. Esimerkiksi amerikkalainen politiikan tutkija Manin [2002] kuvaa siirtymää puoluedemokratiasta yleisödemokratiaan. 1950-luvulta lähtien ihmiset jakautuivat selkeästi erilaisiin ideologisiin ja massapuolueiden leireihin. Tässä ajassa poliittiset lehdet kukoistivat, sillä niille oli selkeä yleisö. Puoluedemokratian aikana puolueiden erot olivat nykyistä suurempia ja puolueuskollisuus oli vahvaa. Puoluedemokratia sai rinnalleen 1980-luvulla yleisödemokratian. Vähitellen puoleisiin perustuva äänestäminen alkoi vähentyä, ja puolueiden aktiivitoimintaan osallistuu yhä harvempi. (ref. Herkman 2011, 49, 134.)

Puoluelehtien kulta-ajan päättyminen voidaan sitoa osaksi suurempaa poliittisen ja yhteiskunnallisen järjestyksen murrosta. Anu Kantola (2011, 15) kuvaa muutosta siirtymisenä korkeasta modernista notkeaan moderniin. Muutos on ollut jatkuvaa jo 1980-luvulta lähtien. Siihen liittyy kansallisvaltion aseman heikentyminen, julkisuuden ja mediakentän pirstaloituminen sekä ennen niin selkeän sosiaaliluokkien jaon murtuminen. Aiempina vuosikymmeninä politiikkaa hallitsivat puolueet, jotka muodostuivat suurten yhteiskuntaluokkien eli maanviljelijöiden, teollisuustyöntekijöiden ja porvareiden ympärille. Luokkapuolueisiin kuuluttiin kehdestä hautaan, mutta sittemmin puolueuskollisuus on rapautunut. Puoluelehtien asemalle kävi samoin. (2011, 21, 40.)

Holmberg (2004, 95) kuvaa tutkimuksessaan, miten 1990-luvulla eri puoluelehdet yrittivät irtautua puolueistaan mutta palasivat takaisin puolueiden kylkeen huomattuaan, että markkinaehtoista rahoitusta ei ollut lama-Suomessa saatavilla. Samalla todettiin se tosiasia, että poliittiset lehdet ansaitsevat oikeutuksensa kertomalla parhaiten oman puolueensa politiikasta.

Kehityskulku nähtiin esimerkiksi Kansan Uutisissa. Lehden entinen päätoimittaja Yrjö Rautio muistelee lehden yritystä muuttua sitoutumattomaksi samoihin aikoihin, kun Skdl:n perillistä eli Vasemmistoliittoa vasta perustettiin: ”Oli käynyt ehdottoman selväksi, että Kansan Uutisilla olisi elintilaa vain puoluelehtenä.” Puolueen ja lehden linjaerot tasoittuivat muutenkin lähes olemattomiin 90-luvun lopulla, ja Kansan uutisten oli helppo tukea puolueen hallituspolitiikkaa. ”Puolue näytti asettuneen turvallisesti niille raiteille, joille Kansan Uutiset oli osaltaan ollut sitä työntämässä”, Rautio toteaa. (Leppänen 2007, 225–227.)

Kotkalaistaustaisen Eteenpäin-lehden historiikin kirjoittanut Helena Honka-Hallila pohtii puoluelehden asemaa ja sitoutumattomuutta (1995, 107):

Vaikka Eteenpäin-lehden asema sosialidemokraattisena piirilehtenä viitoitti lehden poliittisen kannan, asetti toimitus päämääräkseen lehden kehittämisen sisällöltään sellaiseksi, että se kilpailussa maakunnassa ilmestyvien muiden lehtien kanssa voisi kasvaa oman levikkialueensa valtalehdeksi. [--] [T]oimitus asetti tavoitteekseen täyttää normaalin palkansaaja-kuluttajakodin paikallislehdelle asettamat vaatimukset.

Tavoitteen täyttyminen tuntuu saavuttamattomalta nykyisessä mediamaailmassa, jossa sitoutumattomatkin paikallislehdet taistelevat olemassaolostaan.

2.1 Puoluelehden roolit

Mikä on puoluelehden rooli? Tähän kysymykseen voi vastata soveltamalla tutkimusperinnettä riippumattoman journalismin rooleista. Koska sekä Perussuomalainen että Vihreä Lanka ovat molemmat puolueidensa jäsenlehtiä, voi niiden rooleja tarkastella myös jäsenjulkaisun tutkimuksen näkökulmasta. Käyn seuraavaksi läpi journalismin roolien sisällöt ja suhteutan ne puoluelehtien mediaympäristöön. Esimerkit ovat poimintoja tutkimusaineistostani.

Medialla on demokraattisessa yhteiskunnassa lukuisia rooleja. Niitä ovat analysoineet muun muassa median ja viestinnän tutkijat Clifford G. Christians, Theodore L. Glasser, Denis McQuail, Kaarle Nordenstreng sekä Robert A. White. Kyseinen tutkijaryhmä otti kirjassaan *Normative theories of the media: journalism in democratic societies* (2009) lähtökohdaksi Fred S. Siebertin, Theodore Petersonin ja Wilbur Schrammin klassiset vuoden 1956 neljä lehdistöteoriaa, jotka kirjoittajat halusivat päivittää nykyaikaan. Työn tuloksena syntyivät journalismin roolit, jotka ovat monitoroiva, fasilitoiva, radikaali ja yhteistyön rooli (Christians ym. 2009, 125–127.).

Seuraavaksi esittelen roolit ja havainnollistan niitä tutkimusaineistosta poimimillani esimerkeillä. Täydennän roolien listaa yhteisön rakentajan roolilla, jonka esim. Olli Kariniemi määrittelee väitöskirjassaan järjestölehden pääasialliseksi tehtäväksi. Kaikki journalismin roolit on ymmärrettävä osana asiayhteyttä. Roolit pätevät tietyissä tapauksissa ja tiettyinä aikoina. Mediat voivat soveltaa kaikkia rooleja samana päivänä jopa samassa jutussa. (2010, 46.)

2.1.1 Monitoroiva rooli

Monitoroivan roolin omaksunut journalismi kokee ydintehtäväkseen tiedonvälityksen. Monitoroiva rooli on journalismille kaikkein tyypillisin ja hyväksytyin ja se on

journalismin ydintä. Roolissaan journalisti kerää, prosessoi ja levittää tietoa. Mielipiteet ja faktat erotetaan toisistaan ja väitteet perustellaan. Monitoroivan roolin mediat ovat yhteyksissä valtaan. Journalistit kokevat toimivansa linkkinä päättäjien ja yleisön välillä, mutta myös kouluttajan, sivistäjän tai jonkin aatteen puolestapuhujan roolit ovat mahdollisia. Journalismilla on monitoroiva rooli silloin, kun media toimii autonomisesti, mutta sillä on vahva suhde institutionaaliseen valtaan. (Christians ym. 2009, 139–157.)

Yhteiskunnallisten toimijoiden kuvaamista suomalaisissa sanomalehti uutisissa tutkinut Jukka Holmberg toteaa politiikkaa uutisoivan journalismin olevan tekemisissä demokraattisen vallankäytön ydinaineiston kanssa, sillä ihmiset saavat tiedon poliittisesta päätöksenteosta pääosin median kautta. Holmbergin mukaan raportoinnin sävyllä uskotaan olevan vaikutusta mielipiteisiin ja äänestyspäätöksiin. (2004, 29–30.) Monitoroivaa roolia toteuttava puoluelehti on siis yksi demokratian rakennuspalikoista.

Autonomisen toiminnan (tässä tapauksessa puolueettomuuden) vaatimus ulottui Suomessa vuosituhaten lopulla myös puoluelehtiin. Puoluelehtien ei oletettu vain aivottomasti toistavan puolueen viestiä vaan tekevän poliittista journalismia. Holmberg kirjoittaa, miten SDP:n edellinen lehti Demari korosti itsenäisyyttään toimituksen henkilövalinnoissa. Vaikka omaa puoluetta suosittiin määrällisesti, ei sitä enää tuettu laadullisesti kirjoittamalla siitä muita myönteisemmin. Mielipiteiden ja faktojen erottaminen toisistaan julkaisujen sivuilla osoitti myös tietä kohti puolueettomuutta (2004, 94–95.). Vihreä Lanka tekee tiukkaa pesäeroa (19.5.2011) vihreiden viestintäosastoon toteamalla: ”Vihreää Lankaa ei tehdä tiedotus- tai jäsenpalvelunäkökulmasta”. Lehden lukijatutkimus vuodelta 2017 kertoo, että ilmastonmuutos ja vihreiden poliittiset kannat olivat kaksi kiinnostavinta aihepiiriä lehdessä. Tutkimus vuodelta 2011 puhuu samaa tarinaa (emt. 19.5.2011): ”Lukijatutkimuksen mukaan puolueen jäsentilaajien ja ulkopuolisten tilaajien kiinnostuksen kohteet ja mielipiteet lehden sisällöstä ovat lähes identtisiä.” Vihreässä Langassakin haluttiin kiivaasti pitää kiinni vallasta päättää itse lehden linjasta.

Tutkimusaineistosta on vaivatonta löytää monitoroivaa roolia toteuttavia juttuja, sillä se edustaa journalismin valtavirtaa. Vihreä Lanka kertoo numerossa 4/2018 Pariisin

ilmastokokouksen kulkua ja seuraavaa ilmastokokousta, jossa päätetään, miten ”Pariisin juhlapuheet alle kahden asteen lämpenemisestä toteutetaan. Siitä tulee vaikeaa”. Jutussa on haastateltu muun muassa Suomen pääneuvottelijaa Outi Honkatukiaa. Perussuomalainen referoi numerossaan 10/2018 Lappeenrannan yliopiston professori Esa Vakkilaisen Iltalehdelle antamaa haastattelua, jossa Vakkilainen ihmettelee Suomessa käytävää ilmastokeskustelua. Hänen mukaansa päästöjä vähentäneitä maita on maailman 200 maasta vain kolmisenkymmentä, ja Suomi kuuluu tähän joukkoon. Ilmastonpaneelin päästövähennysvaatimukset lopettaisivat jutun mukaan raskaan teollisuuden Suomesta.

Monitoroiva rooli puoluelehdessä tarkoittaa normaalia uutisointia ja tiedonvälitystä. Autonomisuuden vaatimus tarkoittaa, että lehden toimituksella on oltava valta päättää journalistisesta linjasta. Tämä ei täysin toteudu, sillä puoluelehdet elävät symbioottisessa suhteessa niitä kustantavien puolueidensa kanssa.

2.1.2 Fasilitoiva rooli

Yksi median tehtävä on saada aikaan yhteiskunnallista keskustelua. Fasilitoivassa roolissa journalismi kannustaa ihmisiä aktiiviseen kansalaisuuteen ja helpottaa osallistumista julkiseen debattiin. Avoimen debatin seurauksena voi syntyä jaettava viisautta ja julkinen mielipide, jonka muodostamisessa medialla on merkittävä rooli. Journalismin fasilitoiva rooli keskittyy kansalaisuuteen ja sen ominainen piirre on tarkoituksenmukaisuus. Media kannustaa ja tukee moniarvoisuutta sen eri muodoissaan. Sen keskeinen tehtävä on tuoda kuuluviin vähemmistöjen ja heikompien ääni. Perimmäinen ongelma on, miten media pystyy fasilitoivassa roolissaan edistämään kehitystä, jossa ihmiset saavat äänen ja voivat yhteistyössä rakentaa tai muuttaa kulttuuria ja elinympäristöään. (Christians ym. 2009, 158–176.)

Kunelius (2000) tosin tuo artikkelissaan rooliin varsin hirtehisen näkökulman. Hän referoi Ridellin vuonna 1998 julkaisemaa tutkimusta, jossa kävi ilmi, että sanomalehden (lähiö)lukijat eivät saaneet lehtien uutisista virikkeitä keskusteluun. Sen sijaan dialogi virisi yleisönosastokirjoituksista. Ridellin mukaan niiden ”aihevalikoima, ’rosoisempi’ kieli ja selvemmin näkökulmia esiin nostava tyyli vetävät lukijat uutisia tiiviimpään vuorovaikutukseen tekstin ja sen merkitysten kanssa:

lukijalle tulee halu sanoa takaisin.” On siis kyseenalaista, miten paljon journalismi voi todellisuudessa toteuttaa fasilitoivaa roolia, vaikka sitä journalismilta toki odotetaan.

Vihreä Lanka esimerkiksi kannustaa toistuvasti lukijoitaan äänestämään arvojensa mukaisesti ja toimimaan sen puolesta, että tulevista vaaleista tulisi ilmastovaalit. Keskustelun herättäminen on puoluelehdessä luontevinta silloin, kun lehti tarjoaa puolueen kannattajille heidän arvomaailmansa mukaiset argumentit, joita voi hyödyntää tosielämän debateissa. Tästä näkökulmasta jokainen puolueen linjasta kertova juttu voi olla myös fasilitoiva. Esimerkiksi numerossa 6/2018 Vihreä Lanka esittelee IPCC-raportin energiaskenaariot helposti sisäistettävässä infograafimuodossa, ja kehottaa lyömään kortit pöytään.

Perussuomalaisten puheenjohtaja Jussi Halla-aho toteaa, että ”ilmastosta varmasti puhutaan vaalien alla. Meidän ei pidä pelätä sitä keskustelua, koska kansallisen edun puolustaminen on hyväksi paitsi suomalaiselle myös ilmastolle” (Perussuomalainen 10/2018). Perussuomalaisen aineistossa on Vihreän Langan tavoin juttuja, joissa kehoitetaan äänestämään, jotta puolueen poliittiset vaihtoehdot voittavat.

Fasilitoiva rooli voisi periaatteessa johtaa myös puolueen johdon kritisointiin. Vihreän Langan lakkauttamisen yhteydessä voi todeta, että lehdistötuen sisällyttäminen puoluetukeen laittoi lopun puoluelehtien itsenäiselle ja kriittiselle roolille. Kun rahoitus on täysin riippuvainen puoluejohdosta, ei puolueen linjaa haastavaa keskustelua välttämättä haluta tai uskalleta käydä, vaan lehdistä voi tulla puoluejohdon äänitorvia.

Fasilitoivassa roolissa puoluelehtien tehtävänä on siis kannustaa ihmisiä aktiiviseen kansalaisuuteen ja helpottaa osallistumista julkisen debattiin. Se myös muodostaa debatin pohjalta julkisen mielipiteen. Puoluelehtien näkökulmasta tämä voi olla esimerkiksi puolueen linjasta käytävä keskustelu.

2.1.3 Radikaali rooli

Radikaalissa roolissa journalismi on vallan oppositiossa ja vaatii kaikkien demokraattisen yhteiskunnan jäsenten ehdotonta tasa-arvoa ja vapautta. Christiansin

ym. (2009) mukaan se toimii vallan vastavoimana ja tarjoaa vaihtoehtoisia kanavia ja näkökulmia politiikan, talouden ja kulttuurin hegemonialle. Radikaalissa roolissa tehtävä journalismi pyrkii kaikin keinoin varmistamaan, että epäoikeudenmukaisuutta ei suvaita. Se pyrkii parantamaan asioita. Se on myös niiden puolella, jotka synnyttävät vastarintaa vallanpitäjiä vastaan. Siksi se on aina puolueellista. (Christians ym. 2009, 179–195.)

Siinä missä monitoroiva rooli ottaa tietyn voimarakenteen annettuna ja välittää sen tuottamaa tietoa, radikaali rooli tunnustaa, että vallanpitäjät myös estävät tiedonkulkua, ja että järjestelmää on syytä muuttaa niin, että vähemmän valtaapitävätkin ryhmät voivat saada tarvitsemansa tiedot. Radikaali rooli ei ole niinkään sidottu puoluepolitiikkaan vaan ennemminkin yhden asian liikkeisiin, kuten feminismiin, ympäristönsuojeluun tai etnisiin vähemmistöihin. Koska radikaali rooli pyrkii saamaan ihmiset liikkeelle ja aktivoitumaan, voi todellisuudessa fasilitoivan ja radikaalin roolin välinen raja olla häilyvä. Radikaali lokeroidaan usein osaksi journalismin kehityskaarta, koska sen voi ajatella olevan törmäyskurssilla ammattimaisen journalismin ja markkinavoimien kanssa. Se keskittyy paljastamaan vallan väärinkäytöksiä ja pyrkii kasvattamaan yleistä tietoisuutta epätasa-arvosta ja muutoksen mahdollisuudesta. Radikaalissa journalismissa voi olla populistinen vivahde, ja se ei ole perinteisesti viihtynyt suuren, institutionaalisen vallan läheisyydessä. Sen sijaan se esiintyy kansalaisjärjestöjen, pienpuolueiden ja ammattiyhdistysliikkeiden seurassa. Kansalaisyhteiskunnalle se tarjoaa työkalun artikuloida omat ideat ja tavoitteet julkisuuteen. (emt. 2009, 179–195.)

Radikaalin journalismin piirteitä voi nähdä puoluelehtien jutuissa: politiikka voidaan määritellä kamppailuksi vallasta, jolloin kukin ryhmittymä haluaa muuttaa olemassa olevia valtarakenteita. Yksittäiset jutut ja esseet voivat olla hyvinkin radikaaleja – esimerkiksi Vihreässä Langassa arvostellaan taajaan talouskasvulle perustuvaa maailmanjärjestystä ja perussuomalaisessa tarjotaan vaihtoehto ilmastonmuutoshegemonialle.

Vihreän Langan radikaali journalismi uskaltautuu ajoittain haastamaan vihreät puolueena liiasta hyssyttelystä. Lehti lupaa lukijalle luopumista ja tuskaa, synkkää tulevaisuutta ja suurta muutosta.

Perussuomalaisten populistisimmat jutut voi luokitella radikaaleiksi. Niistä mikään ei pyri salonkikelpoisuuteen, vaan asioita ajetaan voimallisesti ja vääryksiä ja eliittiä arvostellaan. Unohdetulle ja väärinymmärretylle kansalle annetaan äänitorvi.

Periaatteessa mikä tahansa puoluelehti voisi toimia radikaalissa roolissa etenkin sen puolueen ollessa oppositiossa ja arvostellessaan hallituksen ajamia vääryksiä. Puhtaasti radikaaleja puoluelehtiä tai muita medioita ei kuitenkaan eduskuntapuolueiden julkaisuiden joukossa ole jo pelkästään siitä syystä, että puoluelehdet toimivat läheisessä suhteessa kansanedustuslaitokseen.

2.1.4 Yhteistyön rooli

Journalismin yhteistyön rooli määritellään suhteessa valtioon tai muuhun valtaa pitävään instituutioon. Kyseessä on yhteistyösuhde, johon media osallistuu halukkaasti, joskus jopa innostuneesti. Yhteistyö täyttää molempien osapuolten tarpeet: media tarvitsee uutislähteitä ja valtaapitävät viestintäverkostoa. Ideaalissa, normatiivisessa mallissa yhteistyön rooli viittaa median ja valtion väliseen kumppanuuteen, joka rakentuu luottamukselle ja yhteisille päämäärille. Useimmiten yhteistyö toteutuu kuitenkin satunnaisesti pienessä mittakaavassa tapauksissa, jotka liittyvät yleiseen turvallisuuteen. Valtio odottaa medialta jonkinlaista vastuuta julkisen tehtävän suorittamisesta, vaikka se muutoin suhtautuisikin journalismiin *laissez faire* -asenteella. (Christians ym. 2009, 184–196.)

Yhteistyön rooli ei ole normaalissa, sitoutumattomassa uutismediassa erityisen näkyvä. Journalismi haluaa sulkea itsensä usein yhteistyösuhteiden ulkopuolelle riippumattomuuden nimissä. Yhteistyö saatetaan tulkita uhaksi journalismin itsenäisyydelle. Lopullinen tuomio riippuu tapauksesta – toiset yhteistyömuodot ovat hyväksytympiä kuin toiset. (Emt. 127, 198–218.) Poliittisesti sitoutuneessa puoluelehdissä yhteistyöllä on suuri rooli, sillä kuten edellä todettiin, puoluelehtien odotetaan kertovan oman puolueensa poliittisista kannoista. Myös julkisen vallan palveleminen poliittisen päätöksenteon ja vaalien tiiviin seuraamisen kautta sekä ehdokkaiden esiin nostaminen lienee poliittisen median leipälaji. Puoluelehtien

yhtenä tehtävänä voidaan pitää laajaa yhteistyötä poliittisten päättäjien, etenkin oman puolueen edustajien kanssa.

Ääriesimerkki yhteiskunnan ja journalismin yhteistyöstä on suomettumisen aikakausi, jolloin suomalainen media sensuroi itseään kansallisen edun nimissä. Ulkopoliittisen instituutin tutkija Matti Pesu kuvailee kuvailee The Ulkopolitist -julkaisussa suomettumista ilmiönä, jossa ”Neuvostoliiton sisä- ja ulkopoliitiikkaa ei kritisoitu, ei myöskään Suomen ulkopoliittista linjaa” (2017).

Yhteistyön rooli määritellään puoluelehden tapauksessa suhteessa lehteä kustantavaan puolueeseen tai muuhun valtaa pitävään instituutioon. Tässä roolissa lehdet lunastivat olemassaolon oikeutuksensa: ne välittivät tietoa puolueiden poliittisista linjauksista ja ohjelmista sekä kärkipoliitikoiden kannoista yleisölle.

Tyypillinen esimerkki yhteistyön roolista on Perussuomalaisen juttu, jossa esitellään puolueen uunituore ympäristö- ja energiapoliittinen ohjelma. Jutun mukaan ympäristöpolitiikassa on otettava huomioon teollisuuden tarpeet ja kilpailukyky. Päästövähennykset eivät siis määrää perussuomalaista ympäristöpolitiikkaa. Luonnosta puhutaan vasta jutun lopussa lyhyesti, tosin aihe kytketään osaksi maahanmuuttokeskustelua. (12/2018, 6)

Vihreä Lanka antaa niin ikään runsaasti tilaa vihreiden poliittisen linjan esittelyyn. Numerossa 4/2018 puolueen uuden politiikkaohjelman esittelyyn on valjastettu kaksi aukeamaa (26–29).

Puoluelehtien tapauksessa yhteistyön ja monitoroinnin roolit ovat usein päällekkäiset. Puolueen linjaukset, jotka eivät välttämättä ylitä uutiskynnystä sitoutumattomassa mediassa, voivat olla pääuutisia pää-äänenkannattajassa.

2.1.5 Yhteisön rakentajan rooli

Kun puoluelehteä tarkastellaan puolueen jäsenlehtenä, siihen voidaan soveltaa järjestölehdille tyypillisiä piirteitä ja tehtäviä. Lehdet luovat oman keskusteluareenan niille, jotka kuuluvat samaan ryhmään tai heimoon. Niiden sivuilla voidaan käsitellä

aiheita, jotka eivät ylitä päivälehtien uutiskynnystä – tai jonne niitä ei edes haluta. Julkisuus, joka syntyy riippumattomien medioiden palstoilla, voi olla erilainen kuin se, jonka puolueet synnyttävät omissa kanavissaan.

Väitöskirjassaan järjestölehtiä tutkineen Olli Kariniemen mukaan ”lehdillä on kaksoisrooli sekä yhteisön edustajana julkisuudessa että yhteisön omana julkisuutena. Lehdet pyrkivät tuomaan yhteisön tärkeinä pitämiä asioita julkisuuteen ja yleisön tietoisuuteen ja vaikuttamaan tätä kautta ympäröivään yhteiskuntaan. Samanaikaisesti ne tarjoavat tilaa yhteisön sisällä käytävälle keskustelulle” (Kariniemi 2010, 65–66).

Kariniemi (2010, 46) toteaa myös: ”[J]ärjestölehden odotetaan kertovan maailmasta edustamansa yhteisön arvojen mukaisesti ja piirtävän näiden arvojen pohjalta rajaa yhteisöön kuuluvien ja siihen kuulumattomien välille.” Viestintä, siis myös journalismi, rakentaa ja ylläpitää yhteisyyttä, jonka varassa ihmisten yhteiselämä käy mahdolliseksi (Pietilä 1997, 126). Puoluelehdet rakentavat yhteisöä puolueen jäsenten kesken, joten niillä on erityinen rooli demokraattisessa yhteiskunnassa.

Journalisti (5.6.2019) niputtaa puoluelehdet yhteen muiden journalististen järjestölehtien kanssa artikkelissa, jossa pohditaan Vantaan seurakunnan haluja irtautua Kirkon ja kaupungin kustannusyhteistyöstä:

Järjestön siipien suojassa tehtävän journalismin tarkoitus ei ole miellyttää luottamushenkilöitä, vaan jäseniä, eikä aina jokaista heistäkään. Sen tehtävä on olla jäsenen puolella, ajaa heidän etuaan katse pikavoittoja kauempana. Järjestö-, puolue-, ylioppilas- ja seurakuntalehdillä on myös aivan keskeinen tehtävä siinä, että järjestö- tai puoluedemokratia voi aidosti toteutua. Valta tarvitsee vahtikoiransa. Kunakin aikana alakynnessä olevat ryhmät tarvitsevat kanavan, jossa tuoda ilmi omat näkemyksensä.

Kirkko ja kaupunki onkin ongelman edessä: se joutuu maksamaan kalliin hinnan riippumattomuudestaan, kun Vantaan seurakuntayhtymä on aikeissa irtaantua lehtiyhteistyöstä (Kirkko ja kaupunki 5.6.2019).

Puolueissa kipakka keskustelu on jo aikaa sitten etsiytynyt kanaviin, jotka eivät ole riippuvaisia puoluejohdon myötämielisyydestä tai hyväksynnästä. Tässä asiassa

sosiaalinen media on noussut perinteistä mediaa merkittävämmäksi areenaksi jäsenten välisessä keskustelussa.

Selvimmän yhteisön rakentajan rooli näkyy Perussuomalainen-lehden järjestöosiossa². Kyseessä on liite, jonka sisältö on lukijoiden tuottamaa, jolloin se tarjoaa julkisuuden yhteisöön kuuluville. Yhteisön rakentajan rooli voi siis olla päällekkäinen fasilitoivan roolin kanssa varsinkin tapauksissa, joissa jäseniä kannustetaan osallistumaan puolueen toimintaan.

Puoluelehdet toteuttavat kaikkia samoja rooleja kuin muukin journalistinen media, minkä lisäksi se rakentaa yhteisöä puolueen jäsenille ja kannattajille. Vihreä Lanka on tunnelmaltaan yleisjournalistinen: monitoroiva, tietoa välittävä, analyysoiva rooli korostuu vahvasti sen sivuilla. Perussuomalaisessa on sen tarkoituksellisen kotikutoisen olemuksen vuoksi läsnä enemmän yhteisön rakentajan roolia, jota maustetaan ripauksella populistista, radikaalia journalismia. Yleisen tiedonvälityksen sijaan lehti keskittyy puolueen toiminnan ja linjausten raportointiin.

Jokaisessa roolissaan lehdet toteuttavat tehtävää, jolle on tarve. Demokratia ja puolueet tarvitsevat tiedonvälitystä ja poliittista journalismia toimiakseen. Ne tarvitsevat jonkun toteuttamaan vaalidebatin, osoittamaan poliittisen vastustajan aloitteiden heikkoudet ja oman puolueen kiistämättömät vahvuudet. Jonkun on viestittävä kannattajajoukoille, missä puolueessa ollaan menossa. Kysymys on, tarvitaanko journalismia toteuttamaan näitä rooleja vai onko tehtävän suorittamistyökaluna jatkossa puolueen palkkaama viestintätoimisto.

2.2 Puoluelehtien epävarma tulevaisuus

Puoluelehtien tulevaisuus on epävarma. Vaikka puoluelehdet eivät samalla tavalla ole riippuvaisia mainos- ja tilaajatuotoista kuin kaupalliset mediat, niillä on yhtä kaikki omat tulospaineensa. Puoluesihteerien vuonna 2008 tekemällä päätöksellä yhdistää

² Järjestöosio ei kuulu tutkimusaineistooni.

lehdistötuki puoluetukeen³ on kauaskantoiset seuraukset. Viimeaikaisten tapahtumisen valossa näyttää selvältä, että puolueet eivät enää koe tehtäväkseen journalismin kustantamista, vaan pää-äänenkannattajien virkaa hoitavat enenevässä määrin muut viestinnän kanavat ja työkalut.

Suomalaisten puoluelehtien historiassa kääntyi uusi sivu, kun hallituspuolue vihreät yllättäen ilmoitti lopettavansa puoluelehtensä Vihreän Langan rahoittamisen (Vihreät 23.10.2019). Aihetta käsittelevässä uutisjutussa Perussuomalaisen päätoimittaja Matias Turkkila kuitenkin puolusti puoluelehteä voimakkaasti: ”Lehti on ylivoimainen väline monessa eri tilanteessa. Sillä on joitain heikkouksia [--] mutta en ikimaailmassa antaisi lehteä pois” (Yle TV1 Uutiset 23.10.2019).

Turkkilan kommentista seuraa kysymys Vihreän Langan lakkauttamisen syistä. Miksi puoluelehti on tärkeä perussuomalaisille mutta ei vihreille? Yksi selitys löytyy puolueiden kannattajien mediasuhteesta. Kärjistäen voidaan todeta, että vihreiden kannattajat luottavat valtamediaan, perussuomalaisten eivät. Perussuomalaisten kannattajilla on hyvin kriittinen asenne mediaa ja tiedettä kohtaan. Koivula, Saarinen ja Koiranen (2016) tutkivat Kanava-lehden artikkelissaan eri puolueiden, mukaan lukien perussuomalaisten, jäseniä ja kannattajia. Perussuomalaisista valtaosa ei usko suomalaisten sanomalehtien kirjoittavan tasapuolisesti eri puolueista. Ero kokoomukseen, keskustaan, SDP:hen ja vihreisiin on selkeä: vihreiden äänestäjistä 22 prosenttia uskoo median tasapuolisuuteen, kun perussuomalaisten äänestäjissä vastaava luku on neljä prosenttia. Puolue erottuu muista myös siinä, miten se näkee tiedon merkityksen osana eliitin hallintapyrkimyksiä. Se uskoo eliitillä, kuten tutkijoilla ja medialla, olevan ajoittain ideologisesti väärin väritynyttä tietoa. (2016, 17–21.)

Perussuomalaiset kyseenalaistavat median puolueettomuuden ja haastavat toimittajia siitä, että sen kannattajille tärkeitä asioita ei käsitellä mediassa riittävästi tai oikeasta näkökulmasta.

Valtavirtamedia tarjoilee runsaasti uutisointia, joka sopii liberaalin, ilmastonmuutoksesta huolestuneen lukijan maailmaankuvaan. Esimerkiksi maan

³ LVM: Lehdistötuki sisällytetään puoluetukeen. 24.1.2008. <https://www.lvm.fi/-/lehdistotuki-sisallytetaan-puoluetukeen-770957>

suurin päivälehti Helsingin Sanomat nimitti ilmastokirjeenvaihtajan, jonka tehtävä oli raportoida ilmastonmuutoksen etenemisestä ja vaikutuksista maapallolla. (Kähkönen 23.9.2018) On siis perusteltua väittää, että vihreille tärkeitä yhteiskunnallisia teemoja käsitellään jo runsaasti riippumattomassa mediassa. Arvokonservatiiveilla, kansallismielisillä lukijoilla sen sijaan ei ole runsaudenpulaa omaa arvomaailmaansa tukevista uutislähteistä. Siihen tarpeeseen perussuomalaiset vastaavat omalla mediallaan, jolle on puolueen kannattajakunnassa selkeä tilaus.

Vihreän Langan lakkauttamisen yhteydessä käydyssä julkisessa keskustelussa on pohdittu, kuuluuko journalismin kustantaminen puolueiden tehtäviin. Lehden päätoimittaja Riikka Suominen ja puolueen puheenjohtaja Maria Ohisalo käyvät aiheesta vuoropuhelua Vihreän Langan viimeisessä numerossa. Ohisalo toteaa, ettei journalismin rahoittaminen kuulu puolueen tehtäviin. Vihreät käyttävät lehdelle suunnatut varat puolueen toiminnan laajentamiseen, kuten viestintäkanaviin ja henkilöstökuluihin. Suominen vastaa Ohisalolle toteamalla, että "[t]ässä tilanteessa totuuden etsimisestä ja kertomisesta on tullut poliittinen teko." Suominen mukaan puolueiden ja kansalaisen roolia voi politiikassa lähestyä kahdesta näkökulmasta. Ensimmäisessä kansalaisen tehtävänä on äänestää vaaleissa, joissa puolueet hakevat itselleen valtaa. Tässä mallissa journalismille ei ole tilaa. Toisessa näkökulmassa puoleen rooli on käydä yhteiskunnallista keskustelua, synnyttää uusia ideoita ja nostaa esiin kansalaisille tärkeitä aiheita. Tässä mallissa journalismi on keskiössä. (VL12/2019.) Tämän jaottelun mukaan vihreät on valinnut tiekseen ensimmäisen, valtaa etsivän toimintamallin uudistavan ja keskusteleavan lähestymistavan sijaan. Se koitui Vihreän Langan kohtaloksi.

Puoluelehtien aseman mureneminen on siis osa suurempaa murrosta, joka on meneillään yhteiskunnassa ja mediakentässä. On mahdollista, että vihreiden ja Vihreän Langan esimerkkiä seuraa jokin muukin puolue.

Puoluelehden tärkein tehtävä on olla avoimen puoluepoliittinen, mikä erottaa sen muusta mediasta. Helsingin yliopistossa mediaa ja poliittista viestintää tutkiva Markus Ojala pureutuu journalismin muutokseen (2018) ja väittää, että puolueettoman journalismin aika on ohi. Ojalan mukaan perinteinen, riippumattomaksi tarkoitettu uutisointi on kaikkea muuta kuin moniäänistä ja poliittisesti neutraalia.

Valtavirtamedia on hänen mukaansa asettunut tukemaan niin sanottua liberaalia konsensusdemokratiaa, jossa toimittajien ihanteena on toimia mahdollisimman puolueettomasti ja neutraalisti. Puolueettomuuden vaade johtaa epäpoliittisuuteen, mikä tekee journalismista ”varovaista, välttelevää, turvallisuushakuista – ja nykytilanteessa yhä vähemmän relevanttia yleisöille”. Kirjoittajan mukaan avoin puolueellisuus eli se, että toimittaja tekee näkyväksi oman maailmankuvansa, tekee journalismista uskottavampaa ja luotettavampaa.

Ojalan johtopäätösten näkökulmasta katsottuna puoluelehdillä pitäisi olla edessään loistava tulevaisuus. Suomalaiset puoluelehdet jatkavat pitkää perinnettä puolueellisesta, mutta faktoihin perustuvasta journalismista. Ne ovat poliittisen journalismin ehtymätön lähde ja osa demokraattiseen yhteiskuntaan kuuluvaa vapaata keskustelua, jonka yhtenä tehtävänä on muodostaa julkinen mielipide. Itsenäinen rahoitus turvasi niille aikoinaan selkeän toimintakentän ja niiden päätoimittajille selkänöjan, jonka turvin lehdet pystyivät osallistumaan politiikkaan myös puolueen sisällä aivan toisella tavalla kuin nykyisin. Kun viestintätuki sulautettiin osaksi puoluetukea, myös puoluelehtien tulevaisuus muuttui epävarmaksi. Samalla menetettiin jotain arvokasta: puolueiden ja nyt myös median moniäänisyys on kärsinyt.

3 Vihreä liike, oikeistopopulismi ja ilmastopolitiikka

Tässä pääluvussa esittelen lyhyesti vihreän liikkeen ja oikeistopopulististen, kansallismielisten puolueiden perusperiaatteet. Esittelen myös molempien suuntausten ilmastopolitiikkaan liittyvät periaatteet.

Vihreä liitto rp. eli vihreät ja Perussuomalaiset rp. eli perussuomalaiset edustavat suomalaisessa ilmastopoliittisessa keskustelussa kahta ääripäätä. Vihreät vaativat alati kiristyvää ilmastopolitiikkaa, kun taas perussuomalaiset haluavat, että Suomi tekee päästövähennyksistä vain välttämättömän. Näiden kahden poliittisen navan ympärille tiivistyvässä keskustelussa on kyse Suomea suuremmasta kehityskaaresta. Suomessa poliittinen tasapaino perustui vuosikymmenten ajan kolmen suuren puolueen valta-asemaan. Intressipohjainen maan (keskusta), työn (SDP) ja pääoman (kokoomus) jaottelu on menettämässä merkitystään ja korvautumassa liberaali-konservatiivi-ulottuvuudella. Kyseessä on postmateriaalisen ajan jakolinja, jonka on esitellyt ensimmäisenä Inglehart [1977]. Hän pohjaa ajattelunsa Maslowin tarvehierarkiaan ja jakaa ihmisten arvot materialistisiin ja postmaterialistisiin. Kun materialistiset tarpeet kuten ravinto, asunto ja turvallisuus on tyydytetty, ihminen voi siirtyä eteenpäin tarpeiden hierarkiassa ja tavoitella parempaa elämänlaatua eli postmaterialististen arvojen mukaisia päämääriä, kuten sananvapautta ja puhdasta elinympäristöä. Elämänlaadulla Inglehart tarkoittaa sosiaalisten ja itsensä toteuttamisen tarpeiden tyydyttämistä. Inglehartin teorian mukaan teollisuusmaissa on meneillään postmaterialistinen, hiljainen vallankumous. (Ref. Mikkola 2003, 46-49.)

Luontoarvot ja huoli ilmastonmuutoksesta ovat postmaterialistisia arvoja. Nämä arvot luovat pohjan vihreän liikkeen synnylle ja suosiolle, mutta myös sen vastavoimalle, jonka paikan ovat lunastaneet konservatiiviset perussuomalaiset ja sen sisarpuolueet.

Perussuomalaisten poliittinen agenda on laajentunut maahanmuutto- ja EU-vastaisuuden lisäksi ilmastopolitiikkaan, ja sen on arvioitu kasvattaneen vaalien jälkeen puolueen suosiota merkittävästi (Rautio 22.11.2019). Vihreiden kannatuksen

noustessa perussuomalaisten suosio on noussut vielä voimakkaammin. Kaikki eivät suinkaan jaa yhtenevää huolta ilmastonmuutoksesta.

3.1 Vihreän liikkeen periaatteet

Vihreään liikkeeseen liittyy mielikuvia ympäristönsuojelusta, ilmastonmuutoksesta ja kaupunkilaisista, liberaaleista arvoista. Vihreiden mielestä arvokasta ovat luonnon aikaansaamat asiat. Vihreän liikkeen äärimuoto on syväekologia, jossa luonnolla on itseisarvo. Valtavirran vihreässä ajattelussa luonnon arvo syntyy ihmisten arvotuksen kautta.

Vihreä liike onkin syntynyt ympäristöaktivistien toiminnan ja sen synnyttäneen teollisen vallankumouksen vaikutuksesta. Poliittinen suuntaus, johon suomalainen eduskuntapuolue vihreät kuuluu, syntyi alun perin 1800-luvun alkupuolella. Sen juuret ovat vahvasti kansalaisyhteiskunnassa: ensimmäinen ympäristöjärjestö Sierra Club perustettiin Yhdysvalloissa vuonna 1892. Nykyaikaisen vihreän liikkeen syntysijat ovat 1970-luvun Saksassa, jossa se ensimmäisenä saavutti myös vaalimenestystä. Ympäristöajattelun merkkiteos Kasvun rajat julkaistiin vuonna 1972. Niin sanotun Rooman klubin raportissa todettiin, että sivilisaatiomme kulutus suhteessa ympäristön kantokykyyn on liian suuri ja että talouskasvulla on rajansa. Termi ”kestävä kehitys” otettiin käyttöön ympäristöä ja kehitystä käsittelevän maailmankomission vuonna 1987 laatimassa raportissa, jota kutsutaan yleensä Brundtlandin raportiksi Norjan entisen pääministeri Gro Harlem Brundtlandin mukaan. Tämäkin raportti kertoi, että nykyaikainen teollisuus käyttää raaka-aineita hälyttävää tahtia, jota ei voida pitää loputtomasti yllä ilman suuria muutoksia. (Giddens 2011, 81–95.)

Euroopan vihreät määrittelevät peruskirjassaan tehtävänsä seuraavasti: ”Euroopan vihreät puolustavat ihmiskunnan kestävää kehitystä maapallolla. Kestävä kehitys kunnioittaa ihmisoikeuksia ja se perustuu ympäristövastuun, vapauden, oikeudenmukaisuuden, erilaisuuden ja rauhan arvoille.” Peruskirjassa määritellään liikkeen arvot ja periaatteet, jotka liittyvät mm. ympäristövastuuseen, yksilönvapauteen, demokratiaan, oikeudenmukaisuuteen, erilaisuuteen ja

väkivallattomuuteen. Erikseen mainitaan myös ydinvoimavastaisuus sekä varovaisuusperiaate. (Euroopan vihreät 14.10.2006.)

Ilmastonmuutos on ollut vihreiden agendalla alusta saakka. Vihreiden entinen puheenjohtaja Osmo Soininvaara listaa vihreän politiikan perusteita kirjassaan *Vihreä politiikka* (2012). Hänen mukaansa vihreä politiikka käynnistyi Suomessa kaupunkipolitiikkana ja jatkui ympäristöpolitiikkana kuuluisalla Kojjärvellä. Puoleen ydinteemat ovat hyvin yhteneväisiä eurooppalaisten sisarpuolueiden kanssa. Puolueen näkyvimmit ryhmittymät ovat luonnonsuojelijat ja kaupunginosa-aktiivit, jotka aikoinaan perustivat suomalaisenkin puolueen. Tilaa on seksuaalivähemmistöille, vammaisille ja vihreille feministeille. Liikkeestä on aikojen mittaan myös eronnut ryhmiä. EU:n vastustajat jäivät nopeasti alakynteen ja jättivät puolueen. Niin sanotut syväekologit eli ”vanhat, partaiset luonnonsuojelijat”, muodostivat joukon Pentti Linkolan ympärille ja päätyivät marginaaliin. (Emt. 14–27.) Soininvaara toteaa myös, että ydinvoimasta on tullut vihreille taakka ja että suhde siihen tulee normalisoida. Ydinenergiaa on vastustettu eritoten siksi, että se symboloi vihreille yksisilmäistä taloudellista kasvua ja tehokkuusyhteiskunnan arvoja – nämä sotivat vihreiden arvomaailmaa vastaan. Ydinvoima tasoitti vihreiden mielestä tietä rajattomaan kasvuun, jota pidettiin huonona ajatuksena. Taloudellisen kasvun vastustaminen liitetäänkin usein vihreisiin. Huoli liittyi aluksi maapallon tilaan, mutta myös ajatukseen siitä, ettei talouskasvu ole hyväksi ihmiselle. (Emt. 78–107, 147.) Rooman klubin mietinnöt vaikuttivat vahvasti ajattelun taustalla.

Soininvaaran kuvauksen perusteella vihreitä yhdistävät luonto- ja ympäristöarvojen lisäksi EU-myönteisyys, maahanmuuttomyönteisyys ja vaatimus globaalista oikeudenmukaisuudesta. Uskonto ei näyttele suurta roolia liikkeessä, mutta sillekin on tilaa. Vihreä turvallisuusajattelu ponnistaa rauhanliikkeestä. Teknologisiin ratkaisuihin luottavia insinöörivihreitä Soininvaara kaipaa puolueeseen lisää. Pragmaattisesti esimerkiksi ydinvoimaan ja geenimuunteluun suhtautuvat ekomodernistit ovatkin viime vuosina vahvistaneet asemiaan vihreissä.

Yleisesti vihreät vastustavat pidäkkeetöntä uskoa tieteeseen ja erityisesti teknologiaan ympäristöongelmien ratkaisijana. Erilaisten teknologioiden hyödyntämistä ohjaa vihreissä varovaisuusperiaate. Sen mukaan ”kun jokin toiminta

aiheuttaa uhkaa ihmisen terveydelle tai ympäristölle, ennakoiviin toimenpiteisiin pitäisi ryhtyä, vaikka kaikkia syy-seuraussuhteita ei olisikaan täysin vahvistettu tieteellisesti” (Smith 2008, 69). Varovaisuusperiaate määrääkin vihreiden kantoja uusiin teknologioihin ja vaikuttaa taustalla ydinvoimavastaisuudessa.

Ilmastonmuutoksen torjunta haastaa myös vihreitä. Kyseessä ei ole yhtä yksiselitteinen ympäristöuhka kuin esimerkiksi freonit tai savusumut, jotka jokainen voi itse havaita ja joiden voittaminen onnistuu kieltämällä ympäristölle haitallinen aine. Olemme täysin riippuvaisia tieteentekijöiden raportoinnista ilmiön seuraamisessa, eikä hiilidioksidia, metaania ja muita kasvihuonekaasuja voi kieltää tai korvata. Vihreiden perusarvoihin kuuluva ympäristönsuojelu ei ole suoraan relevantti ilmastonmuutoksen suhteen. Siksi ympäristönsuojelu ja ilmastonsuojelu saattavat joutua törmäyskurssille. Näin käy esimerkiksi energiaratkaisujen kohdalla. Ydinvoiman lisäksi tuulivoimaa vastaan on noussut liikehdintää myös vihreiden keskuudessa. (Giddens 2011, 81–95.)

Vihreille yksityinen on poliittista: henkilökohtaisten kulutusvalintojen ja elämäntapojen on oltava linjassa ajettavan politiikan kanssa. Vihreitä yhdistää ihanne itsemääräämisoikeudesta, ruohonjuuritason päätöksenteosta ja demokratiasta. Hajautettu päätöksentekomalli nähdään hyvänä vaihtoehtona kestävän yhteiskunnan luomisessa. Pieni koetaan kauniiksi, ja suuryrityksiin suhtaudutaan varauksella. (Smith 2008, 73.)

Vihreässä Langassa 28.10.2019 julkaistussa esseessä Rauli Mickelson pohtii, kenen perillinen vihreät on, ja miten puolueen voi sijoittaa poliittiselle kartalle. Puoluetta on sovitettu vasemmiston ja liberaalien joukkoon, mutta täysin yksiselitteinen puolueen asemoituminen ei ole. Mickelson asemoi vihreät ekologisen ristiriitaisuuden kantajaksi. Puolue ”toi politiikan esityslistalle aivan uuden konfliktin – ekologian ja materiaalisen kasvun välisen ristiriidan”. Artikkelissa viitataan valtio-opin emeritusprofessori Heikki Paloheimon kantaan, jonka mukaan vihreät on osa uutta vasemmistoa, ja kansallismieliset populistit uutta oikeistoa. Vihreiden ydintotuus on huoli globaalista ja ekologisesta kehityksestä, lähestyvä ekologinen katastrofi.

Vihreiden poliittisista tavoitteista on viidessä vuosikymmenessä tullut politiikan valtavirtaa, ja ne vaikuttavat jokapäiväiseen elämäämme monilla tasoilla. Euroopan komission ilmastonmuutoksen torjuntaan tähtäävä European Green Deal ei olisi ollut mahdollinen vielä kymmenen vuotta sitten, mutta nyt se on vuonna 2019 valitun komission suurin poliittinen hanke. Tuotteiden elinkaariajattelu, kiertotalouden edistäminen ja jopa yltyvä lentohäpeä ovat kaikki läsnä suomalaisessa elinkeinoelämässä. Vaikka vihreät ei ole koskaan ollut Suomen suurin puolue, on sen ajama politiikka muuttunut osaksi suomalaisten arkea monin tavoin.

Yhteenveto vihreiden poliittisista periaatteista

Vihreiden politiikka perustuu ekologisuuden ja materiaalisen kasvun väliselle ristiriidalle. Ristiriita syntyy liian suuresta kulutuksesta suhteessa ympäristön kantokykyyn ja ajatukseen talouskasvun rajattomuudesta, vaikka sillä todellisuudessa on oltava rajansa. Ydintotuus on huoli lähestyvistä ekologisesta katastrofista. Vihreiden mielestä arvokasta ovat luonnon aikaansaamat asiat, mutta luonnon arvo syntyy ihmisten arvotuksen kautta.

Suomessa vihreät on leimallisesti kaupunkipuolue ja sillä on laaja kaupunkipolitiikan osaaminen, joka näkyy etenkin suurissa kaupungeissa. Sen arvot ovat liberaalit. Se korostaa suvaitsevaisuutta ja edistää erilaisten vähemmistöjen, kuten seksuaalivähemmistöjen ja vammaisten, oikeuksia. Feminismillä on vahva rooli puolueessa.

Vihreät korostaa yksilönvapautta, itsemääräämisoikeutta, demokratiaa ja oikeudenmukaisuutta myös globaalisti. Se suhtautuu myönteisesti Euroopan Unioniin ja maahanmuuttoon. Puolueessa vaikuttavat rauhanliike ja ruohonjuuritason päätöksenteon perinne.

Vihreiden perinteisesti kielteinen ydinvoimakanta on Suomessa liudentunut ilmastokeskustelun myötä. Silti vihreät vastustaa pidäkkeetöntä uskoa tieteeseen ja erityisesti teknologiaan ympäristöongelmien ratkaisijana. Varovaisuusperiaate ohjaa uusien ratkaisujen omaksumista.

3.2 Oikeistopopulistisen, kansallismielisen politiikan periaatteet

Perussuomalaiset on oikeistopopulistinen, kansallismielinen puolue. Puolueen poliittisten periaatteiden kuvaaminen ei ole kuitenkaan aivan yksinkertaista. Vuoden 2017 puoluekokouksessa perussuomalaiset valitsi puheenjohtajakseen Jussi Halla-ahon, minkä seurauksena osa eduskuntaryhmästä ja kaikki sen ministerit seuraajineen jättivät perussuomalaiset ja perustivat uuden puolueen, Sinisen tulevaisuuden. Nykyinen perussuomalaiset ei siis ole sama puolue, jonka Timo Soini aikoinaan perusti ja joka sittemmin tämän erotti. Soinin Suomen Maaseudun Puolueesta perintönä siirtynyt, vennamolainen protestiin ja populismiin nojautuva arvomaailma on vaihdettu nuivien maahanmuuton vastustajien politiikkaan (Palonen & Saresma 2017, 17–20.). Puolueessa on tuki jäljellä vahva populismin eetos.

Omassa periaateohjelmassaan puolue määrittelee itsensä näin: ”Perussuomalaiset on isänmaallinen ja kristillissosiaalinen puolue, joka edistää kansallista etua”. Puolueen arvoissa korostuu kansallinen itsemääräämisoikeus, oikeudenmukaisuus, inhimillisyys, rehellisyys ja tasa-arvo. Puolueessa kunnioitetaan työtä, yrittämistä, totuutta ja yksilön henkistä kasvua. Myös kestävä kehitys on perussuomalaisten tavoitteena: ”Maamme tulee jättää uusille sukupolville sosiaalisesti, taloudellisesti, sivistyksellisesti ja ekologisesti sekä moraalisesti tasoltaan paremmassa kunnossa kuin se on tänä päivänä”. (Perussuomalaiset 2018.)

Populismi voi hyvin myös nykyisissä perussuomalaisissa. Laajalti hyväksytyn määritelmän mukaan populismi on ideologia, jonka mukaan yhteiskunnan perusjakolinja kulkee ”todellisen kansan” ja ”korruptoituneen eliitin” välillä, ja että politiikan pitäisi ilmaista kansan tahtoa (Vrt. Mudde 2004, 2007). Populismi itsessään ei ole ”hyvää” tai ”pahaa” ja sitä on löydettävissä kaikista politiikan suuntauksista. Perussuomalaiset itse viittaa populistiseen tapansa tehdä politiikkaa kuvailemalla itseään suorapuheiseksi puolueeksi. Periaateohjelmassa todetaankin perussuomalaisten vastustavan ”pöhöttynyttä valtiota, jota huudetaan apuun aina, kun ollaan jotakin vailla.”

Populismissa on kyse tunteesta. Siksi sille on tyypillistä painottaa moraalisia kannanottoja tarkasti rajattujen ohjelmien sijaan. Se rakentuu vahvan johtajan ympärille, joka jakaa tavallisen kansan elintavat. Vahva johtaja korvaa ainakin liikkeen alkuvaiheessa ohuen puoluekoneiston puutteet. (Soini 2020, 11–16.)

Lockwoodin mukaan oikeistopopulistien autoritaariset, sosiaalisesti konservatiiviset ja nationalistiset arvoulottuvuudet ovat tärkeitä, koska ne täyttävät populismin ohutta ydinideologiaa ja antavat täytettä sen kategorioihin, kuten kansa, eliitti ja vähemmistöt. Kansan ja poliittisen eliitin välisen yhteyden murtuminen on populistisen ideologian kannalta olennainen ajatus. (2015, 204–205.)

Populististen puolueiden tarkastelua vaikeuttaa se, että ne eivät itse välttämättä määrittele itseään populistiksi. Populistipuolueiden "internationaalia" ei myöskään ole olemassa, vaan populismi kasvaa paikallisista olosuhteista (Soini 2020, 32). Eurooppalaisia oikeistopopulistisia puolueita yhdistävät samat poliittiset teemat, joista ylivoimaisesti tärkein on kriittinen suhtautuminen maahanmuuttoon. Ivarsflatenin (2008) tutkimuksen mukaan maahanmuutto oli kantavana teemana kaikilla hänen tutkimillaan yli kymmenellä, vaaleissa suosiota saaneella eurooppalaisella populistipuolueella. Muita yhdistäviä vaaliteemoja olivat oikeistolainen talouspolitiikka, tyytymättömyys maan taloustilannetta kohtaan, pettymys eliittiä ja Euroopan Unionia kohtaan sekä ympäristöpolitiikan kokeminen tarpeettomaksi.

Populismia ei pidä kuitenkaan yksinkertaistaa liikaa. Kyse ei ole pelkästä maahanmuuton vastustamisesta tai kansallismielisyydestä. Populismissa on kyse myös koulutuksesta, sukupuolesta, luokkaeroista ja asuinpaikasta, kuten maaseudusta ja kaupunkilaisuudesta. Myös uskonto on edustettuna. Vastakkainasettelut ja ristiriidat ovat keskeisiä populismille. (Palonen & Saresma 2017, 15–16.)

Populismi tarvitsee Eatwellin ja Goodwinin mukaan neljä elementtiä syntyäkseen ja menestyäkseen (2018, 21–49). Niistä ensimmäinen on epäluottamus. Se kohdistuu sekä puolueisiin että instituutioihin, kuten Euroopan Unioniin. Matti Wibergin (2011) mukaan populistit ruokkivat epäluuloja ja suhtautuvat eliittiin epäilevästi tai vihamielisesti. Kun vastustaja on tiedossa, ei omia lähtökohtia tarvitse tarkkaan määritellä.

Toinen elementti Eatwellin ja Goodwinin mukaan on huoli oman kansallisen identiteetin ja elämäntavan tuhoutumisesta. Tämä huoli resonoi konservatiivisen arvomaailman kanssa: konservatiivit pelkäävät, että liberaalit tuhoavat hölmöyttään ja hyväuskoisuuttaan jotain konservatiiveille pyhää ja arvokasta. Huoli liittyy esimerkiksi maahanmuuttoon, sillä vieraan kulttuurin vaikutus koetaan uhaksi kansalliselle elämäntavalle. Perussuomalaiset perustanut Soini (2020, 23) listaa yhdeksi puolueen suosion syyksi sen, että se puhuu suomalaisen elämäntavan puolesta, mikä on mahdollistanut kannatuksen niin maaseudulla kuin kaupungeissa.

Kolmas elementti on tunne oman aseman suhteellisesta heikentymisestä, mikä luo hedelmällisen maaperän populismin kasvulle. Kyse ei ole ainoastaan rahasta, sillä monet hyvin toimeentulevat äänestäjät antavat tukensa populistille. Huolta kannetaan ennen kaikkea oman yhteisön ja lasten tulevaisuudesta. Ryhmässä ajatellaan, että ennen asiat olivat paremmin. Työtätekevä keskiluokka kokee, ettei se hyödy samassa suhteessa talouden globalisoitumisesta kuin muut yhteiskuntaluokat.

Neljänneksi syyksi populismin elinvoimalle Eatwell ja Goodwin listaavat on puoluerajojen hämärtyminen. Kyse on jo aiemmin käsitellystä puolueuskollisuuden rapautumisesta ja postmaterialististen arvojen noususta.

Oikeistopopulistien ilmastopolitiikka

Miksi perussuomalaiset ja muut oikeistopopulistiset, kansallismieliset puolueet karsastavat ilmastopolitiikkaa? Syitä ilmiöön on etsinyt muun muassa Matthew Lockwood. Hän tarjoaa kaksi selitystä: strukturalistisen ja ideologisen.

Strukturalistisen selityksen mukaan syy ilmastonmuutoksen vastaisuuteen löytyy siitä kansanosasta, joka kuuluu globalisaation häviäjiin. Suorittavan työn katoaminen, tuotannon automatisoituminen ja ammattiliittojen vaikutusvallan pieneneminen on ajanut ryhmän ahdinkoon. Ilmastonmuutoksen torjunta lisää ahdinkoa entisestään. Heidän mielestään valtavirran poliitikot ovat etäällä ja huomioivat vain hyväosaisia. Oikeistopopulistien viesti resonoi niihin, jotka kaipaavat takaisin vanhoihin, hyviin aikoihin. (2018, 712-732.)

Strukturalistista selitystä on myös kritisoitu sillä, että kyseisen väestönosan, esimerkiksi hiilikaivosten työntekijöiden, määrä on hyvin pieni ja palkkaus nykyisin kohtuullisen korkea. Heidän äänensä yksin eivät siis riitä selittämään poliittisen suuntauksen suosion kasvua. (Emt.)

Ideologisen selityksen mukaan oikeistopopulistisia puolueita yhdistävät sosiaalisesti konservatiiviset ja kansallismieliset arvot. Monet puolueista suhtautuvat ilmastotoimiin torjuvasti, sillä ne nähdään lähinnä liberaalin ja kosmopoliitin eliitin puolustamina asioina ja hyvin usein kansallisten etujen vastaisina.

Sen sijaan, että populistipuolueet ottaisivat laajasti kantaa ilmastokysymyksiin, ne keskittyvät Lockwoodin mukaan ilmaisemaan vihamielisyyttä liberaaleja eliittejä kohtaan. Ympäristölle tosin annetaan puolueiden manifesteissa arvoa. Luontoarvot kehystetään usein romanttisella kansallismielisyydellä ja maahanmuuttovastaisuudella. Oikeistopopulistit pyrkivät läheiseen ja yksinkertaiseen suhteeseen kansan kanssa. Ilmastonmuutos sopii tähän toiveeseen erittäin huonosti, sillä se on monimutkainen, usein läpinäkymätön ongelma, joka vaatii monimutkaisia ratkaisuja. Populismiin kuuluva eliitinvastaisuus leimaa ilmastotieteilijät ja ympäristöasiantuntijat turmeltuneeksi eliitiksi. Toisekseen ilmastonmuutos on ihanteellinen aihe salaliittoteorioita varten. Oikeistopopulismien ideologinen luonne luokittelee kasvualueiden salaliittoteorioille, jotka ovat johdonmukainen osa ilmastokeskeisyyttä. Valtaan päästyään eurooppalaiset oikeistopopulistiset puolueet ovatkin pyrkineet ajamaan alas ilmastotoimia. Näin on tapahtunut esimerkiksi Puolassa ja Unkarissa. Myös Tanskassa on paikallinen populistipuolue pystynyt vaikuttamaan vaa'ankieliasemansa turvin ilmastotoimien hidastumiseen. (2018, 710–714.)

Gemensis ym. (2012) totesivat tutkimuksessaan ilmastokeskeisyyden ja vihamielisyyden oikeistopopulistisia puolueita yhdistäväksi teemaksi. Tutkitut 13 puoluetta vastustivat uusiutuvaa energiaa ja kannattivat ydinvoimaa. Ympäristöveroja vastustettiin laajalti. Useimmat populistipuolueet eivät silti tyrmää ilmastotiedettä, mutta pyrkivät painamaan sen marginaaliin ja keskittymään maahanmuuttoon (Jeffries 2017, 469). IPCC:n raportin julkaisun jälkeisenä aikana oikeistopopulistiset puolueet ovat kuitenkin ottaneet ilmastopolitiikan agendalleen ainakin Suomessa ja

Ruotsissa – lähinnä tarjotakseen vaihtoehdon niille, jotka eivät halua ilmastopolitiikkaan tiukennuksia.

Yhteenveto perussuomalaisten poliittisista periaatteista

Perussuomalaisten kansallismielinen politiikka perustuu kansallisen edun ja itsemääräämisoikeuden sekä identiteetin ja elämäntavan korostamiseen, mikä näkyy muun muassa maahanmuuton vastustamisena ja EU-kriittisyytenä.

Populistisen politiikan näkökulmasta olennaista on ajatus kansan ja eliitin välisen yhteyden murtumisesta. Populismissa hyödynnetään paikallisia teemoja ja tyytymättömyyttä vallassa oleviin päättäjiin sekä huolta, joka kumpuaa ihmisen oman suhteellisen aseman heikkenemisestä.

Perussuomalaiset on arvoiltaan konservatiivinen ja autoritäärinen. Kristillisuus, yksilön henkinen kasvu, inhimillisyys, rehellisyys, tasa-arvo ja oikeudenmukaisuus ovat puolueen ääneen sanottuja arvoja. Konservatiivisuuteen liittyy nostalgia eli kaipuu vanhoihin, hyviin aikoihin. Se asemoi itsensä työväenpuolueeksi ilman sosialismia.

Perussuomalaiset on ydinvoimamyönteinen puolue, ja se suhtautuu kriittisesti uusiutuvaan energiaan, kuten tuulivoimaan. Ympäristöpolitiikka koetaan monilta osin tarpeettomaksi. Puolueessa suhtaudutaan ympäristöön romanttisella ja nostalgisella tavalla. Ympäristö jää kuitenkin arvoalinnoissa talouden ja työpaikkojen taakse.

3.3 Ilmastopolitiikka jakaa tunteet ja sukupuolet

Ilmastomuutos ja sen torjunta herättää ja jakaa tunteita. Länsimaissa se on viime aikoina henkilöitynyt nuorten ilmastolakot käynnistäneeseen, ruotsalaiseen ilmastoaktivisti Greta Thunbergiin. Hän on julkisuuden myötä joutunut valtavan, vihaisen palauteryöpyn kohteeksi, jonka yllyttämiseen on osallistunut jopa Yhdysvaltain presidentti Donald Trump. Reaktio osoittaa, että ilmastokeskustelussa on kyse paljosta muustakin kuin ilmastomuutoksesta. Gelin kirjoittaa ilmastomuutoksen kieltäjien misogyniasta eli naisvihasta. Hänen artikkelinsa

mukaan Thunberg ja muut näkyvästi ilmaston puolesta kampanjoivat naiset ovat joutuneet oikeistoa kannattavien miesten vihan kohteeksi. (2019) Thunberg on noussut symboloimaan kahden vastakkaisen maailmankuvan – feminiinisen vihreän liberaalin ja maskuliinisen konservatiivisen oikeistopopulismin – yhteentörmäystä.

Ruotsalaiset ilmastonmuutoksen kieltämistä tutkineet Anshelm ja Hultman toteavat [2014] Gelinin mukaan, että ilmastoskeptikoiden näkökulmasta heidän kokemansa uhka ei kohdistu ympäristöön, vaan tiettyyn moderniin, teolliseen yhteiskuntaan, jonka aatesuunnan edustajan kaltaiset maskuliiniset henkilöt olivat rakentaneet. Hultman kutsuu ”teolliseksi perheenelättäjän maskuliinisuudeksi” tiettyä joukkoa arvoja ja käyttäytymistapoja, jotka yhdistyvät miehisyyteen. Tämän joukon ihmiset näkevät luonnon ja ihmiset erillään toisistaan. Heidän mielestään ihmisten on käytettävä luontoa ja sen resursseja tuotteiden valmistamiseksi. Riskien näkökulmasta uskotaan, että luonto sietää kaiken tyyppisiä jätteitä. Riskiajattelun mukaan luonto ei ole haavoittuvainen tai jotain, jonka voisi tuhota. Taloudellinen kasvu on heille tärkeämpää kuin ympäristö. (ref. Gelin 2019) On sanomattakin selvää, että edellä mainittu on ristiriidassa kestävän kehityksen periaatteiden kanssa, joista muiden muassa vihreä liike ammentaa poliittisen retoriikkansa.

Jos ”globalisaation häviäjät” eli unohdettu keskiluokka kokee saavansa ilmastonmuutostalkoissa pelkän maksajan roolin, on lapsellisen helppoa nostattaa vastalauseita ilmastotekoja kohtaan. Kustannuksia kritisoivaa puhetta odottaa hedelmällinen maaperä. Taloudellisesti ja sosiaalisesti oikeudenmukaisen siirtymän varmistaminen on paras ja ehkä myös ainoa keino toteuttaa ilmastopoliitikkaa liberaalissa demokratiassa.

Edellä käsiteltyjen asioiden perusteella voidaan todeta, että näiden kahden ryhmittymän – vihreän, arvoliberaalin ja vasemmistolaisen ryhmittymän sekä oikeistopopulistisen, kansallismielisen ryhmittymän – arvojen ja tavoitteiden välillä on merkittäviä eroja, jotka luovat poliittiseen debattiin jakolinjansa. Mikään ei ole politiikassa hyödyllisempää kuin hyvä vihollinen, joten on epätodennäköistä, että puolueet pyrkisivät lähitulevaisuudessa lähentymään toisiaan: molemmat hyötyvät jakolinjasta, jota ne voivat hyödyntää omassa poliittisessa agendassaan.

Ilmastonmuutoskeskustelu on sukupuolittunut. Tästä kertoo omaa kieltään esimerkiksi puolueiden kannattajakunnat: valtaosa vihreiden kannattajista on naisia, ja perussuomalaisten miehiä (Virkkunen 2017). Ilmeisten erojensa lisäksi näillä kahdella poliittisella ryhmällä on myös yhteneväisyyksiä. Ne molemmat asettuvat pienen ihmisen asemaan ja karsastavat suuryritysten valtaa. Niiden historia on verrattain lyhyt, ja ne ovat koko historiansa ajan olleet haastajan asemassa suhteessa vanhoihin valtapuolueisiin. Aika näyttää, muuttuvatko haastajat haastettaviksi.

4 Analyysityökalujen teoreettinen viitekehys

Tutkimukseni tavoitteena on tunnistaa aineistosta tavat, joiden kautta ilmastonmuutoksesta ja ilmastopolitiikasta keskustellaan. Olen valinnut kaksi analyysityökalua, joiden avulla keskustelua on mahdollista analysoida systemaattisella ja monipuolisella tavalla.

Pääasiallisena analyysityökaluna hyödynnän tutkimuksessani kehysanalyysiä, sillä se kertoo, millä näkökulmavalinnoilla, metaforilla ja esimerkeillä valitut puoluelehdet kehystävät ilmastokeskustelun ja puolueensa ilmastopoliittiset linjaukset.

Täydentävänä työkaluna hyödynnän oikeuttamisanalyysiä, joka kertoo, mihin moraalisiin argumentteihin jutuissa vedotaan. Yhdistämällä työkalut yhteiseen analyysikehikkoon pystyn tunnistamaan aineistosta tavat, joilla puoluelehdet käsittelevät ilmastonmuutosta ja ilmastopolitiikkaa. Molempia työkaluja väitöksessään hyödyntänyt Pertti Vehkalahti (2017, 91) toteaa, että kehykset ja oikeuttamismaailmat ovat päivittäisen elämän työkaluja. Oikeuttamisteoriassa vedotaan moraalisiin siinä missä kehystämisenä voidaan hyödyntää yleisempiä kulttuurisia resursseja. Nämä kaksi analyysitapaa täydentävät siis hyvin toisiaan tässäkin tutkimuksessa.

Seuraavaksi esittelen analyysityökalujen taustalla olevat teoriat.

4.1 Kehysanalyysi

Kehysanalyysin tarkoituksena on selvittää, minkälaisen näkökulman jutun kirjoittaja on valinnut. Sama aihe voidaan käsitellä lukuisilla tavoilla: esimerkiksi metsästä voidaan keskustella rakennusmateriaalin lähteenä, hiilinieluna tai eläinten asuinpaikkana. Toimituksessa jutun kehyksen rakentuminen alkaa jo juttuaihetta pohtiessa, ja se vaikuttaa aiheen rajaamiseen, haastateltaviin, lähteisiin ja niin edelleen. Toimittajat välittävät lukijoilleen tiedon lisäksi siis myös arvoja ja maailmankuvaa. He välittävät valitsemansa kehyksen, joka kertoo lukijalle, miten tietty asia pitää tulkita. Gamsonin ja Modiglianin mukaan (1987, 143) ”[k]ehyistäminen on joko asioiden keskeinen järjestämistapa tai juonellinen tarina, joka tarjoaa merkityksen kerrottavalle tapahtumien sarjalle ja kutoo niiden välille yhteyden. Kehys antaa ymmärtää mistä kiistassa on kyse ja mikä on asian ydin”.

Kehystäminen on välttämätön osa viestintää erityisesti poliittisessa puheessa. Kehykset auttavat tulkitsemaan, miksi jokin asia voi olla ongelma, kuka asiasta on vastuussa ja mitä asialle pitäisi tehdä. Kehykset auttavat yleisöä saamaan selkoa keskustelunaiheesta, journalistit käyttävät kehyksiä luodessaan kiinnostavia uutisraportteja, ja päättäjät laativat kehysten avulla politiikkavaihtoehtoja ratkaisuja. (Nisbet 2009, 15–16.)

Tutkintakehysten alkuperäisenä keksijänä viitataan yleensä Erving Goffmaniin. Hänen mukaansa sisällön merkityksen määrittely on riippuvainen kehyksestä, jota käytetään asian tulkitsemiseen. Uutisjournalismissa kehyksiä tuotetaan monin tavoin: sananvalinnoilla, lähdevalinnoilla, metaforilla, kuvituksella ja valikoiduilla argumenteilla. (Vehkalahti 2017, 87.) Entmanin mukaan (1993, 52) kehystäminen on joidenkin näkökulmien valitsemista ja asettamista keskiöön ja sillä tavoin huomion antamista tietyille ongelman määrittelylle, syy-seuraus-suhteelle, moraaliselle arviolle tai toimintaohjeelle.

Kehystäminen ei ole asia, jonka voisi halutessaan kytkeä pois päältä, vaan se on sisäänrakennettu journalistiseen työhön. Jopa se, mikä asia on uutinen, on kehystämisen ensiaskel: toimittaja päättää, mikä on tärkeää ja jättää jonkin toisen aiheen käsittelemättä vähemmän tärkeänä. Herkmanin mukaan ”politiikka voi viitata lähes mihin tahansa inhimilliseen toimintaan, jossa on kyse valinnoista” (2011, 16). Tämän määritelmän mukaan myös mediassa tehdään politiikkaa liukuhihnalta: jokainen päätös, jolla uutinen kehystetään tukemaan tiettyä maailmankuvaa, on poliittinen.

4.2 Oikeuttamisanalyysi

Hyödynnän toisena tutkimusmenetelmänä julkisen oikeuttamisen analyysiä. Se on kehitetty Thévenot'n ja Boltanskin luoman oikeuttamisteorian pohjalta. Tässä tutkimuksessa oikeuttamisanalyysi tuo kehysanalyysin rinnalle tervetulleeseen lisäulottuvuuden: politiikka on täynnä vaatimuksia, ja oikeuttamisanalyysin avulla on mahdollista luoda monipuolisempi kuva siitä, millä tavoin poliittiset puolueet vetoavat

äänestäjiinsä ja myyvät näille kantojaan. Tätä debattia käydään ennen kaikkea journalismin kautta, joten oikeuttamisanalyysi on osuva työkalu asian analysointiin.

Oikeuttamisteorian kantateos on Luc Boltanskin ja Laurent Thévenot'n *De la justification* (1991). Kirjan keskeisen väitteen mukaan tutkijoiden tulee seurata sitä, miten toimijat itse rakentavat ja oikeuttavat keskinäiset suhteensa, arvostuksensa ja näihin nojaavat moraaliset hierarkiat (Lonkila & Lehtonen 2008).

Oikeuttamisteoria keskittyy Lonkilan ja Lehtosen (2013) mukaan ”tavanomaisen toiminnan keskeyttäviin konflikteihin, kiistoihin ja näiden ratkaisuihin”. Boltanski ja Thévenot uskovat, että kiistoissa tavallinen toiminta kriisiytyy, mikä tuo taustaoletukset näkyviksi. Lonkilan ja Lehtosen mukaan ”oikeuttamisteoriaa voidaan soveltaa kiistoihin, joissa kaksi tai useampi osapuolta yrittää vakuuttaa toisensa argumentoimalla julkisesti, ei-väkivaltaisain keinoin. [--] Kiistellessä vain tietynkaltaiset argumentit hyväksytään: on löydettävä moraalinen periaate tai arvo, jonka vastapuolikin hyväksyy, sekä yhteinen mittapuun.” (2013)

Oikeuttamisteoria sopii hyvin julkisen debatin analysointityökaluksi. Myös median kautta tapahtuva debatti ja sitä kautta julkisen mielipiteen muodostaminen on inhimillistä toimintaa ja konflikti, jossa sovintoa rakennetaan neuvottelemalla. (vrt. Luhtakallio & Ylä-Anttila 2011, 34-49)

Yhteiskunnan jakamat arvot tuottavat tilannekohtaisen moraalisen järjestyksen, jota kutsutaan oikeuttamisen maailmoiksi tai valtapiireiksi (ransk. *cités*). Näihin maailmoihin vedotaan neuvotteluissa ja niistä jokaisella on oma moraalinen mittapuunsa. Oikeuttamisen maailmat ovat (Thévenot, 2011):

1. Kodin maailma, jossa arviointi tapahtuu juurtuneen tradition pohjalta,
2. maineen maailma, jossa arviointi perustuu julkisessa keskustelussa näkymiseen,
3. markkinoiden maailma, jossa olennaista on taloudellinen kilpailu,
4. teollisuuden maailma, jossa arvioinnin kriteerinä on tekninen tehokkuus,
5. kansalaisuuden maailma, joka painottaa jaettua etua ja egalitaarista solidaarisuutta,

6. inspiraation maailma, joka pohjautuu luovuuteen ja luovaan muutoksen hetkeen ja
7. ekologisuuden maailma, jossa olennaista on luonnon monimuotoisuus ja hyvinvointi.

Näiden lisäksi on myöhemmin tunnistettu myös projektien maailma, jossa arvostettavaa on jatkuva verkostoituminen ja liikkuvuus (Lonkila & Lehtonen 2013). Kiistoissa on mahdollista vedota useampaan oikeuttamisen maailmaan.

On myös mahdollista, että valtapiirien välille rakennetaan kiistoissa kompromisseja. Tästä esimerkkinä toimii EU:n päästökauppa, joka yhdistää ekologisuuden, teollisuuden ja markkinoiden valtapiirit. Kompromissi on tosin hauras, sillä loppuun asti vietyinä loogiset päättelyketjut voivat olla keskenään ristiriitaisia. (Lonkila ja Lehtonen 2013.)

Julkisen oikeuttamisen analyysillä voidaan tutkia mitä vain julkista kiistaa tai niiden sarjaa, joissa osapuolet esittävät omia kantojaan ja pyrkivät muuttamaan toistensa mielipiteitä. Lehtijutuissa raportoidut kiistat representoivat kiistoja raportoimalla, muokkaamalla ja jopa luomalla niitä. (Luhtakallio & Ylä-Anttila 2011, 38.)

4.3 Ekologisuuden ja kansalaisuuden maailmat

Haluan nostaa erityistarkasteluun oikeuttamisteorian kaksi maailmaa. Niistä ensimmäinen on ekologisuuden maailma, sillä tutkimusaineisto liittyy nimenomaan ilmastonmuutoksen hillitsemiseen liittyvään politiikkaan. Lonkilan ja Lehtosen (2013) mukaan vihreiden arvojen ekologisuuden maailmaa (green world) ovat käsitelleet muun muassa Latour (2003) sekä Lafaye, Moody ja Thévenot (2000).

Määritelmällisesti ”ekologisuuden maailmassa arvokkaita henkilöitä ovat ne, jotka pyrkivät sovittamaan elämäntapansa yhteen ympäristönsuojelun tavoitteiden kanssa ja arvokkaita tekoja ne, jotka ovat arvokkaita ympäristön ja luonnon kannalta. Luonto ja sen monimuotoisuus ovat ekologisuuden maailmassa itseisarvo”. (Lafaye & Thévenot 1993; Luhtakallio & Ylä-Anttila 2011, 37)

Lafaye ja Thévenot (2017, 278) tarjoavat artikkelissaan syvempää ymmärrystä ekologiseen maailmaan. Kirjoittajat toteavat, että ekologisia ääniä on monta: niistä kriittisin ja militantin on ydinvoimaa vastustava ääni. Ydinvoiman vastainen kampanjointi perustuu teollisten arvojen vastustukseen. Kampanjointi haastaa ajatuksen kehityksestä, arvostelee autoritääristä, sortavaa valtiota ja asemoi itsensä vaihtoehtoiseksi poliittiseksi voimaksi, joka kanavoi demokraattisia vaatimuksia. Esimerkiksi Ranskassa liike liittyi osaksi vihreää liikettä vasta 1980-luvulla. Toinen äänistä kuuluu kansalaisoikeuksien puolestapuhujille. Lakeja kunnioitetaan, ja asioita ajetaan niiden rajoissa. Kolmas ääni kuuluu päätöksentekokoneiston sisältä.

Toinen tarkasteltava maailma on kansalaisuuden maailma. Luhtakallio ja Ylä-Anttila (2011, 37) tiivistävät kansalaisuuden maailman ylevän aatehistorian seuraavasti:

Kansalaisuuden maailman (*monde civique*) selkein lähtökohta on Jean-Jacques Rousseau'n teos *Yhteiskuntasopimuksesta* (1997/1762). Solidaarisuus, tasa-arvo, yhteinen hyvinvointi ja kansan tahto ovat ajatuksia, jotka herättävät kunnioitusta tässä maailmassa. Arvokkaita toimijoita ovat kollektiivit pikemminkin kuin yksilöt ja arvokkaita asioita yhdessä hyväksytyt sopimukset. [Boltanski & Thévenot 1991, 231–233, 237, 240]

Kyse on siis länsimaisen, liberaalin demokratian kulmakivistä. Siksi kansalaisuuden maailma onkin niin verrattoman monikäyttöinen – periaatteessa mikä tahansa poliittinen ryhmittymä voi perustella kantansa kansalaisuuden maailman kautta, kansan asiallahan poliitikot ovat. Maailmassa on silti selkeä vasemmistolainen painotus, joka sisältyy sen solidaarisuuden vaatimukseen. Siksi se onkin usein, mutta ei aina, vastakkainen argumentti markkinoiden maailmalle, jolla tyypillisesti puolustetaan pääoman etua.

Ekologinen oikeuttamismaailma on yhteydessä kokonaisen poliittisen vihreän liikkeen perustan kanssa. Oikeistopopulistiselle, kansallismieliselle liikkeelle on sen sijaan vaikeampaa löytää yhtä selvää ”nimikko-oikeutusmaailmaa”. Kodin maailma, joka pitää arvossa perinteitä, paikallisuutta, traditioita ja kansallisvaltiota, lienee lähimpänä arvokonservatiivisesta ja kansallismielisestä aatemaailmasta teemoja ammentavia, maahanmuuttoon kielteisesti suhtautuvia puolueita. Thévenot (2011, 18) toteaa, että

”[m]uukalaisten asema oikeuttamisen maailmojen piirissä vaihtelee eri maailmojen välillä. Kaikkein huonoimmin heitä kohdellaan kodin maailmassa, vaikka heille onkin sen piirissä tarjolla isännän vieraanvaraisuutta.” Tämä ei kuitenkaan selitä oikeistopopulistisen liikkeen nuivaa suhtautumista ilmastopoliittikkaan.

Ilmastonmuutokseen liittyvä perimmäinen poliittinen kiista käsittelee sitä, pitääkö Suomen olla ilmastotoimien suunnannäyttävä vai tehdä vain oma, pakollinen osuutensa eikä yhtään enempää. Ekologisuuden voi olettaa olevan tiukan ilmastopoliittikan oikeutuksena itsestään selvä. Sitä puolustavia ja vastustavia näkökulmia voi perustella esimerkiksi kansalaisuuden oikeuttamismaailman avulla, joka pitää arvokkaana solidaarisuutta ja sopimuksia ja tietysti nimensä mukaisesti kansan etua.

Oikeuttamisteoria paljastaa puolueen arvot. Puoluelehden aineistoja analysoimalla selviää, mitkä moraalisen oikeutukset eri aineistossa nousevat korkeimmalle. Ne ovat niitä, joiden perusteella puolue lunastaa äänestäjensä luottamuksen.

5 Tutkimusaineisto ja sen analysointi

Tässä pääluvussa esittelen tutkimusaineistoni sekä kerron, millä tavoin olen analysoinut ja pyrkinyt ymmärtämään sitä. Pohdin myös tutkimuksen validiutta ja reliaabeliutta eli sitä, miten tutkimukseni vastaa tutkimuskysymykseen ja miten luotettava ja toistettava se on.

Hyödynnän tutkimuksessani kehystämisteoriasta ja oikeuttamisteoriasta johdettuja analyysityökaluja, joiden avulla pyrin vastaamaan tutkimusongelmaani. Tutkimustyöni aluksi muotoilin tutkimusongelman, minkä jälkeen keräsin aineiston. Luokittelin aineiston analyysityökalujen mukaisella tavalla ja muodostin aineistosta mielekkäät kokonaisuudet, jotka lopuksi analysoin tutkimusongelman vaatimalla tavalla. Tuloksista pyrin löytämään säännönmukaisuuksia, joita voi yleistää myös laajempaan aineistoon.

5.1 Tutkimusaineisto

Tutkimusaineistoni koostuu kahden puoluelehden ilmastonmuutosta ja ilmastopolitiikkaa koskevista artikkeleista. Olen valinnut tutkimuskohteikseni vihreiden pää-äänenkannattaja Vihreän Langan sekä perussuomalaisten pää-äänenkannattaja Perussuomalaisen.

Molemmat puolueet julkaisivat vuonna 2019 sekä painettua lehteä että verkkomediaa, joka perussuomalaisilla on nimeltään Suomen Uutiset. Tutkimusaineistoni koostuu kuitenkin vain painettujen lehtien artikkeleista aineiston helpomman hallittavuuden vuoksi.

Tutkimusaineisto kattaa molempien lehtien ilmestyneet numerot vuoden 2019 eduskuntavaaleja edeltävän vuoden ajalta. Olen poiminut tutkimusaineistooni jutut, joissa käsitellään ilmastonmuutosta ja politiikkakeinoja, jotka liittyvät sen torjumiseen. Luin lehdet kannesta kanteen ja valitsin aineistooni jutut, joissa käsiteltiin ilmastonmuutosta ja ilmastopolitiikkaa. Mukana on lehtien perusuutisointia, pääkirjoituksia, kolumneja ja erilaisia vakiopalstoja. Kaikki aineiston jutut ovat

toimituksellista aineistoa, ei mielipidekirjoittelua. Ilmastonmuutos oli yksi keskeinen vaaliteema, joten aineistoa on runsaasti saatavilla.

Vihreä Lanka:

- Numerot 3/2018–1/2019
- Juttuja 24 kpl

Perussuomalainen:

- Numerot 4/2018–3/2019
- Juttuja 21 kpl

Valitsin aineistoon jutut, jotka selkeästi käsittelivät ilmastonmuutosta ja ilmastopolitiikkaa Suomessa. Rajasin aineistosta pois juttuja, joissa ilmastonmuutos mainittiin vain muutamalla sanalla esimerkiksi osana jotakin listaa. En myöskään huolinut aineistoon yleisesti ympäristöön, kuten kaivosteollisuuteen tai kiertotalouteen liittyviä juttua. Aineiston rajauksen takia analyysistä jäivät myös pois kaikki perustuloa ja sosiaaliturvaa käsittelevät jutut, mikä saattoi vaikuttaa tutkimustuloksiin: Perussuomalainen kytkee ilmastopolitiikan ja ihmisten toimeentulon tiiviisti yhteen, Vihreä Lanka taas käsittelee näitä asioita kahtena erillisenä aiheena. Jutuissa käsiteltiin toisinaan myös muita kuin ilmastopolitiikan osa-alueita. Valitsin kuitenkin analyysiin vain ilmastonmuutokseen tai siihen välittömästi liittyvät osuudet.

Perussuomalaisen numero 9/2018 ei ole mukana aineistossa, sillä se puuttuu lehden verkkoarkistosta, enkä kohtuullisella vaivalla pystynyt saamaan numeroa haltuuni. Vihreän Langan numeron 5/2018 analyysi on tehty verkossa julkaistujen juttujen, ei painetun lehden pohjalta. On siis mahdollista, että jokin numeron ilmastoteemainen juttu puuttuu aineistosta, mutta se tuskin vaikuttaa ratkaisevasti tutkimuksen lopputulokseen.

Perussuomalainen-lehti jakautuu useimmissa numeroissa politiikkaosioon ja järjestöliitteeseen. Poliitiikkaosio on toimituksellista aineistoa ja järjestöliite lähinnä jäsenistön tuottamaa materiaalia ja mielipidekirjoittelua. Koska tämän tutkimuksen fokus on toimitetun aineiston tutkimuksessa, päätin jättää järjestöliitteen pois aineistosta.

Perussuomalainen-lehti on poikkeus puoluelehtien kentässä, sillä se ei ole liittynyt Julkisen sanan neuvoston eli JSN:n jäseneksi. Lehden päätoimittajan Matias Turkkilan mukaan ”puoluelehden päätoimittaja ei ole riippumaton journalisti eikä näin ollen voi sitoutua JSN:n journalistin ohjeisiin” (Järviluoma 24.11.2016). Monet muut puoluelehdet sen sijaan korostavat JSN:n jäsenyyttään, kuten esimerkiksi kokoomuksen kustantama Verkkouutiset.fi⁴, jonka jokaisessa artikkelissa on näkyvällä paikalla JSN:n kampanjasivustolle ohjaava banneri.

Molemmat lehdet saavat rahoituksensa puolueiltaan. Valtioneuvosto myönsi vuonna 2018 puolueavustuksia yhteensä 29 635 000 euroa. Siitä perussuomalaiset sai 5 630 650 euroa ja vihreät 2 222 625 euroa. Rahan käyttötarkoitus on puolueiden poliittisen toiminnan tukeminen sekä puolueiden tiedotustoiminnan ja viestinnän tukeminen. (Valtioneuvosto 2018.)

Vihreä Lanka sai vuonna 2018 rahallista tukea vihreiltä 384 000 euroa, eikä sillä ole muita merkittäviä tulonlähteitä. Tilinpäätöksensä mukaan vihreät rahoittivat muun muassa lehden postituskuluja 73 000 eurolla, ja nämä yhteenlaskettuna puolue rahoittivat pää-äänenkannattajaansa noin viidenneksellä saamastaan puoluetuesta. (Honkonen 9.5.2019.)

Perussuomalaiset käyttivät vuonna 2017 puoluetuestaan noin viidenneksen lehtensä tuotantoon. Summa ei sisällä henkilöstökuluja. Perussuomalaisilla ei ole erillistä mediayhtiötä, joka vastaisi lehden toimituksesta. Puoluehallitus nimittää lehdelle päätoimittajan, joka johtaa median toimintoja. (Honkonen 9.5.2019; Arola 28.2.2019.)

⁴ Banneri on oletuksena kaikissa Verkkouutiset.fi -sivuston jutuissa saatetekstillä ”Sinulla on oikeus muodostaa mielipiteesi luotettavan tiedon pohjalta”. Linkki ohjaa sivustolle www.vastuullistajournalismia.fi.

Taulukko 1. Perustietoja Vihreästä Langasta ja Perussuomalaisesta

	Vihreä Lanka⁵	Perussuomalainen⁶
Lehden esittely	Vihreä Lanka on vihreille arvoille perustuva yhteiskunnallinen media. Se käsittelee politiikkaa, taloutta, ympäristön tilaa, kulttuuria ja kansalaisvaikuttamista Suomessa, EU:ssa ja maailmalla. Vihreä Lanka on Julkisen sanan neuvoston (JSN) jäsen ja sen toimittamisessa noudatetaan journalistisia periaatteita.	Perussuomalainen on Perussuomalaiset ry:n julkaisema, kerran neljässä viikossa ilmestyvä poliittinen lehti.
Ilmestyminen	1983–2019	1996–
Levikki / painos	Levikki 10 200 kpl, josta noin puolet on vihreiden jäsentilauksia ja puolet muita tilauksia. Lukijoita on noin 20 000.	Painos 30 000–1 000 000 kpl, (miljoonan kappaleen painos viitanee vaalien alla otettaviin painoksiin, lehden normaali painos on 30 000 kpl)
Verkkomedia	Vihreä Lanka	Suomen Uutiset
Ilmestymiskerrat	Kahdeksan numeroa vuodessa	12 numeroa vuodessa
Julkaisija	Vihreä Lanka Oy	Perussuomalaiset-Sannfinländarna ry
JSN:n jäsenyys	Kyllä	Ei

5.2 Aineiston analysointi

Aineiston analysointia varten rakensin analyysityökalun, johon yhdistin edellisessä pääluvussa esittelemäni kehysanalyysin ja oikeuttamisanalyysin. Lähdin liikkeelle kehysanalyysistä.

Gamson ja Lasch (1983, 397–411) esittelevät kehysmallin, jota hyödynnän tässä tutkimuksessa. Tietyn aiheen ympärillä käytävä keskustelu voidaan viedä taulukkoon, joka erittelee keskustelun eri elementit ja symbolit. Osiot voidaan järjestellä ja yhdistää niin, että samankaltaisten juttujen koonneista muodostuu kehyksiä. Gamson

⁵ Mikä Lanka? <https://www.vihrealanka.fi/mika>

⁶ Perussuomalainen-lehden infolaatikko https://www.suomenuutiset.fi/wp-content/uploads/2019/02/PS_tabloid_201901_web.pdf

ja Lasch puhuvat tulkintapaketeista, jotka muodostuvat yhteisen ydinasian ympärille. Termi on synonyymi kehykselle tai tulkintakehykselle (Vehkalahti 2017, 88–89), jota käytän tässä opinnäytteessä.

Aiheen ja aineiston rajaamisen jälkeen aloitin varsinaisen tutkimuksen. Aloitin analyysin harjoituksella, johon tein suurpiirteisen analyysin kolmesta Perussuomalaisen ja Vihreän Langan numeron jutuista. Tämän harjoitusanalyysin perustella pystyin muodostamaan alustavan näkemyksen aineiston sisällöstä ja keskeisistä eroista.

Varsinaisen analysoinnin aloitin puhtaalta pöydältä. Lopullinen analyysikehikko muodostui Gamsonin ja Laschin (1983, 410–411) esimerkkimatriisin pohjalta. Rikastin ja muokkasin kehyksen sarakkeita analyysin helpottamiseksi ja tasaisen laadun varmistamiseksi. Lisäsin kehikkoon myös moraalista oikeuttamista analysoivan sarakkeen.

Pyrin tunnistamaan ja taulukoimaan analysoitavasta aineistosta seuraavat elementit:

- Lehden numero
- Sivunumero, palsta
- Otsikko
- Kuka puhuu
- Jutun ydinasia
- Näkökulma
- Metaforat. Metaforat ovat aina kaksiosaisia: niissä on pääasia, jota metaforan tehtävänä on avata ja siihen liittyvä aihe, jonka herättämän mielikuvan avulla pääasiaa korostetaan.
- Esimerkit. Todellisia tapahtumia käytetään usein kehystämään pääasiaa ja toimimaan sen vertailukohtana.
- Iskulauseet. Yhden lauseen ajatukset tarttuvat helposti mieleen.
- Sanat, jotka kuvaavat ydinasiaa. Puheenaiheita kuvaillaan jollain tietyillä, mieleenpainuvilla sananvalinnoilla.
- Ydinasiaan liittyvät syyt ja seuraukset. Miten tähän on tultu ja mitä tästä seuraa.

- Oikeuttamismaailma. Tulos, joka saadaan analysoimalla vaade julkisen oikeuttamisen analyysin (JOA) työkalulla.

Analyysivaiheessa tein jokaisesta aineiston jutusta rivin, jonka soluihin pyrin mahdollisuuksien mukaan tunnistamaan edellä mainitut elementit. Tämän jälkeen yhdistelin ensisijaisesti juttujen ydinasian perusteella samankaltaiset rivit toisiinsa ja muodostin tulkintapaketit eli kehykset. Yhdistelyssä käytin apuna Gamsonin ja Modiglianin (1989) tunnistamia kehyksiä, jotka esittelen myöhemmin.

Aloitin analyysin lukemalla Vihreän Langan aineiston läpi. Lukemisen jälkeen täydensin analyysikehikkoon yhden rivin kutakin aineiston lehtijuttua kohti. Seuraavaksi luin ja taulukoin vastaavalla tavalla läpi Perussuomalainen-lehden aineiston. Käytin molempien lehtien analysointiin samaa taulukkoa, jotta tulokset olisivat yhteismitalliset.

Seuraavaksi analysoin aineistossa käytetyt moraaliset oikeutukset. Eeva Luhtakallio ja Tuomas Ylä-Anttila (2011, 34) ovat kehittäneet menetelmän, jolla oikeutuksia voi tutkia suuristakin massoista. Artikkelissaan he kutsuvat menetelmää nimellä julkisen oikeuttamisen analyysi, JOA.

JOA:n avulla analysoidaan vaateita. Esimerkiksi Vihreässä Langassa 6/2018 s. 7 on esitetty seuraava vaade:

”Vihreät esittää vaihtoehtobudjetissaan koulutukseen miljardiluokan satsauksia, jotta koulutus olisi taas maailman parasta”. Vaade koodataan JOAn avulla näin:

Taulukko 2. Julkisen oikeuttamisen analyysiesimerkki

Puhuja	Vastaanottaja	Tekotapa	Asia	Oikeutus
Vihreät	Hallitus	Vaihtoehtobudjetti	Koulutus	Teollisuus + maine +

”Maailman paras” voidaan tulkita tässä yhteydessä tekniseksi laaduksi, jolle on olemassa selkeä mittaristo. Juttu jatkuu Pisa-tulosten ruotimisella, jotka toimivat koulutuksen tehokkuuden ja vaikuttavuuden mittaristona. Kyse on siis teollisuuden

maailman moraalista oikeutuksesta. Toisaalta ”maailman paras” voi olla myös subjektiivinen määritelmä, joka perustuu mielipiteeseen. Vaade sivuaa siis myös maineen maailmaa. Oikeutuksia voidaan käyttää joko vaateen puolustamiseen tai sen kritisoimiseen. Jos oikeuttamismaailma puhuu vaateen puolesta, kuten esimerkkitapauksessa teollisuuden maailma puhuu koulutuksen puolesta, on maailman perässä merkintä '+'. Esimerkkitaapauksessa voisi mahdollisesti olla markkinoiden maailmaan suuntautuva kritiikki, jolloin sen perässä olisi merkintä '-'. Kiistana tässä tapauksessa on Sipilän hallituksen koulutuksen rahoitukseen tekemät leikkaukset.

Kun olin analysoinut aineiston kaikki jutut, siirryin muodostamaan varsinaisia kehyksiä. Käytin hyödykseni Gamsonin ja Modiglianin (1989) ydinenergiakeskustelusta tunnistamia kehyksiä, jotka toistuvat yleisesti tieteeseen ja politiikkaan liittyvissä debeteissa. Alun perin ydinenergiakeskustelusta tunnistettuja kehyksiä on laajennettu kattamaan myös ympäristö- ja ilmastokeskustelut (kts. Nisbet 2009). Kehykset ovat:

Sosiaalinen kehitys: Kehys esittelee ratkaisun päästöjen vähentämiseksi ja ilmastomuutoksen torjumiseksi. Kehys esittelee puhujan oman poliittisen vaihtoehdon ongelman ratkaisemiseksi. Se käsittelee jutun pääideaa elämänlaadun parantajana tai ratkaisuna (ilmastonmuutoksen luomaan) ongelmaan. Vaihtoehtoinen tulkinta on harmonia luonnon kanssa luonnon hallitsemisen sijaan. Kehyksen esittämä ratkaisu on ympäristön kannalta kestävä vaihtoehto.

Taloudellinen kehitys ja kilpailukyky: Ilmastomuutosta käsitellään taloudellisten investointien, etujen tai riskien näkökulmasta markkinoilla tai kilpailukyvyn näkökulmasta.

Moraali ja etiikka: Kehyksessä ilmastomuutoksessa on kysymys oikeasta ja väärästä tai rajojen ja sääntöjen kunnioittamisesta tai kunnioittamattomuudesta.

Tieteellinen ja tekninen epävarmuus: Kehyksessä haastetaan asiantuntijatieto tai konsensus, debatoidaan tiedosta ja tietämättömyydestä, vertaisarvioinnista,

vahvistetusta tiedosta tai pelon lietsonnasta. Kehyksen sisältö voi olla myös vallitsevan mielipiteen tai konsensuksen haastaminen tieteellisellä tiedolla.

Pandoran lipas / Frankensteinin hirviö / käsistä karannut tiede: Kehyksen ydinasiana on varautumisen tarve tai toimenpide mahdollisen katastrofin tai hallitsemattomien seuraamusten varalta; tai vaihtoehtoisesti fatalismin varalta, jolloin ei ole mitään tapaa välttää seuraamuksia tai valittua tietä.

Julkinen vastuu ja hallitseminen: Kehyksen ydinasia on tutkimus tai politiikka joko julkisena mielenkiinnon aiheena tai korostaen kysymyksiä, jotka liittyvät kontrolliin, läpinäkyvyyteen, osallistumiseen, valmiuteen vastata tai omistajuuteen; tai debattiin tieteen ja asiantuntemuksen oikeasta käyttämisestä päätöksenteossa ("politisaatio").

Keskitie / vaihtoehtoinen reitti: Kolmas tie rakennetaan kehyksessä konflikti- tai polarisaationäkökulmien välille. Asemoituminen kahden ääripään eli ilmastonmuutoksen kieltäjien ja ilmastonmuutokseen uskonnon lailla suhtautuvien väliin. Toisaalta kehys voi olla myös tavoitella poliittisessa debatissa konsensusta eriävien mielipiteiden välille.

Konflikti ja strategia: Eliittien peli, kuten kuka voittaa tai häviää väittelyn, tai persoonien tai ryhmien välinen ottelu. Usein journalistivetoinen tulkinta.

Kun aloitin työtäni, hypoteesini oli, että edellä mainitut kehykset ovat pääosin löydettävissä aineistostani. Hyödynsinkin kehyksiä omassa analyysityössäni: teemoittelin aineiston jutut niiden ydinajatusten mukaisiin ryhmiin, ja muodostin ryhmistä kehykset. Hypoteesini mukaisesti löysin kehyksilleni vastinparit, ja vertailen tunnistamiani kehyksiä vertailukehyksiin taulukossa 4.

Nimesin tunnistamani kehykset ja jaoin ne aineiston mukaan Vihreän Langan kehyksiin ja Perussuomalaisen kehyksiin. Näiden perusteella kirjoitin tutkimuksen johtopäätökset.

Gamsonin ja Modiglianin kehykset ovat tulkintoja siinä missä omanikin eivätkä sellaisenaan välttämättä muodosta kokonaiskuvaa ilmastonmuutoskeskustelusta,

joka kehittyy ja muuttuu puhujien ja ajan myötä. Ne kuitenkin luovat erinomaisen vertailukohdan verrattain suppealle aineistolleni.

6 Tutkimustulokset

Tutkin Pro gradussani, **miten Vihreä Lanka ja Perussuomalainen kehystävät ilmastonmuutoskeskustelun**. Tässä pääluvussa esittelen tutkimustulokset, jotka sain analysoimalla aineistoni kehys- ja oikeuttamisanalyysillä. Niiden perusteella vastaan luvussa 7 seuraaviin kysymyksiin:

**Miten puolueiden aateperinteet vaikuttavat ilmastouutisoinnin kehystämiseen?
Miten puoluelehdet toteuttivat journalismin rooleja vuoden 2019 eduskuntavaaleissa?**

Tunnistamani kehukset myötäilevät kuuliaisesti puolueidensa poliittisten aatemaailmojen peruseriaatteita: Vihreä Lanka kyseenalaistaa rajattoman talouskasvun ja Perussuomalainen korostaa kansallistunnetta ja juopaa kansan ja eliitin välillä. Aineistojen perusteella Perussuomalainen ja Vihreä Lanka ovat kuin toistensa peilikuvia.

Molemmat tunnustavat ilmastonmuutoksen ilmiönä ja ihmisen toiminnan osallisuuden syntyyn, mutta mielipiteet Suomelle sopivasta ilmastopolitiikasta eroavat toisistaan merkittävästi. Yhtä mieltä oltiin vain siitä, että päästöjen vähentäminen on järkevää.

Tutkimusaineistossa ilmaisutyyli poikkeavat selvästi toisistaan. Perussuomalainen luottaa toistoon: se kertaa jutuissaan samoja fraaseja, iskulauseita ja sanoja. Se myös hyödyntää metaforia havainnollistamisen välineenä. Vihreä Lanka on valinnut hiotumman ilmaisutavan, ja se harvoin turvautuu metaforiin tai iskulauseisiin. Se ei juuri hyödynnä toistoa tehokeinona. Vihreä Lanka on valinnut tyyllilajikseen huolitellun journalismin, kun taas Perussuomalaisen olemus on kotikutoisempi ja kulmikkaampi.

Tunnistin Vihreästä Langasta kolme kehystä ja Perussuomalaisesta neljä. Yhteisiä kehyksiä ei ollut. Aineistossa käsiteltiin kahta teemaa: ilmastonmuutosta ja ilmastopolitiikkaa sekä poliittista peliä ja vaaleja. Kehykset käsitelivät aiheita johdonmukaisesti, mutta radikaaliuden aste vaihteli. Radikaali puhe nousi esiin

esimerkiksi jutuissa, joissa kannatettiin ilmastopolitiikkaan keinoja, jotka eivät ole päivänpoliittisessa keskustelussa, kuten koko talousjärjestelmän muuttamista. Radikaali puhe ilmeni myös jutuissa, joissa kyseenalaistettiin tieteen konsensus tai verrattiin ilmastomuutosta uskontoon. Valtaosa aineistosta koostui kuitenkin jutuista, joissa ei vaadita radikaaleja muutoksia yhteiskuntaan, ja jossa ehdotetut keinot kuuluvat julkisen keskustelun valtavirtaan.

Taulukko 3. Aineistosta tunnistetut kehykset ja juttujen lukumäärät

Vihreän Langan kehykset	Perussuomalaisen kehykset
Ekologinen jälleenrakennus 10 kpl (Sosiaalinen edistys)	Tolkun ilmastopolitiikka 10 kpl (Sosiaalinen edistys, Taloudellinen kehitys, Keskitie)
Ilmastovaalit 7 kpl (Konflikti ja strategia)	Populismi ja salajuonet 5 kpl (Julkinen vastuu ja hallinto, Konflikti ja strategia)
Ilmastoahdistus 7 kpl (Moraali ja etiikka, Pandoran lipas)	Duunarin palkkapussi 4 kpl (Moraali ja etiikka)
	Infraäänät 2 kpl (Tieteellinen ja tekninen epävarmuus)

Suluissa Gamsonin ja Modiglianin (1989) omasta aineistostaan tunnistamat kehykset

Taulukossa on listattu aineistosta tunnistamani kehykset niiden esiintymistiheyden mukaan. Sulkuihin olen listannut tunnistamiani kehyksiä vastaavat Gamsonilta ja Modiglianilta (1989) lainaamani vertailukehykset, jotka esittelin aiemmassa luvussa. Vaikka tunnistamani kehykset voi esittää rinnakkain ja niillä on yhteisiä vertailukehyksiä, ei Vihreässä Langassa ja Perussuomalaisessa ole yhteisiä kehyksiä, sillä niiden argumentit eivät kohtaa toisiaan. Yhdessä jutussa saattoi esiintyä elementtejä useammasta tunnistamastani seitsemästä kehyksestä, mutta luokittelin jokaisen jutun vain sen pääasialliseen kehykseen.

Hyödynsin kehyksiä tunnistaessani luvussa 5.2 esittelemiäni Gamsonin ja Modiglianin (1989) kehyksiä, joista useimmat oli helposti tunnistettavissa Vihreän Langan ja Perussuomalaisen jutuista. Vertailu aiemmin tunnistettuihin kehyksiin auttoi minua suhteuttamaan aineistoni laajempaan ilmastopolitiittiseen keskusteluun. Gamsonin ja Modiglianin tunnistamat kehykset eivät sellaisenaan soveltuisi aineistooni, sillä osa niistä puuttui. Aineistoista tunnistamani kehykset sopivat hyvin yhteen vertailukehyksien kanssa: keskustelusta oli helposti poimittavissa tyypilliset

tieteelliseen aiheeseen liittyvän debatin tyypillisimmät argumentit, jotka ovat samankaltaisia kaikkialla. Puutteet paljastavat aineistojen painotuksia ja auttavat havaitsemaan, etteivät Vihreän Langan ja Perussuomalaisen aineistot edusta koko ilmastonmuutoskeskustelua. Perussuomalainen kytkee ilmastopolitiikan ja ihmisten toimeentulon toisiinsa, Vihreä Lanka käsittelee niitä erillisinä aiheina.

Seuraavaksi käyn tiivistäen läpi tunnistamieni kehysten keskeiset piirteet. Kustakin kehyksestä seuraa laajempi analyysi omana alalukunaan.

Ekologinen jälleenrakennus on Vihreän Langan pääkehys. Kehys esittelee vihreiden poliittisen ratkaisun Suomen ilmastopolitiikaksi. Vihreiden ratkaisu on nimeltään ”ekologinen jälleenrakennus”, jonka myötä äänestäjien elämänlaatu paranee ja ihmiskunnan harmonia luonnon kanssa lisääntyy. Se on ilmaston kannalta kestävä vaihtoehto.

Ilmastovaalit keskittyy poliittiseen peliin ja tuleviin eduskuntavaaleihin. Kyseessä on kisa vaalien voittajista ja häviäjistä. Kehyksessä perustellaan, miksi vihreiden poliittisen agendan on oltava lähestyvien vaalien keskeinen teema. Siinä myös vaaditaan muilta toimijoilta ilmaston asettamista tärkeysjärjestyksessä etusijalle ja vaaliteemaksi.

Ilmastoahdistus kuvaa olotilaa, joka seuraa riittämättömistä toimista ilmastonmuutoksen torjunnassa. Kehyksen jutuissa on läsnä alarmismi. Kehyksessä ollaan valmiita radikaaleihin muutoksiin, jotka eivät ole juttujen julkaisuhetkellä osa päivän politiikan keinovalikoimaa. Kehyksessä vedotaan moraaliin ja pelätään ilmastokatastrofia, joka karkaa pian hallinnasta.

Tolkun ilmastopolitiikka on Perussuomalaisen kansallismielinen pääkehys. Kehyksessä esitellään puolueen ilmastopolitiikan keskeinen sisältö, jonka lehti asemoi vastuulliseksi ja Suomelle parhaaksi vaihtoehdoksi. Ilmastonmuutosta käsitellään suomalaisen vientiteollisuuden kilpailukyvyn ja hiilivuodon näkökulmasta. Puolue esitellään tolkulliseksi kolmannen tien vaihtoehdoksi ilmastopaniikkia lietsovalle vihervasemmistolle ja ilmastonmuutoksen kieltäjille.

Populismi ja salajuonet perustuu populismille. Kehyksen jutuissa esitetään helppoja ratkaisuja vaikeisiin kysymyksiin, esitetään salaliittoteorioita poliittisten vastustajien piilotetuista tavoitteista ja lyödään kiilaa kansan ja eliitin välille. Kehyksen juttujen ytimessä on poliittinen peli ja se vaatii vallanpitäjiä eli eliittiä vastuuseen. Samalla se kannustaa omia kannattajiaan vaalityöhön ja äänestämään.

Duunarin palkkapussi vetoaa niihin, jotka äänestävät lompakollaan. Kehyksen jutuissa keskustellaan ilmastopoliitiikan kustannuksista ja vaaditaan, että tavallisten ihmisten asuin- ja elinkustannukset eivät saa nousta. Populistinen jako kansaan ja eliittiin on selkeäsi esillä. Kehyksessä vedotaan moraaliin ja etiikkaan: ilmastopoliitikassa on kysymys oikeudenmukaisuudesta erityisesti pienituloisten näkökulmasta.

Infraäänit haastaa tieteellisen konsensuksen ja tutkimustiedon paikkansapitävyyden. Kehyksessä esitellään tuulivoimaloiden infraäänistä oireita saaneita ihmisiä ja syytetään virallisia tahoja ihmisten oireiden ja tuulivoiman yhteyden sivuuttamisesta.

6.1 Vihreän Langan kehykset

Vihreän Langan kehykset toistavat kestävä kehityksen periaatteita: luonnonvarat ovat rajallisia, eikä ikuisesti jatkuva talouskasvu ole mahdollista. Lehden jutut kuvittavat Vihreiden poliittista ohjelmaa ja ovat sille uskollisia.

Ilmastonmuutoksen ja talouskasvun välinen ristiriita on koko vihreän liikkeen ydinkysymys, ja sille Vihreä Lanka on uskollinen. Lehden näkemys asioiden nykytilasta kulminoituu lähestyvään ilmastokriisiin, joka uhkaa ihmiskuntaa. Sen ihanneyhteiskunnassa ilmastotoimet etenevät kiihtyvää tahtia, ja talousjärjestelmä on remontoitu uuteen uskoon. Vaihtoehdoksi se esittää vihreiden poliittisia tavoitteita ja niistä erityisesti talouden rakenteiden radikaalia muuttamista.

Se vaatii poliitikoilta nopeampia ja isompia ilmastotoimia. Lehden näkökulmasta arvokkaita ovat sellaiset teot, jotka hillitsevät päästöjä, edistävät ympäristönsuojelua ja vahvistavat kansalaisyhteiskuntaa. Nämä arvot on löydettävissä myös vihreiden poliittisesta ydinajattelusta.

Lehti ei tee villedä irtiotoja teknologian suhteen: se ei esittele uusinta geenitekniikkaa tai pohdi ilmakehän hiilidioksidin talteenoton skaalaamisen mahdollisuuksia. Se ei ylipäättään hekumoi cleantechin mahdollisuuksilla. Tässä mielessä lehden voi ajatella mukailevan vihreiden varovaisuusperiaatetta. Se tosin käsittelee ilmastonmuutosta enemmän yhteiskunnallisena, taloudellisena ja poliittisena ongelmana sen sijaan, että yksinkertaistaisi sitä pelkän tekniikan avulla ratkaistavaksi ongelmaksi.

Lehti noudattaa sille ennalta määrättyä pää-äänenkannattajan roolia, esittelee puolueen periaateohjelman ja kannustaa äänestämään. Se maalaa laajalla pensselillä kuvaa vihreän liikkeen arvomaailmasta ja siitä yhteiskunnasta, jonka se kannattajilleen lupaa rakentaa. Radikaaleimmista jutuista esitellään maailmaa ilmastonmuutoksen pysäyttämisen jälkeen, ja niissä on pinnalla degrowth- eli talouskasvukriittinen ajattelu, joka toteutuessaan todella muuttaisi koko talous- ja yhteiskuntajärjestelmämme. Tätä ajatustapaa ei ole näkyvästi esillä vihreiden päivän politiikassa, sillä se vaatisi mm. radikaalia julkisen sektorin leikkaamista ja muita hyvin epäsuosittuja keinoja toteutuakseen.

Vihreä Lanka pitää ilmastonmuutoksen agendallaan johdonmukaisesti jokaisessa numerossaan ja siihen viitataan useimmissa jutuissa. Enemmistössä jutuista nousee myös esiin kritiikki rajatonta talouskasvua kohtaan. Lehti haastaa näkyvästi muita puolueita omille linjoilleen. Tutkimusaineistossani se tarjosi osalle kilpailevista puolueista puheenvuoron, mutta perussuomalaiset eivät tätä oikeutta saaneet. Vaikuttaa siltä, että lehti on valinnut missiokseen saada muut myöntämään, että rajattoman talouskasvun aika on ohi.

6.1.1 Ekologinen jälleenrakennus

Ekologinen jälleenrakennus -kehys esiintyi Vihreässä Langassa kaikkein tiheimmin ja se on julkaisun perusuutisointia. Kehyksen esikuva on sosiaalisen edistyksen kehys. Siinä esitetään puolueen oma vaihtoehto ilmastopolitiikalle ja pyritään tasapainoon luonnon kanssa. Kehystä kuvaava iskulause on ”ekologinen rakennemuutos, joka on reilu kaikkia kohtaan” ja ”mitä enemmän antaa luonnolle tilaa toimia, sitä vähemmän menee väärin”.

Taulukko 4. Ekologinen jälleenrakennus

Kehyksen nimi	Ydinajatus	Metaforat, esimerkit, vertauskuvat	Iskulauseet	Oikeutus
Ekologinen jälleenrakennus	Ilmastonmuutosta vastaan taistellaan kaikilla rintamilla. Vihreiden vastaus on ekologinen jälleenrakennus.	Vaatteiden tuotanto vaikuttaa ilmastoon yhtä paljon kuin lentäminen ja merirahti yhteensä.	Ekologinen rakennemuutos, joka on reilu kaikkia kohtaan. Mitä enemmän antaa luonnolle tilaa toimia, sitä vähemmän menee väärin.	Ekologisuus + Kansalaisuus + Markkinat -

Kehys esittelee vihreiden ilmastokeskustelun valtavirtaa. Se pitää ilmastonmuutosta niin suurena ongelmana, että ratkaisuksi tarvitaan valtavaa yhteiskunnallista muutosta, joka ei perustu rajattoman talouskasvun ajatukselle. Ratkaisuksi tarjotaan ekologista rakennemuutosta, joka on vihreiden poliittisen ajattelun keskiössä. Kehys myötäilee vihreiden virallista linjaa.

Väliaikaisen puheenjohtaja Pekka Haaviston haastattelu numerossa 7/2018 edustaa hyvin Ekologinen jälleenrakennus -kehysten sisältöä:

[Toimittaja:] ”Onko mahdollista pyrkiä yhtä aikaa talouskasvuun ja ilmastopäästöjen sekä maapallon resurssien käytön vähentämiseen, vai pitääkö luopua talouskasvun tavoittelusta?”
[Pekka Haavisto:] ”Yhtälö on haastava. Ajattelen niin, että köyhimmillä kehitysmailla on oikeus nousta köyhyydestä, ja meidän on annettava apua siinä. Teollisuusmaat ovat velvollisia pienentämään omaa hiilijalanjälkeään. Kasvun laatu ratkaisee. Tarvitsemme ekologisen rakennemuutoksen, joka on reilu kaikkia kohtaan.”

Kehys esittelee vihreiden ilmastopolitiikan pääpiirteet. Sen keskiössä oleva ekologinen jälleenrakennus esitellään sekä käsitteenä että käytännön toimina. Vihreiden kannatuksen ydin on suurissa yliopistokaupungeissa ja se on erityisen vahvaa pääkaupunkiseudulla. Onkin luonnollista, että kaupunkien vihreitä toimijoita ja poliittisia keskusteluja käydään läpi myös puoluelehdessä. Helsingin kunnallispolitiikassa paljon keskustelua nostanut kaukolämmön muuttaminen päästöttömäksi saa viiden sivun verran tilaa lehden numerossa 1/2019.

Jos kaupunki olisi ihminen, sen lämpöä sykkivä sydän olisi kaukolämpöä tuottava poltovoimala. [--] Poltovoimalassa fossiiliset palavat, jotta niillä voidaan lämmitellä vettä. [--] Kaukolämmössä on paljon hyvää. Se ei katkea käytännössä koskaan. [--] Toki lämpö maksaa, mutta koska lasku on piilotettu yhtiövastikkeisiin ja vuokriin, lämmön alkuperällä tai hinnalla ei tarvitse vaivata päätä. Samalla fossiilinen kaukolämpö on suurin osa yhden ihmisen ilmastokuormasta. Sen ratkaiseminen on jätetty poliitikoille ja energiayhtiöille.

Samassa jutussa viitataan lyhyesti vihreisiin innovaatioihin ja niiden vientipotentiaaliin, mutta viittaus on pienessä sivuroolissa.

Kehyksen näkökulman mukaan ilmastonmuutoksen vastaista taistelua käydään kaikilla rintamilla. Ilmastotoimilla on kiire ja niiden seurauksena koko maailma muuttuu. Eri toimijat yhteiskunnan eri osa-alueilta ovat jo mukana rakentamassa muutosta. Luonnolla on itseisarvo, ja ihmisten on eletävä ympäristön kannalta kestävä elämää.

Eräänä toimijana ilmastotyössä esitellään Saara Kankaanrinta, joka yhdessä aviopuolisonsa Ilkka Herlinin kanssa kehittää menetelmiä hiilensidontaan. Juttu on numeron 6/2018 kansikuvajuttu.

Ilmastonmuutoksen kääntämiseen eli hiilidioksidin poistamiseen ilmakehästä ei ole metsittämisen ja soiden suojelun lisäksi muuta hyvää keinoa kuin se, että hiilidioksidi varastoidaan maaperään. Maaperän potentiaalia sitoa hiiltä on kuitenkin arvioitu vallitsevan tehomaaatalouden keinojen kautta. ”Mikä potentiaali olisikaan, jos sitä tutkittaisiin oikeasti kestävien viljelymenetelmien kanssa” [, Kankaanrinta sanoo].

Hieman yllättäen Vihreää Lankaa voi kuvailla ydinvoimakannassaan neutraaliksi. Aineistosta ei löydy yhtään yksiselitteisesti ydinvoimakielteistä juttua, vaikka asiasta käydään keskustelua puolesta ja vastaan. Ydinvoima esitellään esimerkiksi infografiikassa uusiutuvien energianlähteiden rinnalla, mutta toisaalta Pekka Haavisto linjaa, ettei ydinvoimasta ole maailman pelastajaksi (7/2018). Lehden numerossa 6/2018 esitellään IPCC:n ilmastoraportin neljä energiaskenaariota, joista jokaisessa ydinvoima on mukana osana ratkaisua. Ydinvoimaa ehdotetaan rakennettavaksi lisää 98–501 prosenttia skenaariosta riippuen.

Kehys nojaa vahvasti ekologiseen oikeuttamismaailmaan. Ekologisuuden seurana nähdään tyypillisesti kansalaisuuden maailma, jossa korostetaan ihmisarvoja ja

oikeudenmukaisuutta. Oikeudenmukaisuudella viitataan sekä kansainväliseen oikeudenmukaisuuteen eri maiden välillä että työntekijöiden oikeuksiin ja tulonjakoon. Esimerkiksi SAK:n kansainvälisten asioiden asiantuntija Pia Björkbackan haastattelu numerossa 7/2018 nivoo ekologisen ja kansalaisuuden maailman oikeutukset toisiinsa: ”Siirtyminen vähähiiliseen yhteiskuntaan on suuri murros myös työpaikoilla. Työntekijöitä kiinnostaa, miten se tehdään niin, että työntekijöiden ääni kuuluu.”

Ekologisuus ja kansalaisuus muodostavat parin, kun vaaditaan niin sanottua ekologista jälleenrakennusta, joka irrottaa yhteiskunnan rajattomasta talouskasvusta. Ekologinen jälleenrakennus pohjautuu kestävän kehityksen periaatteille.

Vihreä Lanka puhuu globaalista oikeudenmukaisuudesta, mutta ei ota kantaa päästövähennysten kustannuksiin Suomelle tai suomalaisille. Kustannuskysymys nousee esiin sivujuonteena esimerkiksi kaukolämpöjärjestelmää koskevassa jutussa, mutta pääroolia se ei aineiston jutuissa saa. Lehti ei myöskään hyödynnä suosittua kehystä, jossa ilmastonmuutos nähdään vihreän talouden moottorina ja cleantech-bisnesmahdollisuutena. Kehys kritioi siis markkinoiden oikeuttamismaailmaa.

6.1.2 Ilmastovaalit

Ilmastonmuutoksen nostaminen Vihreiden keskeiseksi vaaliteemaksi on itsestään selvä valinta. Puolueen pitkä perinne ja asiantuntemus ilmastopolitiikkaan liittyvissä teemoissa toistuu läpi koko aineiston. Vihreä Lanka antaa palstatilaa poliittiselle debatille, mutta täyttää kunnialla myös perinteisen puoluelehden roolinsa esittelemällä vihreiden keskeiset poliittiset linjaukset ja aktivoidessaan kannattajiaan vaalikentille. Kehyksen tavoitteena on saada vihreät hallitukseen ja puolueen poliittinen ohjelma osaksi hallitusohjelmaa.

Taulukko 5. Ilmastovaalit

Kehyksen nimi	Ydinajatus	Metaforat, esimerkit, vertauskuvat	Iskulauseet	Oikeutus
Ilmastovaalit	Tulevien vaalien on oltava ilmastovaalit. Sipilän hallituksen ilmastopolitiikka ei ole riittävää.	Ilmastomuutoksen torjunta on kuin hyvinvointivaltion rakentaminen: jokainen osallistuu ja maksaa ja saa jotain.	Vaalikeväänä ilmastoa puolustetaan porukassa. Kuluttajien valinnat ovat ilmastotekoina riittämättömiä, joten tarvitaan poliittisia päätöksiä.	Kansalaisuus + Ekologisuus + Markinnat -

Ilmastovaalit-kehys pohjustaa tulevia vaaliasetelmia. Sen ytimessä on politiikka, ei ilmasto. Mitä lähemmäs vaaleja tullaan, sitä enemmän ne näkyvät lehtien sisällöissä. Vihreä Lanka puhuu avoimesti tulevista eduskuntavaaleista ilmastovaaleina ja pyrkii tuomaan ilmastomuutosta esiin erilaisissa asiayhteyksissä. Lehti haastaa muiden puolueiden poliitikkoja ottamaan kantaa vihreiden politiikan sisältöön ja asettamaan ilmaston tärkeysjärjestyksessä talouden ja työpaikkojen yläpuolelle. Selkeä esimerkki vaalikamppailusta on Sipilän hallituksen valtiovarainministerin, kokoomuksen puheenjohtaja Petteri Orpon tiukkasanaanainen haastattelu lehden numerossa 3/2018.

[Toimittaja:] Onko talouden pakko kasvaa?

[Petteri Orpo:] Minusta se on välttämätöntä.

[Toimittaja:] Onko talouskasvu välttämättömämpää kuin ilmastomuutoksen torjunta?

[Petteri Orpo:] En halua panna niitä vastakkain. Ilmastomuutosta ei pystytä torjumaan ilman että talous kasvaa. [--]

Myös SDP:n puheenjohtaja Antti Rinne joutuu vastaamaan vastaavaan kysymykseen, mutta Rinne kieltäytyy ottamasta selkeää kantaa ja näin asettumasta vihreiden linjoille (5/2018): "Toimittaja: Kumpi on tärkeämpää, työpaikat vai ympäristönsuojelu? Antti Rinne: Sanon että molemmat. [--]"

Vaikka Vihreä Lanka haastaa toistuvasti muita puolueita omalle linjalleen, ei se ainakaan tutkimusaineistossa anna suunvuoroa perussuomalaisille⁷. Juha Sipilän

⁷ Lehti kuitenkin toteaa vaalien jälkeen: "Se, ettei suoranainen ilmastokeptisismi enää näy poliitikkojen puheenvuoroissa – jopa perussuomalaisten Jussi Halla-aho tunnusti ongelman ja halusi edistää kevyttä ja julkista liikennettä – on melko laiha lohtu. Vielä turhauttavampaa on, että ongelma

hallitus saa ilmastopolitiikastaan koulutodistuksen, jonka arvosana on välttävä. Lehden mukaan sen toimet eivät ole olleet riittäviä, vaikka kansalaiset olisivat valmiita suurempiin muutoksiin. Tästä esimerkkeinä toimivat koululaisten ilmastolakot. Suomalaisten kansalaisjärjestöjen kattojärjestö Fingon asiantuntija Jonas Biström kannustaa vihreiden kannattajia uurnille (Vihreä Lanka 1/2019).

Toimittaja: Kaikki puolueet puhuvat nyt kauniisti ilmastosta. Miten äänestäjä tietää, kuka on tosissaan?

Jonas Biström: Ehdokkaalta voi kysyä, oletko sitoutunut 1,5 asteen tavoitteeseen ja mitä konkreettisia tekoja ajat, jos saat ääneni. Ennen vaaleja äänestäjillä on valta pyytää enemmän. [--]

Kehyksessä vaaditaan muilta toimijoilta ilmaston asettamista etusijalle ja vaaliteemaksi. Vaadetta oikeutetaan tietysti ekologisella maailmalla, mutta jonkin verran myös kansalaisuuden ja jopa maineen maailmalla, mikä liittyy ilmastokeskusteluun julkisuudessa. Markkinoiden maailman oikeutuksia kritisoidaan. Lehden päätoimittaja Riikka Suominen antaa pääkirjoituksessa 1/2019 ilmastovaalipuheesta tyylipuhuaan esimerkin: "Kevään vaalien on oltava ilmastovaalit. [--] Jos ilmasto huolestaa, sano se kaverille, naapurille ja ennen kaikkea ehdokkaille. Toiminta vähentää ahdistusta. Tehokkaita tapoja puolustaa ilmastoa on tänä keväänä enemmän kuin koskaan."

Vihreä Lanka kirittää sekä omia että muiden puolueiden päättäjiä kiireellisiin toimiin ilmastonmuutoksen torjunnassa. Se edistää ilmastonmuutoksen nousemista lähestyvien vaalien keskeiseksi teemaksi. Se kritisoi rajattoman talouskasvun ajatusta ja piirtää utopioita ekologisen jälleenrakennuksen jälkeisestä ajasta. Ilmastonmuutoksen torjunnan kustannuksia ei käsitellä yksilön toimeentulon näkökulmasta.

Kehys lainaa konfliktin ja strategian kehyksestä. Kyseessä on kisa siitä, kuka voittaa tai häviää väittelyn ja vaalit. Asian tärkeyttä korostetaan puhumalla koululaisten ilmastolakoista ja ilmastoanoreksiasta. Maineen maailmaan vedotaan, kun todetaan, että ilmastonmuutoksesta ei ole puhuttu koskaan näin paljon. Ilmastonmuutoksella ei

tiedostetaan ja tunnustetaan, mutta siihen ei haluta puuttua juuri enempää kuin kansainväliset sitoumukset edellyttävät." (Vihreä Lanka 12.9.2019)

jossitella, vaan vihreät asemoidaan edelläkävijäpuolueeksi ilmastopolitiikan visioijana ja toteuttajana.

Tässä kehyksessä on viitteitä populistisesta puhetavasta. Siinä eliittiä edustavat Sipilän hallitus ja SDP, jotka asettavat talouskasvun ilmaston edelle. Kansan etua puolustaa kunnianhimoisia ilmastotoimia vaativa vihreä liike.

6.1.3 Ilmastoahdistus

Vihreän Langan kehyksistä ekologinen jälleenrakennus ja ilmastoahdistus toistavat samankaltaista tarinaa, mutta eri intensiteetillä. Rajummat ja radikaaleimmat puheenvuorot on istutettu ilmastoahdistuksen kehyksessä esseistien suihin, jolloin niitä ei voi pitää puolueen virallisina kannanottoina, vaan enemmänkin yksityisajatteluna.

Taulukko 6. Ilmastoahdistus

Kehyksen nimi	Ydinajatus	Metaforat, esimerkit, vertauskuvat	Iskulauseet	Oikeutus
Ilmastoahdistus	Ilmastonmuutoksen ratkaiseminen vaatii radikaaleja muutoksia yhteiskuntaan. Nykyisten toimien riittämättömyys aiheuttaa ilmastoahdistusta ja toivottomuutta.	Epämiellyttävä totuus. Vihreiden ilmastopolitiikan vertaaminen kohtaukseen Nalle Puh - elokuvasta, jossa ikävistä asioista ei haluta puhua.	Suurinta populismia on väittää, että kaikki jatkuu ilmastonmuutoksesta huolimatta ennallaan. Maailman pelastaminen vaatii luopumista.	Kansalaisuus + Ekologisuus + Markkinat -

Taloukasvukritiikkiä viljelevässä ilmastoahdistus-kehyksessä on selkeitä yhtymäkohtia kanadalaiskirjailija Naomi Kleinin teokseen Tämä muuttaa kaiken (This Changes Everything, 2015), mutta ajattelun juuret ovat toki paljon syvemmällä, muun muassa Rooman klubin mietinnöissä. Kehys arvostelee vihreiden virallista politiikkaa liian varovaiseksi.

Vuosi ennen vaaleja Minea Koskinen ruotii vihreiden ilmastopolitiikkaa kriittisesti (3/2018):

Vihreitä kuunnellessa tuntuu toisinaan kuin katsoisi Nalle Puh -elokuvan kohtausta. Siinä Risto yrittää kertoa tärkeää, mutta ikävää uutista pehmolelulle. Puh vastaa: jos se ei ole kivaa, se voi odottaa.

Vihreät maalaa visioissaan tulevaisuutta, jossa aikamme ympäristöongelmat on ratkaistu älykkäästi, yhdessä ja vailla mielihahaa. On älypesukoneita, jakamistaloutta ja ihmiset, jotka elävät vapaaehtoisesti A-energialuokassa. Kestävät valinnat on tehty helpoiksi ja houkutteleviksi. [--]

Kun vihreät kirjoittaa ilmastonmuutoksesta, sävy on vakava, mutta abstrakti. Me, hallitus tai ihmiskunta ei tee tarpeeksi. Tavoitteita ei saavuteta, niitä pitäisi sen sijaan kiristää ja kunnianhimoa lisätä.

Vihreät ei sano äänestäjälle älä lennä, tai että monet arjen pienet teot eivät ole suuria ilmaston näkökulmasta. On toki lohdullista, että minä olen vihreille aina ratkaisu, enkä koskaan tee mitään väärin.

Kehyksen jutuissa yksilöiden ilmastoteot ovat täysin riittämättömiä. Yhteiskunnan radikaali muutos on välttämätöntä, jotta kehitys saadaan pysäytettyä. Poliitikkojen vastuulla on käynnistää muutos, mutta he eivät uskalla tehdä sitä. Tämä kaikki aiheuttaa ilmastoahdistusta. Kehys vetoaa vahvasti moraalisiin ja sen puheissa on selkeästi läsnä oikea ja väärä.

Kehys valmistautuu varmuudella lähestyvään ilmastokatastrofiin, joka aiheuttaa ihmiskunnalle hallitsemattomia seuraamuksia. Talouskasvulle perustuva yhteiskuntajärjestys on kestävä ja se täytyy muuttaa perin pohjin, sillä se on syytä ilmastokatastrofiin.

Kehys visioi erilaisia politiikkatoimia, joilla päästöt saadaan laskemaan, ja tuo esiin puheiden ja tekojen välisiä ristiriitoja. Suurta muutosta odotetaan kiihkeästi, sillä lehden mukaan suurinta populismia on väittää, että kaikki jatkuu ilmastonmuutoksesta huolimatta ennallaan.

Kehys vaatii poliitikoilta radikaaleja toimia ilmastonmuutoksen torjumiseksi. Kehys argumentoi erityisesti kansalaisuuden maailmassa, jossa arvokasta ovat teot, jotka kääntävät koko yhteiskunnan suunnan. Ekologisuuden maailma vaikuttaa taustalla tässäkin kehyksessä. Markkinoiden maailmaa arvostellaan ankarasti. Sammeli Heikkinen pohtii Vihreän langan (6/2018) kolumnissaan seuraavaa:

Suomalaisen keskiluokan elintasossa ei ole ollut pitkään aikaan kyse leivästä [-
-] Ei elämän välttämättömien perustarpeiden tyydyttämisestä, vaan
pyrkimyksestä toteuttaa kaikki aineelliset halut.

Kapitalistinen järjestelmämme perustuu ajatukseen jatkuvasta kasvusta.
Kasvusta ilman rajoja. Ympäristöllämme on kuitenkin rajansa. Loogisesti
jatkuva kasvu on mahdotonta. [--]

Perustavanlaatuisuus tarkoittaa nykyistä matalampaa materiaalista elintaso.
Se saavutetaan lainsäädännöllä, koska suuret ihmisjoukot eivät
vapaaehtoisesti elintasoaan alenna. [--]

Yleismaailmallinen katastrofi varmasti pudottaisi päästöjä. Jos päästöjä ei
pudoteta, seuraa yleismaailmallinen katastrofi.

Kehystä voi verrata sekä moraalin ja etiikan että Pandoran lippaan vertailukehysksiin.
Jutuissa tehdään selkeästi eroa oikean ja väärän välille sekä pelätään ihmiskuntaa
uhkaavaa tuhoa ja ilmastokatastrofia, jonka ratkaisun avaimet karkaavat pian käsistä.

Kehystä kuvaavat parhaiten lauseet ”suurinta populismia on väittää, että kaikki jatkuu
ilmastonmuutoksesta huolimatta ennallaan” ja ”maailman pelastaminen vaatii
luopumista”.

6.2 Perussuomalaisen kehukset

Perussuomalainen-lehden aineistossa tunnustetaan ilmastonmuutos ihmisen toiminnasta johtuvaksi ilmiöksi. Aineiston jutuissa vastustetaan kiristyvää ilmastopolitiikkaa ja muistutetaan Suomen pienistä päästöistä suhteessa globaaliin päästökuormaan.

Perussuomalaisen puolueen kansallismielisyys näkyy sen nimeä kantavassa julkaisussa. Suomalaista teollisuutta ja teollisia työpaikkoja on puolustettava ulkomaista halpatuotantoa vastaan. Puolueen omistama maahanmuuttoteema onnistutaan kytkemään myös ilmastonmuutokseen: pohjoisen elinolot vaativat paljon lämmitysenergiaa, joten ilmaston kannalta on parempi, että Suomeen ei muuta lisää ihmisiä. Liiallinen väestönkasvu on ilmastonmuutoksen juurisyy, mutta siitä ei Perussuomalaisen mukaan uskalleta puhua.

Populismien perusteeksi eli jako kansaan ja eliittiin voi hyvin Perussuomalaisen sivuilla. Lehden näkemys nykytilasta on maailma, jossa eliitti ei ymmärrä, että Suomen mahdollisuus vaikuttaa ilmastonmuutokseen on häviävän pieni. Eliitti keskittyy tekemään ilmaston kannalta tehotonta identiteettipolitiikkaa ja hyödyntää kasvavaa ilmastopaniikkia edistääkseen omien etujaan. Kansan ostovoimasta pidetään tiukkaa lukua, eikä ilmastopolitiikalla haluta aiheuttaa kustannuksia, jotka lankeavat tavallisen kansan maksettavaksi. Liberaaleja arvoja kannattavia ja tiukkaa ilmastopolitiikkaa ajavia ihmisiä arvostellaan ja väheksytään.

Lehti ei käsittele ilmastonmuutoksen seurauksia eikä etenäkään sitä, mitä tapahtuu, jos lämpenemistä ei saada hillittyä. Vaikka puolueen periaateohjelmassa viitataan kestävä kehityksen periaatteisiin, ei aiheesta puhuta lehden sivuilla. Lehden ja samalla puolueen asenne ilmastopolitiikkaan vaikuttaa olevan pakollisen pahan käsitteleminen muista puolueista poikkeavalla tavalla. Perussuomalaiset tarjoaa poliittista kotia niille, joiden mielestä ilmastovouhotus on mennyt liiallisuuksiin.

Lehden näkökulmasta arvokkaita ovat teot, jotka pitävät huolta taloudesta ja työpaikoista sekä kansalaisten kohtuullisista elinkustannuksista. Asumis- ja

elinkustannusten kasvun hillintä on retoriikan kärjessä. Teollisuuden maailma on esillä puhuttaessa teknisistä ratkaisuista erityisesti energiakysymyksissä. Arvokkaita sen sijaan eivät ole teot, jotka kumpuavat ekologisuuden maailmasta. Päästöjen vähentäminen mainitaan järkeväksi, koska se parantaa elämän laatua. Jokaisessa jutussa kuitenkin muut oikeutukset ajavat ekologisuuden edelle.

Vuosi ennen vaalipäivää ilmastonmuutos ei ole asia, josta Perussuomalainen käy keskustelua. Numeroista 5 ja 6–7/2018 ei löydy aineistoa analysoitavaksi. Vasta IPCC:n 1,5 asteen erikoisraportti ja sen mukanaan tuoma julkisuus nostaa ilmastonmuutoksen Perussuomalaisen agendalle. Numerossa 10/2018 puhutaan muutenkin ilmastonmuutoksesta enemmän kuin aiemmissa numeroissa, vaikka puolueen linja ei ole vielä täysin kirkastunut.

Aineiston perusteella voidaan päätellä, että Perussuomalaisen strategiana on käyttää helposti ymmärrettäviä, tunteisiin vetoavia ilmaisuja, joita toistetaan tiheästi niiden mieleen painumisen takaamiseksi. Lehti ikään kuin opettaa lukijoilleen puolueen virallisen kannan yksinkertaistamisen ja toiston keinoin.

6.2.1 Tolkun ilmastopolitiikkaa

Perussuomalaisen pääkehyksessä vaaditaan tolkullisuutta ilmastopolitiikkaan. Sen voisi tiivistää kuuluisaan meemiin, jossa kehoitetaan rauhoittumaan ja jatkamaan kuten ennenkin – Keep calm and carry on. Kehys myötäilee perussuomalaisten virallista linjaa. Perussuomalaisissa on todettu, että sillä on oltava ilmastopolitiikassakin selkeästi muista puolueista erottautuva kanta. Puolue tai puoluelehti ei kiistele ilmastonmuutoksesta luonnontieteellisenä ilmiönä tai ihmisten osallisuudesta sen syntyyn. Lehti esittelee perussuomalaisten ratkaisuvaihtoehdon ja samalla arvostelee tiukkaa ilmastopolitiikkaa Suomen kannalta haitalliseksi. Perussuomalaiset pyrkii erottautumaan muista eduskuntapuolueista ja erityisesti niin sanotusta vihervasemmistosta, joka vaatii Suomea tekemään paljon ja nopeasti.

Taulukko 7. Tolkun ilmastopolitiikka

Kehyksen nimi	Ydinajatus	Metaforat, esimerkit, vertauskuvat	Iskulauseet	Oikeutus
Tolkun ilmastopolitiikka	Päästöjen vähentäminen on järkevää, mutta vähennykset on tehtävä ensin niissä maissa, joissa saastutetaan eniten. Suomi tekee jo nyt enemmän kuin muut maat.	Ilmastonmuutoksen hillitseminen on kuin verotus. Kaikkien täytyy osallistua, tai muuten kukaan ei osallistu.	Tavallisten ihmisten syyllistäminen loputtava. Muut maat ovat paljon pahempia ilmastorikollisia kuin Suomi.	Kansalaisuus + Markkinat + Teollisuus + Ekologisuus -

Ilmastonmuutos todetaan ongelmaksi ja päästöjen vähentäminen järkeväksi, sillä se parantaa ihmisten elämänlaatua. Suomen on vähennettävä oma osuutensa päästöistä, mutta ei kuitenkaan yhtään enempää kuin on pakko. Asiaa verrataan verotukseen: kaikkien on osallistuttava tai muuten kukaan ei osallistu.

Lähimmäksi valtaviiran ilmastokeskustelua päästään Tiera Laitisen haastattelussa lehdessä 12/2018: ”Ilmastonmuutos on vakava uhka koko ihmiskunnalle ja hiilidioksidipäästöjen vähentäminen on välttämätöntä, mutta toimet ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi on tehtävä oikeudenmukaisella ja taloudellisesti järkevällä tavalla, painottaa teoreettisen fysiikan tohtori ja tutkija Tiera Laitinen (ps.).”

Perussuomalainen ei avaa ilmastonmuutoksen taustalla vaikuttavia syitä ja siitä aiheutuvia seurauksia. Lehti kertoo hyvin lyhyesti faktoista ilmiön taustalla IPCC:n raporttiin viitaten. Pääosin uutisointi keskittyy suomalaisen ilmastopolitiikan kommentointiin ja oman politiikan esittämiseen. Lehdessä kritisoitiin monia ilmastopoliittisia päätöksiä yksinkertaisesti kalliiksi ilman, että niitä suhteutettiin mihinkään muuhun kustannukseen tai pohdittiin politiikan taustaolettamia. Esimerkiksi kivihiilen energiakäytön kritisointi jäi lehdeltä hyvin pinnalliseksi kustannuskritiikiksi, vaikka myös hyvin perusteltua ilmastoperusteista kritiikkiä olisi voinut esittää EU:n päästökaupan näkökulmasta.

Aineistossa ei ollut juttua, jossa olisi kerrottu ilmastonmuutoksen vaikutuksista tieteen näkökulmasta. Riskit ihmisen elinympäristön heikkenemiseen sivuutetaan nopeasti lauseella tai kahdella, minkä jälkeen siirrytään pohtimaan eri torjuntakeinojen hyviä ja huonoja puolia. Toisaalta Suomen osuus Euroopan ja maailman päästöjen

kokonaisuudesta pyritään tuomaan esiin hyvin tarkasti siteeraamalle esimerkiksi Eurostatin päästötilastoja.

Perussuomalaiset on avoimen ydinvoimamyönteinen puolue, mutta se ei suhtaudu kielteisesti uusiutuvaan energiaankaan, paitsi sivujuonteeksi jäävissä tuulivoiman uskottuja terveysvaikutuksia kritisoivissa jutuissa (kts. Infraäännet-kehys).

Ydinvoimamyönteisyys on selkeästi esillä mm. poliittisen suunnittelijan Sakari Puiston haastattelussa (12/2018):

Olemme ydinvoimamyönteinen puolue, sillä ydinvoima on tällä hetkellä välttämätön ilmastoneutraali sähköntuotantomuoto. Sähkön perustuotannon selkärankana tulee olla ydinvoima ja panostuksia on tehtävä myös ydinenergia-alan koulutukseen ja tutkimukseen, kuten muuhunkin energia-alan tutkimus- ja kehitystyöhön Suomessa. Jos uusiutuvan energian tuotantotukia maksetaan, pitää se tehdä teknologianeutraalisti, Puisto sanoo.

Suomalaisen teollisuuden kilpailukyky on keskiössä kehyksessä, ja sen toimintaa vaikeuttavia, liian tiukkoja päästörajoituksia vastustetaan. Kehyksen mukaan Suomen on ensisijaisesti pidettävä huolta omista eduistaan. Panikointi ei kannata, sillä Suomen päästöt ovat määrältään niin pieniä, ettei niillä ole globaalisti merkitystä.

Lehti siteeraa puolueen vaaliohjelmaa. Sen mukaisesti EU:n päästökauppa pitäisi korvata oikeudenmukaisemmalla järjestelmällä niin, että suuret saastuttajat, kuten Puola ja Saksa, joutuisivat leikkaamaan päästöjään nykyistä nopeammin ja enemmän. Kehyksen mukaan Suomi on ilmastonmuutoksen torjunnan mallioppilas, eikä sen kannata leikata päästökaupan alaisia päästöjä ennaikaisesti, sillä säästyneet päästöoikeudet vuotavat päästökaupan myötä toisiin EU-maihin. Hiilivuoto EU:n ulkopuolelle on ehkäistävä esimerkiksi hiilitulleilla.

Lehti esittää puolueen tolkun äänenä ilmastopaniikin riivaamassa keskustelussa ja asemoi samalla perussuomalaisen politiikan keskitien vaihtoehdoksi. Lehden näkökulmasta ääripäitä edustavat ilmastopaniikkia lietsova vihrevasemmisto ja ilmastonmuutoksen kieltäjät, joita edustaa muun muassa moni puolue sen omassa ID-europarlamenttiryhmissä.

Maahanmuutto yhdistetään perussuomalaisissa kaikkeen, niin myös ilmastopolitiikkaan. Puheenjohtaja Jussi Halla-aho toteaa Perussuomalainen-lehden numerossa 10/2018:

Pohjoisessa asuva ihminen tarvitsee enemmän energiaa pelkästään lämpimänä pysymiseen kuin etelässä asuva. Hän myös kuluttaa enemmän, koska hänen ostovoimansa on parempi. Etelästä pohjoiseen suuntautuva kansainvaellus siis lisää globaalisti päästöjä, ja jo tästä syystä sitä on pyrittävä torjumaan. Tiukka maahanmuuttopolitiikka on ympäristöteko.

Halla-ahon perussuomalaiset pohtii myös ihmiskuntaa teollisuuden maailman arvojen kautta. Tavallaan perussuomalaisessa ympäristöajattelussa on kaikuja Pentti Linkolan radikaalista, syväekologisesta ajattelusta, jossa ihminen koetaan taakaksi luonnolle. Näin ajateltuna yksi ympyrä sulkeutuu, kun ääripäät kohtaavat toisensa.

Puheenjohtaja Jussi Halla-aho saa suuresti palstatilaa erityisesti tässä kehyksessä. Hänen suullaan kerrotaan noin puolet kehyksen jutuista. Toinen puolikas jakautuu tasaisesti eri puolueen toimijoiden, kuten kansanedustajien Leena Meren ja Ville Tavion sekä ilmastoasioissa profiloituneen kansanedustajaehdokkaan Tiera Laitisen kesken. Myös kehyksen ydinviestiä tukevan Lappeenrannan teknillisen yliopiston tutkijan Esa Vakkilaisen haastattelua siteerataan.

Tämä kehys argumentoi ensisijaisesti kansalaisuuden maailmassa. Mukana on vahva vaade oikeudenmukaisuudesta päästövähennysten taakanjaossa ja luotto kansainväliseen sopimiseen. Vaateet tulevat myös markkinoiden ja teollisuuden maailmasta. Suomen kilpailukyky ja etenkin teollisuuden työpaikat ovat arvokkaita. Energian hinta on pidettävä kilpailukykyisenä ydinvoiman avulla. Tekninen tehokkuus ja insinööritaito ovat arvossaan.

Ekologisuuden maailmaa käytetään negatiivisesti esimerkiksi kutsumalla vihreää ilmastopolitiikkaa viherhumpaksi. Myös tämä kehys ammentaa sosiaalisen edistyksen kehyksestä, mutta tarkoituksellisen vastakkaisilla argumenteilla. Kehystä kuvaavat iskulauseet kuten "Tavallisten ihmisten syyllistäminen loputtava" ja "Muut maat ovat paljon pahempia ilmastorikollisia kuin Suomi".

6.2.2 Populismi ja salajuonet

Tässä kehyksessä yhdistyvät perussuomalaisten vaalipuheet ja edellistä kehystä vahvemmat populistiset vihjailut, sarkasmi ja salaliittoteoriat. Lehden pääkirjoitukset kuuluvat pääosin tähän kehykseen, kuten myös poliittisten vastustajien tekemisten ja edesottamusten analysointi.

Taulukko 8. Populismi ja salajuonet

Kehyksen nimi	Ydinajatus	Metaforat, esimerkit, vertauskuvat	Iskulauseet	Oikeutus
Populismi ja salajuonet	Politiikka yleisen mielenkiinnon kohteena: vihreiden ja vasemmistopuolueiden politiikan arvosteleminen, omien kannattajien kannustaminen vaalityöhön ja äänestämään.	Soijapoikien ja tofutyttöjen ilmastopalvojaiset. Suurpääoman salaliittoteoria.	Ilmastonmuutos on korvannut uskonnon maallistuneessa yhteiskunnassa.	Kansalaisuus + Maine -

Vaalipuheissa pelotellaan punavihreällä hallituksella, ja kannustetaan äänestäjiä vaaliurnille äänestämään perussuomalaisia. Puoluesihteri Riikka Slunga-Poutsalo rakentaa uhkakuvia kolumnissaan lehden numerossa 3/2018:

Jos vaalien jälkeen demarit saisivat päättää, maahamme muodostuisi siis puhdasverinen punavihreä kupla. [--] Miettikääpäs, minkälainen meno seuraavat neljä vuotta maassamme vallitsee, jos tämä suunnitelma toteutuu. [--] Vastassamme voi todellakin olla se vaihtoehtoinen tulevaisuus, jossa tehdään kaikki suunnilleen päinvastoin kuin mitä meidän tavoitteemme ovat. Paitsi että vaaleja ei ole vielä käyty – ja kaikki on mahdollista.

Kehyksen juttujen mukaan ilmastonmuutos on muuttunut paljon kokoaan suuremmaksi asiaksi: se on yritysmaailman rahantekokone ja jopa uskontoon verrattava asia. Nostalgisesti todetaan, että ”ennen” poliitikot lupasivat parantaa elämänlaatua, nyt lupailaan huononnuksia ilmastonmuutoksen vuoksi. Ilmastohysteriasta hyötyvät rahan ja vaikutusvallan kasvulla niin poliitikot, ympäristöjärjestöt, suuryritykset kuin mediakin.

Pääkirjoituspalstalla päätoimittaja Matias Turkkila ruotii Helsingin kunnallispolitiikkaa (4/2018). Debatti liittyy kivihiihkieltoon ja sen seurauksena Helsingin kaupungin omistaman energiayhtiö Helenin muutosohjelmaan, jonka myötä yhtiön on määrä luopua kivihiihien käytöstä vuoteen 2029 mennessä. Vihreiden valtuustoryhmän jäsenet ovat valtuuston kokouksessa sekä kannattaneet kivihiihlestä luopumista että ilmaisseet huolensa asumisen kustannuksista.

Ehdottaessaan kivihiihlestä luopumista vihreät tosiasiallisesti ehdottavat asumisen hintaan suurta korotusta. Toki vihreät esittävät asumisen hinnan korottamista mielestään hyvän asian puolesta, mutta pitäisi kuitenkin olla pokkaa sanoa asia suoraan. Vaikka näin: "Asuminen Helsingissä on liian kallista. Tämä on ihmisoikeusloukkaus. Esitän seuraavaksi toimenpide-ehdotuksia, joilla asumisen hintaa Helsingissä olennaisesti korotetaan." [--] Kröhöm. On yksinkertaista laskea asumisen hintaa. Lakataan tekemästä päätöksiä, jotka nostavat asumisen hintaa.

Ilmastopolitiikkaa edistäviä toimia arvostellaan Perussuomalaisen sivuilla kalliiksi ja tarpeettomiksi, eikä syitä niiden taustalla avata. Äänestäjiä patistellaan äänestämään, jotta jatkossa politiikka olisi heidän toiveidensa mukaista. Elinkustannusten nousemisella pelotellaan, ja ympäristöväki ja tutkijat niputetaan osaksi eliittiä, joka on vieraantunut kansan todellisuudesta. Järkevän ilmastopolitiikan tuomista eduskuntavaaliteemaksi kannustetaan numerossa 1/2019:

Perussuomalaiset on viime aikoina profiloitunut vahvasti myös järkevän ilmastopolitiikan esille tuojana. Putkonen korosti, että ilmastoasiat on tuotava mukaan myös eduskuntavaaleihin.
– Ilmastonmuutoksella tehdään jos jonkinlaista politiikkaa. Nyt pitäisi kertoa kaikille, että Suomi on jo omalta osaltaan hoitanut homman.

Pääkirjoitukset tarjoavat reilun annoksen sisältöä tähän kehykseen. Päätoimittaja Matias Turkkilan kirjoitukset kuvaavat perussuomalaisten suhtautumista vihreisiin: näiden harjoittama politiikka nähdään tehottomana ja ilmaston kannalta hyödyttömänä imagopolitiikkana, joka tarjoaa areenaan oman identiteetin rakentamiselle ja kansan rahastamiselle. Turkkila käyttää halventavia ilmauksia "soijapoika" ja "tofutyttö" pääkirjoituksessaan (3/2019):

Nykyään vimmaisinta uskonnollista hurmosta tarjoavat soijapoikien ja tofutyttöärien villit ilmastopalvojaiset. Ilmastonmuutosysteria on pseudouskonnollinen uskonnon korvike. Sen uskonnollinen ulottuvuus liittyy Euroopan maallistumiseen ja "taianomaisuuden katoamiseen". [--]

Ilmastohysteria tarjoaa poliitikoille, ympäristöjärjestöille, suuryrityksille ja medialle kaikkea mitä toivoa saattaa. Poliitikoille se tarjoaa rahaa ja valtaa. Ympäristöjärjestöille se tarjoaa pseudouskonnollista sitoutumista, vaikutusvaltaa ja rahaa. Suuryrityksille se tarjoaa perusteet kilpailua estävään regulaatioon ja reitin satumaisiin monopolivoittoihin. Medialle kyse on ideologiasta, rahasta ja otsikoista – tuomiopäivän ennusteet myyvät.

Oikeutuksia on sekä positiivisia että negatiivisia. Kehys vaatii loppua eliitin harjoittamalle ilmastopalvonnalle, ja väittää sen oikeuttavan toimensa ekologisuuden sijaan markkinoiden ja maineen maailmoissa. Kehyksen voi olettaa oikeuttavan kritiikkinsä kansalaisuuden maailmassa, joka vaatii solidaarisuutta ja oikeudenmukaisuutta. Mukana on myös aimo annos liberaalin arvomaailman kannattajien kritiikkiä.

Toisaalta se kritisoi poliittista vastapuolta maineen maailmassa, sillä kehyksen mukaan ilmastopoliitikkaa tehdään ensisijaisesti siksi, että saavutettaisiin hyvän tekijän maine, ja ilmasto jääkin sivurooliin.

Kehys perustuu julkisen vastuun ja hallinnon vertailukehykselle. Sen ydinasia on politiikka julkisena mielenkiinnon aiheena. Se vaatii poliitikkoja vastuuseen ja korostaa populistiseen tyyliin korruptoituneen eliitin ja tavallisen kansan välistä eroa.

Kehystä kuvaavat parhaiten ilmaukset ”soijapoikien ja tofutyttöjen villit ilmastopalvojaiset” ja suurpääoman salaliittoteoria.

6.2.3 Duunarin palkkapussi

Kehyksessä vaaditaan, että duunarin elinkustannukset eivät saa kasvaa. Myös tässä kehyksessä on läsnä vahvoja populistisia piirteitä, joilla lyödään kiilaa niin kutsutun eliitin ja kansan välille. Perussuomalainen asettuu kansan ymmärtäjäksi ja etujen puolustajaksi ja kritisoi päättäjiä tavallisten ihmisten todellisuudesta vieraantumisesta.

Taulukko 9. Duunarin palkkapussi

Kehyksen nimi	Ydinajatus	Metaforat, esimerkit, vertauskuvat	Iskulauseet	Oikeutus
Duunarin palkkapussi	Ilmastopoliittika aiheuttaa kustannuksia, jotka lankeavat pienituloisten maksettaviksi.	Autoilijoiden niskat yritetään taittaa.	Autoilusta halutaan tehdä eliitin hupia. Jos et edes pysty hankkimaan mitään turhaa, miten voidaan kohtuudella vaatia sinua vähentämään kulutusta?	Kansalaisuus + Markkinat + Ekologisuus -

Puolueen varapuheenjohtaja Laura Huhtasaari kritisoi kivihiilen energiakäytön kieltävää lakia vetoamalla energian kustannusten nousuun lehden numerossa 4/2018.

Kivihiilen käytön lopettaminen lailla on Huhtasaaren mielestä ”käsittämättömän härski ja vastuuton esitys”, jonka kohtuuttoman suurta hintalappua ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen (kesk.) ei ole uskaltanut julkisesti esitellä. Suomessa, eikä muuallakaan, ole suljettu energialähteitä tai tuotantotapoja markkinoilta kieltolakien keinoin.

– Kepulaisen ympäristöministeri Tiilikaisen esityksestä hiilenkäytön kieltolaki on tulossa eduskuntaan syksyllä. Silloin punnitaan, ketkä pelkästään puhuvat vähävaraisten asiasta ja ketkä oikeasti tekojen tasolla uskaltavat puolustaa vähävaraisia.

Kehyksen jutuissa todetaan, että ilmastonmuutoksen torjunta maksaa, ja kustannukset lankeavat pienituloisten maksettaviksi. Elinkustannukset, kuten autoilu ja asuminen, kallistuvat turhaan. Ei ole oikein, että eliitti vaatii vähävaraisia ilmastonmuutoksen maksumiehiksi. Kivihiilikiellon vaikutusta asumiskustannusten nousuun kritisoidaan myös numerossa 12/2018:

Kansanedustaja Olli Immosen mukaan energiaveron korotusten arvioinnissa ei ole otettu huomioon jatkuvaa asumiskustannusten nousua, joka on ollut jatkuva trendi jo pitkään.

– Asumiskustannusten nousun vuoksi asumismenot ovat viimeisen kymmenen vuoden aikana kasvaneet huomattavasti nopeammin kuin käytettävissä olevat tulot.

Samassa jutussa kivihiilikieltoa arvostellaan suoraan kustannusnäkökulmasta, mutta ilmastoperustelut sivuutetaan täysin: ”Suomella ei ole varaa luopua kivihiilen eikä turpeen käytöstä eikä siihen ole ilmastopoliittista tarvetta.”

Autoilun kustannukset nostetaan erityistarkasteluun. Numerossa 12/2018 julkaistiin puoluehallituksen kannanotto, jossa todetaan mm. seuraavaa: "Autoilijoiden niskat yritetään nyt taittaa. Tätä ei voida hyväksyä. Ilmastohysterialle on asetettava rajat. Ilmastohysterialla romutetaan Suomen talous ja teollisuus sekä tuhoaan kansalaisten vuosikymmenten työn hedelmät ja tyhjennetään maaseutu."

SDP:n polttomoottoriautojen kieltoa visioiva ilmasto-ohjelma saa täyslaidallisen lehden numerossa 1/2019.

Perussuomalaiset eivät hyväksy SDP:n ilmastohurmoksen kustannuksia suomalaisille veronmaksajille ja autoilijoille.

- Jos vuositulot ovat 20 000 euroa, onko kohtuullista edellyttää 60 000 euroa maksavan sähköauton hankintaa? Parhaiten ansaitseva kymmenes aiheuttaa yhdeksäntoista tonnin, pienituloisin osa seitsemän tonnin päästöt. Ero on yli 2,5-kertainen, perussuomalaisten puoluesihteerin Riikka Slunga-Poutsalo sanoo.
- Jos tavoitteena on pudottaa kaikkien suomalaisten päästöt seitsemän tonnin tasolle, ovat pienituloisimmat jo maalissa. Jos taas jokaisen pitää puolittaa nykypäästönsä, ei pienituloisimmille jää elämisen edellytyksiä.

Kyseessä on hyvin perinteinen esimerkki populistisesta tavasta tehdä eroa kansan ja eliitin välille. Eliittiä edustavat kaikki muut puolueet, jotka ovat valmiita lisäämään köyhän, raskasta työtä tekevän kansan elinkustannuksia. Perussuomalaiset ovat valmiita puolustamaan kansan palkkapussia. Toisaalta kehys sisältää hyvin helppotajuisen keskustelun reilusta siirtymästä eli käytännössä siitä, kenen vastuulla on maksaa ilmastonmuutoksen torjunnan kustannukset. Perussuomalainen onnistuu asian sanoittamisessa hyvin, vaikka se tuskin lisää kansan valmiutta ilmastotoimiin.

Kehys perustuu moraalisiin ja etiikan vertailukehykseen. Kehys nojaa ensisijaisesti kansalaisuuden maailman ja toissijaisesti markkinoiden maailman oikeutuksiin. Kansalaisuuden maailmassa arvokasta on puolustaa tavallisen duunarin oikeuksia, jotka menevät yksiselitteisesti ekologisuuden maailman edelle. Ekologisuuden oikeudet nähdään jopa uhkana kansalaisuuden oikeuksille.

Kehystä kuvaavat seuraavat sitaattit: "Autoilusta halutaan tehdä eliitin hupia" ja "Jos et edes pysty hankkimaan mitään turhaa, miten voidaan kohtuudella vaatia sinua vähentämään kulutusta?"

6.2.4 Infraäänät

Tässä kehyksessä keskustellaan tieteellisistä ja teknisistä epävarmuuksista. Hyvin satunnaisesti esiintyvä kehys kyseenalaistaa tutkitun, virallisen tiedon oikeellisuuden ja antaa äänen tunteita herättäville, traagisille ihmiskohtaloille. Kehyksessä sivuutetaan viranomaisten vakuuttelut siitä, että yhteyttä tuulivoiman infraäänien ja tuulivoimaloiden lähistöllä asuvien ihmisten terveysoireiden välillä ei ole pystytty varmuudella toteamaan. Todisteena yhteydestä esitellään kyseisistä oireista kärsiviä ihmisiä.

Taulukko 10. Infraäänät

Kehyksen nimi	Ydinajatus	Metaforat, esimerkit, vertauskuvat	Iskulauseet	Oikeutus
Infraäänät	Tuulivoiman aiheuttaman infraäänät ovat haitallisia terveydelle, tiede ei tunnista ihmisten aitoja kokemuksia.	Terveydelle vaarallinen tuotanto.	Tuulivoimatuet lihottavat paratiisisaarilla lymyilevien sijoitusyhtiöiden kirstuja.	Kansalaisuus + Markkinat +

Esimerkkijutussa numerossa 10/2018 ääneen pääsee siikajokelainen Markku Mehtätalo.

- Infraäänihaitalla on pitkä tutkimushistoria. Ei olemassa mitään sellaista kuin ”nosebo”. Asenne ei sairastuta ketään, ja nekin, jotka eivät hoksaa infraäänistä sairastuneensa, sairastuvat yhtä lailla. Infraäänihaitoilla on myös mahdollista vaikutusta syntyvyyteen ja kuolleisuuteen.
- Altistuneet kärsivät muun muassa unen puutteesta, tiedostamattomasta stressistä ja yleisestä uupumuksesta, joka THL:n omienkin tutkimusten mukaan on keskeinen tekijä syntyvyyden laskussa, Mehtätalo sanoo.

Myös lehden numerossa 2/2019 hyökätään tuulivoimaa vastaan. Nyt argumenttina on talous ja tuulivoimatuet, joiden lakkauttamista vaaditaan etenkin SDP:ltä, joka onnistui vaaleissa lopulta realisoimaan gallupkannatuksensa vaalivoitoksi:

”Tuulivoimatuet ovat huikeat 2 miljardia euroa vaalikauden aikana. Kannattaisiko tukemista kannattaneen SDP:n Sanna Marinin pyytää eduskunnan tietopalvelua laskemaan montako täysipäiväistä hoitajaa kyseisellä kahdella miljardilla voisi palkata vanhusten hoivakoteihin?’ kysyy työmies Matti Putkonen.”

Yllä esitelty juttu on otsikoitu provosoivasti: "Demarit syytävät rahaa tuulivoimatukiin – Rahat ovat pois vanhustenhoidosta". Jutussa ei käydä läpi päätöksen taustaa eli sitä, että myönnettyjä tuulivoimatukia ei voida peruuttaa, vaan tukipaketit on maksettava loppuun tehtyjen päätösten mukaisesti. Kehys liittyy selkeästi perussuomalaisten työmies-titteliä käyttävään Matti Putkoseen, joka on profiloitunut muun muassa tuulivoiman vastustajana.

Kehyksen ydinajatuksessa valtion tuulivoimalle maksettavaa syöttötariffia vaaditaan poistettavaksi muun muassa terveyshaittojen vuoksi. Vaadetta oikeutetaan kansalaisuuden maailmalla, jossa arvokasta on ihmisten hyvinvointi. Myös talouden maailmaan vedotaan. Kehys rinnastuu tieteellisen ja teknisen epävarmuuden vertailukehykseen. Siinä haastetaan asiantuntijatieto tai konsensus.

7 Johtopäätökset

Tutkimustulosteni perusteella sekä Vihreä Lanka että Perussuomalainen keskustelevat ilmastonmuutoksesta ja ilmastopolitiikasta tavoilla, jotka ovat hyvin uskollisia puolueiden aatteelle ja niiden harjoittamalle politiikalle.

Tunnistin Vihreästä Langasta kolme ja Perussuomalaisesta neljä kehystä. Niiden aiheet käsittelivät ilmastonmuutosta, ilmastopolitiikkaa ja näiden asioiden ympärillä käytävää politiikkaa yleisesti. Yhteisiä kehyksiä ei ollut. Tämä ei ollut varsinainen yllätys, sillä tiesin puolueiden ajavan toisistaan eroavaa politiikkaa. Eniten keskustelut lähentyivät toisiaan käsiteltäessä ilmastonmuutosta luonnontieteellisenä ilmiönä, mutta aiheesta oli varsinkin Perussuomalaisessa niin vähän aineistoa, että en nähnyt aiheelliseksi erottaa sitä omaksi kehykseksi.

Puoluelehti on puoluejohdon viestintäväline, joka on jo pelkästään rahoituksensa puolesta täysin riippuvainen puolueesta. Lehti ei siis ole edustava otos puolueesta käytävästä keskustelusta. Lehtien toimitus on niin ikään suppea, joten aineistossa painottuvat samojen toimittajien näkökulmat. Tämä vaikuttaa varmasti jonkin verran kehysten sisältöihin.

Ekologinen jälleenrakennus -kehys on Vihreän Langan perusuutisointia. Kehyksessä esitetään puolueen oma vaihtoehto ilmastopolitiikalle. Ilmastonmuutosta pidetään niin suurena ongelmana, että tarvitaan valtava yhteiskunnallinen muutos, joka ei perustu rajattomalle talouskasvulle. Ratkaisuksi tarjotaan ekologista rakennemuutosta, joka on vihreiden poliittisen ajattelun keskiössä. Vihreä Lanka puhuu globaalista oikeudenmukaisuudesta, mutta ei ota kantaa päästövähennysten kustannuksiin Suomelle tai suomalaisille. Lehti ei myöskään hyödynnä suosittua kehystä, jossa ilmastonmuutos nähdään vihreän talouden moottorina ja cleantech-bisnesmahdollisuutena.

Ilmastovaalit-kehysten ytimessä ovat politiikka ja vaalit, ei ilmasto. Vihreä Lanka puhuu tulevista eduskuntavaaleista ilmastovaaleina ja pyrkii tuomaan ilmastonmuutosta esiin erilaisissa asiayhteyksissä. Lehti haastaa muiden puolueiden

poliitikkoja ottamaan kantaa vihreiden politiikan sisältöön ja asettamaan ilmaston tärkeysjärjestyksessä talouden ja työpaikkojen yläpuolelle. Ilmastonmuutoksen nostaminen vihreiden keskeiseksi vaaliteemaksi on itsestään selvä valinta. Tässä kehyksessä on myös viitteitä populistisesta puhetavasta.

Ilmastoahdistus-kehys toistaa samoja aiheita kuin ekologinen jälleenrakennus -kehys, mutta sen kannanotot ovat rajumpia ja radikaalimpia. Sen mukaan yhteiskunnan radikaali muutos on välttämätöntä, jotta ilmastokatastrofia kohti vievä kehitys saadaan pysäytettyä. Kehyksen jutuissa yksilöiden ilmastoteot ovat riittämättömiä ja muutoksen käynnistäminen on poliitikkojen vastuulla, mutta he eivät uskalla toimia. Tämä kaikki aiheuttaa ilmastoahdistusta. Kehys arvostelee myös vihreiden virallista politiikkaa liian varovaiseksi.

Tolkun ilmastopolitiikka on Perussuomalaisen pääkehys. Se esittelee puolueen ratkaisuvaihtoehdon ja samalla arvostelee tiukkaa ilmastopolitiikkaa Suomen kannalta haitalliseksi ja kalliiksi. Kansallismielinen kehys ajaa Suomen etua. Suomen on vähennettävä oma osuutensa päästöistä, mutta ei kuitenkaan yhtään enempää kuin on pakko. Teollisuuden kilpailukyvyistä on pidettävä huolta. EU:n päästökauppaa vaaditaan korvattavaksi oikeudenmukaisemmalla järjestelmällä. Kehys esittää puolueen tolkun äänenä ilmastopaniikin riivaamassa keskustelussa. Kehyksessä on esillä ydinvoimamyönteisyys ja maahanmuuttokielteisyys.

Populismi ja salajuonet -kehyn ydinasia on politiikka julkisena mielenkiinnon aiheena. Se vaatii poliitikkoja vastuuseen ja korostaa populistiseen tyyliin korruptoituneen eliitin ja tavallisen kansan välistä eroa. Kehyksessä yhdistyvät puolueen vaalipuheet ja populistiset vihjailut, sarkasmi ja salaliittoteoriat. Lehden pääkirjoitukset kuuluvat pääosin tähän kehykseen, kuten myös poliittisten vastustajien tekemisten ja edesottamusten analysointi. Kehyksen juttujen mukaan ilmastonmuutos on muuttunut paljon kokoaan suuremmaksi asiaksi: se on yrity maailman rahantekokone ja jopa uskonto verrattava asia.

Duunarin palkkapussi -kehyksessä vaaditaan, että duunarin elinkustannukset eivät saa kasvaa. Myös tässä kehyksessä on läsnä vahvoja populistisia piirteitä, joilla lyödään kiilaa niin kutsutun eliitin ja kansan välille. Perussuomalainen asettuu kansan

ymmärtäjän ja etujen puolustajaksi ja kritisoi päättäjiä tavallisten ihmisten todellisuudesta vieraantumisesta. Kehyksen jutuissa todetaan, että ilmastonmuutoksen torjunta maksaa, ja kustannukset lankeavat pienituloisten maksettaviksi. Elinkustannukset, kuten autoilu ja asuminen, kallistuvat turhaan. Ei ole oikein, että eliitti vaatii vähävaraisia ilmastonmuutoksen maksumiehiksi.

Infraäänet -kehyksessä keskustellaan tuulivoiman terveyshaitoista ja kustannuksista. Kehyksen ydinajatuksessa valtion tuulivoimalle maksettavaa syöttötariffia vaaditaan poistettavaksi muun muassa terveyshaittojen vuoksi. Samalla kyseenalaistetaan virallisten tutkimustietoa tuulivoiman ja ihmisten oireiden yhteyden puuttumisesta. Todisteena haitoista esitellään traagisia ihmiskohtaloita tuulipuistojen lähialueilta. Kehys esiintyy harvakseltaan.

Aineistoista löytämäni suurimmat yhtäläisyydet lehtien kesken koskevat ilmastonmuutosta luonnontieteellisenä ilmiönä. Sen todellisuutta ja ihmisen osallisuutta ilmiön synnyttämiseen ei kumpikaan julkaisu kiellä. Yhtä mieltä ollaan myös siitä, että yksilön kulutusvalinnat eivät ratkaise ilmastonmuutosta, vaan vastuu on poliittisilla päättäjillä.

Suurimmat löytämäni erimielisyydet liittyvät ilmastopolitiikkaan: ilmastonmuutoksen torjunnan keinoihin, kiireellisyyteen ja rahoitukseen. Yksi perustavanlaatuinen ero kahden julkaisun välillä on myös se, miten tavallisen ihmisen arkea kuvataan. Perussuomalainen kuvaa sitä elinkustannuksilla, Vihreä Lanka yksilön eettisten valintojen kautta. Perussuomalaisen ja Vihreän Langan välittämien viestien ero on kärjistäen tämä: ensimmäinen lupaa hyvinvointia, toinen luopumista. ”Ennen’ poliitikot lupasivat parantaa elämänlaatua, nyt lupailaan huononnuksia ilmastonmuutoksen vuoksi” (Perussuomalainen 3/2019). ”Maailman pelastaminen vaatii luopumista” (Vihreä Lanka 6/2018).

7.1 Miten aateperinteet vaikuttavat ilmastouutisoinnin kehystämiseen?

Lehdet avaavat puolueen poliittista ajattelua ja asemoivat puolueensa osaksi oman poliittisen aatteensa laajempaa, kansainvälistä perhettä. Kahden puolueen ilmastopoliittikan erot on helppo yksinkertaistaa: vihreät vaatii alati kiristyvää ilmastopoliittikkaa, kun taas perussuomalaiset haluaa, että Suomi tekee päästövähennyksistä vain välttämättömän minimin. Tämä jakolinja käy selkeäsi ilmi puoluelehtien aineistoista.

Vihreiden ydintotuus ekologisesta katastrofista ja talouskasvun ja kulutuksen rajallisuudesta on Vihreän Langan journalismin kantava johtoajatus. Puolueen EU-myönteisyys näkyy unionin päätöksenteon monitorointina. Yhteisiä, eurooppalaisia päätöksiä ei kyseenalaisteta, vaan ne koetaan oikeudenmukaisina ja oikeansuuntaisina. Aineistossa puhutaan globaalin oikeudenmukaisuuden puolesta ilmastotoimissa. Vihreiden kannatuksen kaupunkipainottuneisuus näkyy Vihreän Langan aihevalinnoissa, joissa käsitellään suurten kaupunkien kunnallispolitiikassa esillä olevia asioita. Toisaalta alueellista kattavuutta ja vähemmistöjä nostetaan aktiivisesti esiin erilaisissa juttutyypeissä. Aineistossa ei ole juttuja, joissa ydinvoima suljettaisiin yksiselitteisesti pois puolueen keinovalikoimasta. Näiden juttujen puute kertoo puolueen sisäisestä ajattelutavan muutoksesta. Moni vihreä kannattaa ydinvoimaa, vaikka vastustustakin esiintyy edelleen. Varovaisuusperiaate ei nouse tunnistettavasti aineistossa esiin, kuten ei myöskään rauhanliikkeen ja hippien perintö. Luonnollisuuden paremmuutta suhteessa synteettisyyteen tai ihmisen käden jälkeen korostetaan.

Perussuomalainen puolustaa sivuillaan suomalaista elämäntapaa, kansallista identiteettiä ja itsemääräämisoikeutta. Tämä ilmenee esimerkiksi EU:n päästövähennystavoitteiden arvostelemisena: Suomelle osoitetut vähennystavoitteet koetaan epäoikeudenmukaisiksi ja niiden perusteita halutaan muuttaa niin, että Suomea suuremmat päästömaat joutuisivat leikkaamaan päästöjään ensin. Lehti tuo esiin suomalaisen työväestön eli kansan ja puhuu erityisesti teollisuustyöpaikkojen säilymisen puolesta. Populismi kukkii näkemyksissä, joissa päättäjiä syytetään

kansan arjen unohtamisesta sekä päätöksistä, jotka nostavat elinkustannuksia mutta eivät tuota ilmastopoliittista tulosta. Ilmastopoliitiikan ympärille rakennetut eliitin salajuonet ovat populismia puhtaimmillaan. Populismien keinoin Perussuomalainen tuokin esiin ilmastomuutoskeskustelun vaikeimman ja samalla keskeisimmän ongelman: reilun siirtymän eli sen, kuka ennennäkemättömän suuren muutoksen kustantaa. Lehti onnistuu sanoittamaan köyhän kansan maksuhaluttomuuden – autoilun ja energian hinnan kallistuminen vaikuttaa suhteellisesti enemmän pienituloisten toimeentuloon. Perussuomalainen-lehti onkin mestarillinen nostamaan esiin ongelmia, mutta ratkaisuja sillekään ei reilun siirtymän vaikeaan ongelmaan ole tarjota. Perussuomalaisten arvokonservatiivisuus ilmenee aineistossa lähinnä muutoksen vastustamisena. Ilmastoaiheista koostuvassa aineistossa ei ole tilaa keskustelulle esimerkiksi sukupuolirooleista tai uskonnosta. Uskontoon viitataan lähinnä pääkirjoituksessa, jossa väitetään ilmastomuutoksen nousseen uskonnon asemaan siihen uskovien keskuudessa. Kestoaihe eli maahanmuutto kytketään myös ilmastomuutokseen: kylmään Suomeen suuntautuva maahanmuutto lisäisi lämmityskustannuksia ja siten energian kulutusta.

Vihreän Langan aineistossa ei käsitellä talouden näkökulmaa suhteessa ilmastopoliittikkaan. Puutteen voi selittää puolueen aateperinnöllä: kun koko vihreän liikkeen ydinajatus perustuu rajattoman talouskasvun kritiikille, olisi ristiriitaista, jos se korostaisi talouskasvun merkitystä omassa julkaisussaan. Toisaalta vihreän kasvun keskustelun puute oli kuitenkin yllättävää, sillä se on erittäin suuressa roolissa esimerkiksi Euroopan komission toiminnassa. Keskustelu, jossa ilmastomuutoksen yhteydessä viitataan hiilineutraaliutta edistävien teknisten ratkaisujen vientipotentiaaliin, on Suomessakin hyvin yleinen. Se kuitenkin käytännössä sivuutetaan Vihreän Langan aineistossa. Se puuttuu myös Perussuomalaisesta, mikä on sekin omalla tavallaan ristiriitaista, sillä lehti puhuu selvästi suomalaisen vientiteollisuuden ja teollisuustyöpaikkojen puolesta. Päästövähennyksiä edistävien ratkaisujen vientimahdollisuudet ja niiden mukanaan tuomat työpaikat eivät ole asioita, jotka ylittävät Perussuomalaisen uutiskynnyksen.

Vihreä Lanka ei kyseenalaista tieteen konsensusta toisin kuin Perussuomalainen. Tästä kyseenalaistamisesta löytyi merkkejä Perussuomalaisen infraäänit-kehityksen jutuista, joissa haastetaan terveydenhoitoalan viranomaisten tutkimustieto

tuulivoiman oletetuista terveyshaitoista tai niiden puutteesta. Ilmastonmuutoksesta luonnontieteellisenä ilmiönä ei sen sijaan käyty debattia.

Kehykset vetosivat pääosin myös eri moraalisiin oikeutuksiin. Rungas kansalaisuuden maailmaan vetoaminen yhdisti julkaisuja, ja kansalaisuuden maailmaa sovellettiin oman yleisön kannalta sopivalla tavalla. On loogista, että poliitikot puolueesta riippumatta haluavat näyttäytyä kansan puolustajana ja edustajana. Populismin perinteeseen kansan edustajana toimiminen istuu erityisen hyvin.

Vihreä Lanka vetosi kansalaisuuden ja ekologisuuden maailmojen oikeutuksiin läpi koko aineiston. Se kritisoi markkinoiden maailman oikeutuksia. Perussuomalainen vetosi pääosin kansalaisuuden ja markkinoiden maailmojen oikeutuksiin ja kritisoi ekologisuuden maailman oikeutuksia. Julkisen oikeuttamisen analyysin avulla saadut tulokset kertovat selkeän viestin puolueiden arvovalinnoista ja siitä, miksi nämä kaksi puoluetta, vihreät ja perussuomalaiset, yleensä asetetaan poliittisen kartan eli reunoille.

Aineisto antaa aihetta päivittää mielikuvia molempien puolueiden poliittisista linjauksista. Mielikuva perussuomalaisista puolueena, joka kieltää ilmastonmuutoksen tai ihmisen osallisuuden sen syntyyn, ei pidä paikkaansa. Toisaalta mielikuva vihreistä ydinvoimavastaisena puolueena ei sekään pidä enää täysin paikkaansa. Kummassakaan aineistossa ei ollut tunnistettavissa kehystä, jossa olisi puhuttu ilmastonmuutoksesta uuden kasvun tai vientimahdollisuuksien lähteenä. Tällaisen talouspuheen puuttumista voi pitää jonkin verran yllättävänä.

7.2 Mitä journalismin rooleja puoluelehdet toteuttivat vuoden 2019 eduskuntavaaleissa?

Puoluelehtien tärkein tehtävä on olla puolueellinen. Siksi yhteistyön journalistinen rooli on korostunut niiden toiminnassa. Vihreän Langan pääkehys eli *ekologinen jälleenrakennus* toteuttaa journalismin pääroolia, eli tiedonvälitykseen keskittyvää, monitoroivaa roolia. Siinä on myös piirteitä yhteistyön roolista, sillä se on samalla myös puoluejohdon viestintäkanava kannattajille ja jäsenille. Sama pätee

Perussuomalaisen pääkehukseen eli *tolkun ilmastopolitiikkaan*, joka painottuu vielä selkeämmin yhteistyön rooliin esitellessään puolueen tuoreita poliittisia linjauksia. Perussuomalainen puhuu selkeästi puoluejohdon äänellä ja agitoi kansaa vääryyksien äärellä. Molemmat lehdet ovat aktiivisia toimijoita puolueessaan, ja niiden rivien väleistä voi lukea asioita puolueen ajattelusta, kuten luotetuista henkilöistä. Perussuomalaisten kaksi näyttävintä ilmastotoimea vaalivuonna oli jättäytyminen pois parlamentaarisesta ilmastotyöryhmästä sekä oman ilmasto-ohjelman julkaiseminen. Näiden tapahtumien uutisoiminen ja viestiminen Perussuomalainen-lehdessä on yhdistelmä monitoroivaa ja yhteistyön roolia. Puolueen ilmastopoliittisen ajattelun kehittymistä voi seurata lehden sivuilta. Lehti toimii selkeästi puoluejohdon työvälinaikanä ja viestintäkanavana.

Fasilitoiva rooli on vahvimmillaan kehyksissä, joissa keskitytään politiikkaan. Tällaisia kehyksiä ovat Vihreän Langan *ilmastovaalit* ja Perussuomalaisen *populismi ja salajuonet*. Molemmat pyrkivät saamaan lukijassa aikaan reaktioita ja toimintaa: ryhtymään vaalityöhön yhteisten arvojen edistämiseksi sekä äänestämään. Vihreä Lanka kirittää omia poliitikkojaan voimakkaampiin tekoihin. Paikoitellen se jopa lobbaa vihreitä päättäjiä. Se uskaltaa tuoda pöytään pitkän aikavälin visiointia siitä, miltä maailma voisi näyttää, jos tarvittaviin muutoksiin uskallettaisiin ryhtyä. Vihreä Lanka kannustaa kaikkia journalisteja, joita epäilemättä kuuluu vihreiden kannattajakuntaan, pitämään ilmastonäkökulman esillä kaikissa juttuaiheissa. Näin lehti ottaa ilmastokeskustelussa fasilitoivan roolin.

Radikaali rooli nousi esiin esimerkiksi Vihreän Langan *ilmastoahdistus*-kehysten jutuissa, joissa kannatettiin ilmastopolitiikkaan keinoja, jotka eivät ole päivänpoliittisessa keskustelussa, kuten koko talousjärjestelmän muuttamista. Radikaali puhe ilmeni myös Perussuomalaisen jutuissa, joissa kyseenalaistettiin tieteen konsensus tai verrattiin ilmastomuutosta uskontoon sekä populistisissa, kansan ja eliitin eroa korostavissa jutuissa. Näitä piirteitä oli *infraäännet-* ja *populismi ja salajuonet* -kehyksissä.

Yhteisönrakentajan rooli oli vaikeimmin tunnistettavissa aineistosta, mikä johtuu siitä, että aineistossa ei käyty jäsenten välistä keskustelua. Aineistojen voidaan ajatella

toteuttavan roolia kuitenkin kokonaisuutena, sillä ne luovat määrätulle ihmisjoukolle yhteisen julkisuuden, joka voi kasvattaa yhteenkuuluvuuden tunnetta.

Molemmat lehdet toteuttavat aineistoissa niitä rooleja, jotka puoluelehdelle on tarkoitettu, tarjoten samalla ulkopuolisille kurkistusikkunan puolueen peruskannattajien maailmankuvaan. Vihreä Lanka esimerkiksi nosti aineistossa sivuilleen kolmen niin sanotun perinteisen puolueen eli keskustan, SDP:n ja kokoomuksen edustajia, joiden kanssa se käy poliittista debattia. Perussuomalaiset eivät saa näkyvyyttä lehdessä. Valinnasta voi tehdä tulkinnan vihreiden valmiudesta yhteistyöhön eri puolueiden kanssa. Perussuomalainen ei anna aineistossa suunvuoroa muille puolueille, mutta kritisoi kiertelemättä muiden puolueiden ilmastopoliittista linjaa. Osansa saavat erityisesti SDP ja vihreät. Lehti asemoi perussuomalaiset tolkullisen ilmastopoliittikan kannattajiksi kahden ääripään puoliväliin. Toisessa päässä ovat tehotonta imagopoliittikkaa harjoittavat vihreät, joiden linjaa muut puolueet myötäilevät. Toisessa päässä ovat koko ilmastomuutoksen kieltäjät, joita löytyy esimerkiksi eurooppalaisista populistipuolueista.

Puoluelehtien autonomisuus on rajallinen. Toisaalta jäsenkunnan ja toisaalta puolueen odotukset asettavat niiden toiminnalle raja-aitoja. Vihreä Lanka on ilmaisussaan ja toiminnassaan journalistisempi. Se on julkisen sanan neuvoston jäsen, sen kustantamisesta vastaa erillinen mediatyhtiö ja se uskaltaa jopa kirittää vihreitä arvostelemalla puolueen ilmastotoimia liian heikoiksi. Perussuomalainen sen sijaan on olemukseltaan selvästi osa puolueensa viestintää: lehti on yksi viestintäkanava muiden joukossa, ja se on puoluejohdon äänitorvi. Se ei pyri journalismiin, eikä ole JSN:n jäsen. Jos joskus puoluelehdiltä on vaadittu puolueettomuutta, ei vaatimus vaikuta olevan enää voimassa. Puolueellisuus vaikuttaa nykypäivänä olevan se elementti, jota puoluelehdeltä ensisijaisesti vaaditaan.

7.3 Tutkimuksen arviointia

Tutkimuksen luotettavuus ja toistettavuus kertovat sen laadukkuudesta. Hyvä tutkimus on tehty hyvää tieteellistä käytäntöä noudattaen. Hirsjärven mukaan (2018, 231) validiudesta puhuttaessa tarkoitetaan tutkimuksen pätevyyttä eli sitä, mittaako valittu mittari tai tutkimusmenetelmä juuri sitä, mitä sen on tarkoitus mitata.

Tutkimuksen reliabelius tarkoittaa tutkimustulosten toistettavuutta, eli sitä, että kaksi arvioijaa päätyy samanlaiseen tulokseen, jolloin tutkimustulos ei perustu sattumanvaraisuuteen (Emt. 2018, 229).

Tutkimukseni kertoo, minkälaisia kehyksiä puoluelehdissä on käytetty. Se ei kuitenkaan kerro koko totuutta siitä, minkälaista keskustelua puolueessa käydään valitusta aiheesta. Puoluelehti on vain yksi ikkuna puolueen toimintaan. Sosiaalisen median kanavat ja keskusteluryhmät tai jopa haastattelututkimukset voisivat olla hedelmällisempiä lähdeaineistoja, jos haluaisi saada kokonaiskuvan puolueiden ilmastodebatista. Kyseessä on kuitenkin journalismin tutkimus, ja puoluelehtien rooli poliittisessa julkisuudessa ja julkisen mielipiteen rakentajana on näkökulmana perusteltu. Lehden suhde lukijoihin vaihtelee jonkin verran juttutyyppeiden mukaan, mikä näkyy erilaisten kehysten muodostumisena. Pääkirjoitukset, kolumnit ja esseet antavat kirjoittajilleen enemmän liikkumavaraa kuin normaalit jutut. Tämä vaihtelu on nähtävissä aineistosta tunnistetuissa erilaisissa kehyksissä.

Aineisto koostuu painetuista lehdistä ja on hyvin mahdollista, että verkkoversioissa aineisto olisi ollut monipuolisempaa. Analysoinnin helpottamiseksi koin kuitenkin, että aineiston rajaaminen pelkkään perinteiseen paperijulkaisuun oli perusteltua. En usko, että kummankaan julkaisun linja radikaalisti muuttuu eri julkaisuformaateissa, koska on oletettavaa, että kohderyhmä on molemmissa sama: puolueiden nykyiset ja tulevat kannattajat. Kummankaan lehden toimitus ei ole suuren suuri, vaan työtä tekee vain muutamia ihmisiä. On mahdollista, yksittäisten journalistien näkökannat korostuvat aineistossa.

Tutkimusaineisto koostuu poliittisesta puheesta. Tutkijana pyrin lähestymään aineistoa neutraalin kriittisesti ilman, että annan henkilökohtaisten mielipiteideni

vaikuttaa tulosten tulkintaan. On kuitenkin tärkeää tunnistaa omat ennakkoletuksensa ja pyrkiä välttämään niiden vaikutusta aineistoa analysoitaessa ja tuloksia tulkittaessa.

Olin itse SDP:n ehdokkaana vuoden 2019 eduskuntavaaleissa, ja puhuin kampanjassani ilmasto- ja energia-asioista. Olen myös työskennellyt ydinenergia-alalla samalla ajanjaksolla kuin tutkimusaineisto on julkaistu. Näistä syistä minulle on muodostunut ennakkokäsitykset sekä vihreiden että perussuomalaisten kannoista. Voin myös arvioida kuuluvani siihen eliittiin, jota vastaan Perussuomalainen-lehti käy kampanjaa: opiskelen Tampereen yliopistossa journalismia ja koen kuuluvani ”punavihreään kuplaan”, joskaan en täysin allekirjoita yhteisön kaikkia arvoja, kuten ydinvoimavastaisuutta. Jotta mielikuvani vastaisivat todellisuutta, olen pyrkinyt perehtymään molempien puolueiden poliittisiin ohjelmiin. Olen parhaani mukaan pyrkinyt asettumaan tutkijana aiheen ulkopuoliseksi tarkkailijaksi ja käsittelemään sitä mahdollisimman neutraalisti ilman, että asetun kummankaan poliittisen vaihtoehdon puolesta puhujaksi.

Kehysten lopullisen jaottelun olisi voinut ratkaista usealla tavalla, ja erityisesti Perussuomalainen-lehden aineiston analysoinnissa on tulkinnallisuuksia, sillä monissa jutuista ilmeni elementtejä useammasta kehyksestä. Yleisesti ottaen aineistojen elementit olivat kohtuullisen selkeästi tunnistettavissa, mikä vahvistaa tutkimuksen reliaabeliutta.

Olen tyytyväinen valitsemiini analyysityökaluihin. Mielestäni ne sopivat erinomaisesti juuri tähän tutkimuskohteeseen. Niiden avulla pystyi tuottamaan relevanttia ja jäsenneltyä tutkimustietoa. Hirsjärven mukaan aineiston ”ymmärtämiseen pyrkivässä lähestymistavassa käytetään tavallisesti laadullista analyysia ja päätelmien tekoa” (2018, 224). Jos aineisto olisi ollut laajempi, olisi kvantitatiivinen tutkimus ollut myös mahdollinen. Laadullinen tutkimus puolusti kuitenkin tässä tutkimuksessa paikkaansa.

Hirsjärven mukaan ”[t]ulkinta on aineiston analyysissa esiin nousevien merkitysten selkiyttämistä ja pohdintaa” (2018, 229). Tutkimustulosten tulkinta oli tämänkin tutkimuksen vaikein ja vaativin osuus. Uskon saaneeni paljon selkiyttävää vetoapua

löytämistäni Gamsonin ym. tieteen ja politiikan tunnistetuista kehyksistä, sillä ne toimivat vertailukohtana omille tuloksilleni. Jos omat analyysini olisivat tuottaneet aivan toisenlaista tietoa, olisi ollut syytä tarkistaa, onko tutkimusmenetelmissä tai aineistossa jotakin vikaa tai erityisyyttä, joka olisi johtanut tulosten eroavaisuuteen. Tulosten perusteella on kuitenkin mahdollista todeta, että tutkimukseni on linjassa kansainvälisen tutkimuksen kanssa.

7.4 Jatkotutkimusaiheet

Suomalainen ilmastojournalismi on osa laajempaa tieteelliseen tietoon liittyvää debattia, jolla on oma toimintalogiikkansa. Matthew C. Nisbet luotaa artikkelissaan (2009) Yhdysvalloissa käytävää poliittista keskustelua ilmastonmuutoksesta. Moni aiheesta kirjoittava journalisti voisi olettaa, että laadukkaan journalismin avulla ilmastonmuutoksen mukanaan tuomat ongelmat voidaan viestiä suurelle yleisölle ja päättäjille. Samalla ilmiöön liittyvien riskien vakavuus ymmärrettäisiin, ja yhteiskunnassa ryhdyttäisiin tarvittaviin toimiin niiden torjumiseksi. Nisbet kuitenkin toteaa, ettei asia ole näin: huolella tehty laatujournalismi ei suinkaan tavoita koko kansaa vaan lähinnä ne, jotka jo tunnustavat ilmastonmuutoksen ja sen mukanaan tuomat ongelmat. Ilmastonmuutos on esimerkiksi Yhdysvalloissa politisoitunut niin paljon, että se on liitetty listaan aiheita, jotka perustavanlaatuisesti erottavat demokraatit ja republikaanit toisistaan. Muita jyrkästi jakavia aiheita ovat muun muassa aselainsäädäntö, abortti ja verotus.

Vihreän Langan aineistosta käy ilmi, että sen journalismi on juuri Nisbetin esittelemää ilmastojournalismia, joka esittelee faktat ja olettaa niistä seuraavan toimintaa. Perussuomalaisen päinvastaiset johtopäätökset tarvittavista politiikkatoimista kuitenkin osoittavat, että pelkkä tieto ilmastonmuutoksesta ja sen riskeistä ei riitä muuttamaan kaikkien mielipiteitä ja käynnistämään päästövähennyksiin vaadittavia toimenpiteitä. Tulevaisuudessa on nähtävissä suuri riski, että keskustelu ilmastopolitiikasta kärjistyy myös Suomessa. Tästä kehityksestä voi löytää viitteitä Perussuomalaisen aineistosta. Tämän kärjistyksen ennaltaehkäisy on yksi aihe, johon yhteiskuntatieteilijöiden on syytä paneutua, sillä se on lähitulevaisuuden kannalta aivan keskeinen kysymys.

Puolueiden viestinnän muutos on toinen aihe, johon on syytä keskittyä jatkotutkimuksessa. Puoluelehtien tulevaisuus osana suomalaista mediakenttää ja puolueiden toimintaa on aihe, joka kulkee tämän tutkimuksen rinnalla koko matkan. Puoluelehti ei itse päättä omasta tulevaisuudestaan, vaan se on sidottu puolueen tulevaisuuteen. Se voi tehdä vain rajallisen määrän asioita lukijamäärän ja tulovirtojen kasvattamiseksi. Median murros on iskenyt puoluelehtiinkin, mistä Vihreän Langan lopettaminen on valitettavan hyvä esimerkki. Jokainen lakkautettu puoluelehti jättää tyhjän tilan sekä mediakenttään että puolueiden moniäänisyyteen. Miten muutos vaikuttaa puolueiden toimintaan ja demokratiaan?

Jos puoluelehtien tulevaisuus halutaan turvata, pitäisi niiden itsenäisen rahoitus palauttaa. Puoluelehden itsenäinen ääni on mahdollinen vain, jos sen ei tarvitse pelätä rahoituksensa puolesta. Sen lisäksi niiden pitää korostaa sitä, missä ne ovat vahvoja: avoimen puolueellisessa ja ideologisessa, faktoihin perustuvassa tiedonvälityksessä. Niiden pitää tuoda politiikkaan lisää politiikkaa.

8 Lähteet

Tutkimuskirjallisuus ja artikkelit

Avonius, M., Kaunisvaara, J., Koivisto, T., Kestilä-Kekkonen, E., Leinonen, N., Westinen, J. (2016) TARU-projekti. Koulutusalan yhteys yliopisto-opiskelijoiden poliittiseen orientaatioon. *Politiikka* Vol. 58(1), 7–26.

Becker, J. (2019) Cultural backlash: Trump, Brexit, and authoritarian populism. *International Affairs* 95(5), 1168–1169.

Boltanski, L. & Thévenot, L. (2006) *On Justification. Economies of Worth*. Princeton & Oxford: Princeton University Press. [Alkup. De la Justification: Les Economies de la Grandeur, 1991.]

Brewer, P. & Gross, K. (2010) Studying the effects of framing on public opinion about policy issues: Does what we see depend on how we look? Teoksessa *Doing News Framing Analysis: Empirical and Theoretical Perspectives*. Routledge Taylor & Francis Group, 159–186.

Christians, C., Glasser, T., McQuail, D., Nordenstreng, K. & White, R. (2009) *Normative theories of the media: journalism in democratic societies*. Urbana: University of Illinois Press.

D'Angelo, P. & Kuypers, J. (2010) *Doing news framing analysis: empirical and theoretical perspectives*. New York: Routledge.

Eatwell, R. & Goodwin, M. (2018) *National populism: The revolt against liberal democracy*. London: Pelican imprint of Penguin Books.

Gamson, W. & Lasch, K. (1983) The Political Culture of Social welfare Policy. Teoksessa Spiro, S. & Yuchtman-Yaar, E. (Ed.) *Evaluating the welfare state: social and political perspectives*. New York: Academic Press. 397–416.

Gamson, W. & Modigliani, A. (1987) The changing culture of affirmative action. Teoksessa *Research in Political Sociology* (Ed.) Braungart, R. Greenwich CT: JAI Press. 137–177. Ref. Brewer & Gross, 2010, 159.

Gamson, W. & Modigliani, A. (1989) Media Discourse and Public Opinion on Nuclear Power: A Constructionist Approach. *American Journal of Sociology* 95(1):1–37.

Gemenis, K., Katsanidou, A., & Vasilopoulou, S. (2012) *The politics of anti-environmentalism: positional issue framing by the European radical right*. Chicago, 4–9. <https://ris.utwente.nl/ws/portalfiles/portal/6153509/MPSA.pdf>.

- Giddens, A. (2011) *The politics of climate change*. Cambridge: Polity Press.
- Herkman, J. (2011) *Politiikka ja mediajulkisuus*. Tampere: Vastapaino.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. (2018) *Tutki ja kirjoita*. Helsinki: Tammi.
- Holmberg, J. (2004) *Etusivun politiikkaa: Yhteiskunnallisten toimijoiden representointi suomalaisissa sanomalehti uutisissa 1987–2003*. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.
- Honka-Hallila, H. (1995) *Eteenpäin 1905–1988: työväen ja pienviljelijäin äänenkannattajasta sosialidemokraattiseksi ykköslehdiksi*. Kotka: Eteenpäin.
- Inglehart, R. (2008) Changing values among western publics from 1970 to 2006. *West European Politics*. 31(1–2); 130–146.
<http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/01402380701834747>.
- Ivarsflaten, E. (2008) What Unites Right-Wing Populists in Western Europe? Re-examining grievance mobilization models in seven successful cases. *Comparative Political Studies* 41(1), 3–23.
- Jeffries, E. 2017. Nationalist advance. *Nature: Climate Change*. 7(7); 469–471.
<http://search.proquest.com/docview/1917968459/>
- Kantola, A. (toim.) (2011) *Hetken hallitsijat – Julkinen elämä notkeassa yhteiskunnassa*. Helsinki: Gaudeamus.
- Kariniemi, O. (2010) *Järjestölehden yleisötutkimus yhteisön kehittämisen välineenä*. Tampere: Tampere University Press.
- Koivula, A., Saarinen, A. & Koiranen, I. (2016) Yksipuolinen vai tasapuolinen media? Puoluejäsenten mielipiteet mediasta. *Kanava* 44(8), 17–21.
- Kunelius, R. (2000) Journalismi nelijalkaisena otuksena: tutkimuksen näkökulmia, ongelmia ja haasteita. *Media & viestintä* 23(3), 4–27.
<https://journal.fi/mediaviestinta/article/view/61519>
- Lafaye, C. & Thévenot, L. (2017) An Ecological Justification? Conflicts in the Development of Nature. Julkaisussa *Justification, Evaluation and Critique in the Study of Organizations*. Emerald Publishing Limited. 273–300.
- Leppänen, V. (2007) *Etusivu uusiksi: Kansan uutisten viisi vuosikymmentä 1957–2007*. Helsinki: Kansan uutiset.
- Lockwood, M. (2018) Right-wing populism and the climate change agenda: exploring the linkages. *Environmental Politics* 27(4), 712–732.
- Lonkila, M. & Lehtonen, T. (2008) Laurent Thévenot ja yhteiselon oikeutukset. *Sosiologia* 45(4), 342–346.

Louw, Eric. (2010) *The Media & Political Process*. Los Angeles: SAGE Publications Ltd.

Luhtakallio, E. & Ylä-Anttila, T. (2011) Julkisen oikeuttamisen analyysi sosiologisena tutkimusmenetelmänä. *Sociologia* 48(1), 34–51.

Mikkola, Teija. (2003) *Muuttuvat arvot ja uusi keskiluokka. Tutkimus arvojen mittaamisesta ja monitasoisuudesta*. Helsinki: Helsingin yliopisto.

Mudde, C. (2004) The Populist Zeitgeist. *Government and Opposition* 39(4), 541–563.

Mudde, C. (2007) *Populist radical right parties in Europe*. Cambridge: Cambridge University Press.

Nisbet, M. (2009) Communicating Climate Change – Why Frames Matter for Public Engagement. *Environment: Science and Policy for Sustainable Development* 51(2), 12–23. <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.3200/ENVT.51.2.12-23>.

Pietilä, V. (2007) *Joukkoviestintätutkimuksen valtateillä*. Tampere: Vastapaino.

Schudson, M. (1999) What Public Journalism Knows about Journalism but Does Not Know about the Public. Teoksessa Glasser, T. *The idea of public journalism*. New York: Guilford Press. 118–135. ref. Christians ym. 2009

Smith, J. & Tuomi-Giddings, S. (2008) *Mihin uskovat vihreät*. Helsinki: Otava.

Soininvaara, O. (2012) *Vihreä politiikka*. Helsinki: Teos.

Suokko, A. & Partanen, R. (2017) *Energian aika*. Helsinki: WSOY.

Thévenot, L. (2011) Oikeutettavuuden rajat yhteiselämää koossapitävät sidokset ja niiden väärinkäyttö. *Sociologia* 48(1), 7–21.

Valtioneuvosto. (2019) *Neuvottelutulos hallitusohjelmasta 3.6.2019. Osallistava ja osaava Suomi – sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestävä yhteiskunta*. Helsinki: Valtioneuvosto.

Vasara, E. (2010) Puoluelehden sinnikäs taistelu: Timo Mikkilä: Sitkeää tekoa. Maakansa-Suomenmaa poliittisilla lehtimarkkinoilla 1908–2008. *Historiallinen Aikakauskirja* 108(3), 392–395.

Vehkalahti, P. (2017) *Pohjoisen ydinmylly. Julkinen keskustelu Fennovoiman ydinvoimalasta 2007–2013*. Acta Universitatis Tamperensis 2315. Tampere: Tampereen yliopisto.

Westinen, J., Kestilä-Kekkonen, E. & Tiihonen, A. (2016). Äänestäjät arvo- ja asenneulottuvuuksilla. *Poliittisen osallistumisen eriytyminen. Eduskuntavaalitutkimus 2015*. Selvityksiä ja ohjeita 28/2016. Helsinki: Oikeusministeriö. <http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/75240>

Journalistiset lähteet, tiedotteet ja verkkosivut

Arola, J. (28.2.2019) Poliitiikkaa 24/7. *Journalisti*.

<https://www.journalisti.fi/artikkelit/2019/2/politiikkaa-24-7/> [Viitattu 20.11.2019.]

Euroopan Vihreät (14.10.2006) *Euroopan vihreiden peruskirja*.

<https://www.vihreat.fi/sites/default/files/attachments/page/83ea113c-2fa2-4be3-b589-1c46377bd626/euroopanvihreidenperiaateohjelma2006egpkaannos.pdf> [Viitattu 10.12.2019.]

European Environment Agency. (2020) Figure 1: *Primary energy consumption by fuel type*. <https://www.eea.europa.eu/data-and-maps/indicators/primary-energy-consumption-by-fuel-7/assessment> [Viitattu 16.2.2020.]

Gelin, M. (28.8.2019) The Misogyny of Climate Deniers. *New Republic*.

<https://newrepublic.com/article/154879/misogyny-climate-deniers> [Viitattu 2.9.2019.]

Honkonen, J. (19.5.2011). Verottaja iski puoluelehtiin. *Vihreä Lanka*.

<https://www.vihrealanka.fi/uutiset/verottaja-iski-puoluelehtiin> [Viitattu 10.12.2019.]

Honkonen, M. (5.6.2019) 5.6.2019. Oman lehden kurjistaminen on kuin näyttäisi keskisormeja järjestödemokratialle – tämän vuoksi myös uskonottoman kannattaa kiinnostua Kirkko ja kaupunki -lehden kohtalosta. *Journalisti*.

<https://www.journalisti.fi/ajankohtaiset/taman-vuoksi-myos-uskonottoman-kannattaa-kiinnostua-kirkko-ja-kaupunki-lehden-kohtalosta/> [Viitattu 10.12.2019.]

Honkonen, M. (9.5.2019) Suomenmaassa yt:t, Demokraatille ei lisää rahaa, Langan tilanne auki - vaalitappio vie puoluelehdiltä rahat, mutta voitto ei tuo niitä lisää. *Journalisti*.

<https://www.journalisti.fi/ajankohtaiset/vaalitappio-vie-puoluelehdilta-mutta-voittokaan-ei-tuo-lisaa-rahaa/> [Viitattu 20.11.2019.]

Huttunen, J. (5.6.2019) Vantaa irtisanoo Kirkko ja kaupungin sopimuksen – johtokunnan puheenjohtajan mukaan päätös perustuu virheelliseen tietoon. *Kirkko ja kaupunki*.

<https://www.kirkkojakaupunki.fi/-/vantaa-irtisanoo-kirkko-ja-kaupungin-sopimuksen-johtokunnan-puheenjohtajan-mukaan-paatos-perustuu-virheelliseen-tietoon>. [Viitattu 20.11.2019.]

Ilmatieteenlaitos (8.8.2019.) *IPCC tukee ilmastopoliittista päätöksentekoa*.

<https://ilmatieteenlaitos.fi/ipcc-ilmastopaneeli> [Viitattu 2.9.2019.]

Järviluoma, A. (24.11.2016). Perussuomalaiset-lehden päätoimittaja: Puoluelehden päätoimittaja ei ole riippumaton journalisti. *Helsingin Sanomat*.

<https://www.hs.fi/lehdistonvapaus/art-2000004879301.html> [Viitattu 2.9.2019.]

Kähkönen, V. (23.9.2018) HS nimittää ensi vuodeksi ilmastokirjeenvaihtajan: Kerro, mistä aiheista haluat hänen raportoivan – voit myös päästä tekemään juttua

toimittajan kanssa. *Helsingin Sanomat*. <https://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000005838272.html> [Viitattu 3.12.2019.]

Lonkila, M. & Lehtonen, T. (25.4.2013) Laurent Thévenot ja oikeuttamisteoria. *Alusta!* <https://alusta.uta.fi/2013/04/25/laurent-thevenot-ja-oikeuttamisteoria/> [Viitattu 26.6.2019.]

Mastomäki, V. (23.10.2019) Vihreät lopettaa puoluelehden rahoittamisen. *Vihreät*. <https://www.vihreat.fi/artikkeli/2019/10/vihreat-lopettaa-puoluelehden-rahoittamisen> [Viitattu 20.12.2019.]

Mickelsson, R. (28.10.2019) Kenen perillinen vihreät on? *Vihreä Lanka*. <https://www.vihrealanka.fi/juttu/kenen-perillinen-vihre%C3%A4t-on> [Viitattu 19.11.2019.]

Nalbantoglu, M. 23.10.2019. Vihreiden puoluelehti Vihreä Lanka lopetetaan. *Helsingin Sanomat*. <https://www.hs.fi/politiikka/art-2000006282290.html> [Viitattu 3.12.2019.]

Ojala, M. (27.11.2018) Puolueettoman journalismin aika on ohi. *Politiikasta*. <https://politiikasta.fi/puolueettoman-journalismin-aika-on-ohi/> [Viitattu 20.12.2019.]

Perussuomalaiset (19.10.2018) *Perussuomalaiset rp. Periaateohjelma*. <https://www.perussuomalaiset.fi/wp-content/uploads/2018/10/periaateohjelma.pdf> [Viitattu 15.9.2019.]

Pesu, M. (16.2.2017) Suomettumisen ABC. *The Ulkopolitist*. <https://ulkopolitist.fi/2017/02/16/suomettumisen-abc/> [Viitattu 26.6.2019.]

Rautio, Y. (22.11.2019) Jokainen yritys hillitää ilmastonmuutosta kasvattaa perussuomalaisten suosiota. *Helsingin Sanomat*. <https://www.hs.fi/politiikka/art-2000006317230.html> [Viitattu 3.12.2019.]

Räty, R. (9.12.2019) Maria Ohisalo: Langalle ohjattu raha olisi ollut pois vaalikampanjoinnista. *Vihreä Lanka*. <https://www.vihrealanka.fi/juttu/maria-ohisalo-langalle-ohjattu-raha-olisi-ollut-pois-vaalikampanjoinnista> [Viitattu 16.12.2019.]

Sipilä, J. (8.10.2018) *Ilmastopolitiikassa onnistuminen vaatii puolueilta yksituumaisuutta*. <https://www.juhasi.fi/blogi/ilmastopolitiikassa-onnistuminen-vaatii-puolueilta-yksituumaisuutta/> [Viitattu 10.12.2019.]

Suominen, R. (17.12.2019) Pääkirjoitus: Lanka on kuollut, kauan eläköön Lanka! *Vihreä Lanka*. <https://www.vihrealanka.fi/juttu/lanka-on-kuollut-kauan-el%C3%A4k%C3%B6n-lanka>. [Viitattu 20.12.2019.]

Turun Sanomat (9.3.2011) Perussuomalaiset alkaneet kääntyä ydinvoiman kannalle. <https://www.ts.fi/uutiset/kotimaa/202913/Perussuomalaiset+alkaneet+kaantya+ydinvoiman+kannalle> [Viitattu 16.2.2020.]

Valtioneuvosto (5.2.2018) *Valtionavustusten myöntäminen puolueille käytettäväksi puolueen säännöissä ja yleisohjelmassa määritellyn julkisen toiminnan tukemiseen.* Muistio, Liite 1.

<https://valtioneuvosto.fi/paatokset/paatos?decisionId=0900908f80589d73> [Viitattu .]

Vihreät (22.8.2018) *Vihreät: Eduskuntavaaleista on tehtävä ilmastovaalit.*

<https://www.vihreat.fi/artikkeli/2018/08/vihreat-eduskuntavaaleista-tehtava-ilmastovaalit> [Viitattu 2.9.2019.]

Virkkunen, J. (27.3.2017) Tutkimus: Tällaisia puolueiden jäsenet ovat – keskusta ja SDP eläkeikäisten puolueita ja perussuomalaiset miesten. *Yle*. <https://yle.fi/uutiset/3-9528779> [Viitattu 9.10.2019.]

Vuorelma, J. (24.6.2019) Media nieli persujen tarinan ilmastopaniikista. *Vihreä Lanka*. <https://www.vihrealanka.fi/juttu/media-nieli-persujen-tarinan-ilmastopaniikista> [Viitattu 26.6.2019.]

Waris, O. (10.8.2019) Kommentti: Ilmastoväittely on muuttumassa yhä repivämmäksi – vihreät ja perussuomalaiset keräävät suurimman hyödyn. *Iltä-Sanomat*. <https://www.is.fi/politiikka/art-2000006200238.html>. [Viitattu 15.8.2019.]

Yle TV1 (23.10.2019) *TV1 Uutiset 20.30.* [Viitattu 15.11.2019.]